

Det norske Arbeiderparti
Beretning 1916

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

BERETNING
1916

UTARBEIDET VED SEKRETÆREN

Indholdsfortegnelse

	Side
Aaret 1916	1
Landsstyret	1
Centralstyret	2
Nye organisationer	3
Organisation og medlemstal	3
Agitationen	4
De planlagte agitationsturer	5
1. mai	6
Kommunevalgene	8
Kommunalmøter	15
Forlag og bokhandel	16
Fast agitator	16
Partiets presse	16
Ukeutgave av «Social-Demokraten»	17
Pressefondet	18
Det socialdemokratiske pressekontor	19
Barneblad	20
Understøttelse av socialdemokratiske presse­mænd	20
A/S Hvepsen	20
Det tyvende Aarhundrede	21
Diætgodtgjørelse for reiser i partiets tjeneste	21
Arbeiderbevægelsens arkiv	21
Arbeiderbevægelsens stipendium	22
Statskirkens ophævelse	22
Repræsentation ved partiets landsmøter	22
Midlertidig forbud	23
Salg av rusdrik i partiets lokaler	24
Provianteringskommissionen	24
Militærstreik støttet av faglig aksjon	24
Boliglandsmøtet	25
Folkets hus statistikk	32
Fredsarbeidet	34
Wilson's note	35
Stortingsgruppen og stortingets fredsforening	35
Det skandinaviske samarbeide	36
Internationalen	39
<i>Fra partiets samorganisationer:</i>	
Amts- og kredspartier.	
<i>Akershus amt:</i>	
Mellem Romerikes kredsparti	44
Nedre Romerikes kredsparti	44
Øvre Romerikes kredsparti	44
<i>Smaalenenes amt:</i>	
Eidsberg kredsparti	45
Ide og Markers kredsparti	45
Tune kredsparti	45
Glemminge valgkredsorganisasio n	45

	Side
<i>Hedemarkens amt:</i>	
Vinger og Odalens kredsparti	46
Solør arbeiderparti	46
Søndre Hedemarkens kredsparti	47
Søndre Østerdalens kredsparti	47
<i>Buskerud amt:</i>	
Ringerikes kredsparti	47
Hallingdals kredsparti	48
<i>Jarlsberg og Larviks amt:</i>	
Skoger kredsparti	48
Sandefjord og Sandeherreds kredsparti	49
Brunla kreds arbeiderparti	49
<i>Bratsberg amt:</i>	
Gjerpens kredsparti	49
Bamle kredsparti	50
Øst Telemarkens kredsparti	50
<i>Nedenes amt:</i>	
Nedenes amtsparti	50
Sætersdalens kredsparti	51
<i>Lister og Mandals amt:</i>	
Mandalens kredsparti	51
Oddernes kredsparti	52
<i>Stavanger amt:</i>	
Jæderens kredsparti	52
<i>Søndre Bergenhus amt:</i>	
Hardanger kredsparti	52
<i>Romsdals amt:</i>	
Indre Nordmøres kredsparti	53
<i>Søndre Trondhjems amt:</i>	
Uttrøndelagens arbeiderparti	53
<i>Nordre Trondhjems amt:</i>	
Indtrøndelagens arbeiderparti	54
Namdalens kredsparti	54
<i>Nordlands amt:</i>	
Søndre Helgelands kredsparti	55
Nordre Helgelands kredsparti	55
Søndre Saltens kredsparti	55
Nordre Saltens kredsparti	56
Byorganisationerne.	
Fredrikshalds arbeiderparti	57
Sarpsborg arbeiderparti	57
Moss arbeiderparti	57
Drøbak arbeiderparti	58
Kristiania arbeiderparti	58
Hamar arbeiderparti	60
Gjøvik samorganisation	60
Kongsvinger arbeiderforening	61
Kongsberg arbeiderparti	61

	Side
Drammens arbeiderparti	61
Holmestrand socialdemokratiske forening	61
Hortens arbeiderparti	62
Tønsberg arbeiderparti	62
Porsgrund og omegns samorganisation	62
Risør arbeiderparti	63
Kristiansands arbeiderparti	63
Flekkefjord socialdemokratiske forening	64
Stavanger arbeiderparti	64
Haugesunds arbeiderparti	65
Bergens arbeiderparti	65
Aalesunds arbeiderparti	65
Molde arbeiderparti	66
Trondhjems arbeiderparti	66
Narvik arbeiderparti	67
Tromsø arbeiderparti	67
Hammerfest arbeiderparti	67
<i>Arbeiderpartiets kvindeforbund</i>	<i>68</i>
<i>Regnskaper og statistikk:</i>	
Partiets regnskap 1916	70
Forlagets regnskap 1916	72
Antimilitaristfondets regnskap 1919	73
Det tyvende Aarhundredes regnskap 1916	73
Pressefondets regnskap 1916	75
Social-Demokratens regnskap 1916	77
Sammendrag av organisationens rapporter	79
Fortegnelse over kontingentindbetalingen	82
Statistik over Folkets hus i Norge	88
Kommunevalgstatistik	97
Fortegnelse over de valgte kommunerepresentanter	106

1916.

Tiderne har været haarde — vanskelighederne for land og folk øket sterkt i 1916. Krigen ute i Europa vokste i omfang og styrke og bragte landets forsyning av levnetsmidler og brændsel op i store forstyrrelser. Som følge herav gik alle priser op til uanede høider, som trods det gode arbejdsmarked med stigende lønninger allikevel blev en tyngere byrde for det arbejdende folk i vort land. Dette vanskelige aar gav kommune og stat mange opgaver og særlig gav aaret os kommunalsocialismen paa dagsordenen. Selv de konservative partier maatte erkjende nødvendigheden av at kommunerne grep ind i handel og omsætning ved at skaffe tilveie livsfornødenheter til laveste priser. Kommunal forsyning av brændsel, fisk, kjøt, grøn-saker, kommunal bebyggelse, indførelse av husleiebidrag til de uhel-digst stillede borgere, kommunal regulering av husleie, og mange andre foranstaltninger i socialistisk retning har i stor utstrækning været kommunernes viktigste arbeide. Det var derfor en lykke at aaret var valgaar for kommunerne. Der var anledning for folket til at skifte ut de kommunestyre som ikke forstod at tiden var inde til ny vurdering av samfundsopgaverne. Valgene maatte derfor bli en mægtig fremgang for socialismen, og det slog ikke feil.

Det norske Arbeiderpartis repræsentation i kommunerne vokste med henved 600 repræsentanter, og landets hovedstad Kristiania gik i spidsen i det store nydannelsesarbeide som nu med øket kraft maa tages op.

Landsstyret.

Følgende medlemmer har i aaret været medlemmer av landsstyret:

Centralstyrets medlemmer: Chr. H. Knudsen, formand. Ole O. Lian, viceformand. Magnus Nilssen, sekretær. Jacob Vidnes, redaktør. Martha Tynæs. Richard Hansen. Kyrre Grepp. Carl Øien. M. Nygaard (til 1. august). Efter denne tid Aksel Knudsen.

Øvrige landsstyremedlemmer: Eivind Reiersen, Bodø (senere flyttet til Gjøvik). Petter Nilssen, Lillehammer. M. Tranmæl, Utrøndelagen. T. Tellefsen, Nedenes. Anton Andersen, Sarpsborg. H. Berg, Bratsberg. C. S. Bentzen, Hønefoss. A. Wereide, Stavanger. Olav Scheflo, Bergen. John Aalberg, Indtrøndelagen.

Centralstyrets varamænd: 1. Beda Granqvist. 2. R. Torgeirson. 3. Oscar Ruud. 4. Edw. Mørk. 5. M. Puntervold.

Landsstyrets varamænd: 1. Mathilde Frogner, Drammen. 2. K. J. Moe, Trysil. 3. Harald Skudvig, Aalesund. 4. Jacob Eikefjord, Rjukan. 5. Johan Nordvik, Nordre Salten.

Landsstyret har i aaret været samlet en gang til behandling av saker, nemlig den 3. og 4. juni. Møtet behandlet en række saker, bl. a. repræsentationsordningen til landsmøterne, militærstreik støttet av faglig aktion, fredsforslaget fra Tønsberg, spørsmål om fast agitator, salg av rusdrik i partiets lokaler, understøttelse av socialdemokratiske pressemænd, spørsmål om ukeutgave av «Soc.-Dem.», om utredning av kooperationen, forslaget om statskirkens ophævelse, erstatning til kommunerepræsentanter, saker fra boliglandsmøtet, diætgodtgjørelse for partiets foredragsholdere, forhøielse av kontingenten for «Soc.-Dem.», om utgivelse av et barneblad, samt diverse saker om vor stilling til forskjellige fredsbestræbelser og vor stilling i Internationalen.

Til landsstyremøtet var Petter Nilssen forhindret fra at komme.

Centralstyret.

Centralstyret har avholdt 21 møter og behandlet 166 saker. Av varamændene har Beda Granqvist været tilstede ved 5 møter og R. Torgeirson ved 6 møter. Centralstyret har avholdt 2 fællesmøter med stortingsgruppen hvor spørsmålet om gruppens stilling til Stortingets Fredsforening diskutertes. Videre er der holdt et par konferanser om aktuelle saker.

Efter indbydelse fra Verdandiordenen møtte Carl Øien som repræsentant for Centralstyret ved Riksløgemøtet i Trondhjem i pinsen.

Ved Norges soc.dem. Ungdomsforbunds landsmøte i Kristiania 30. december møtte Chr. H. Knudsen og Ole O. Lian som repræsentanter.

Likesom tidligere aar har centralstyret hat endel komiteer til varetagelse av partiets forskjellige interesser.

Kontrollkomiteen (komité for «Social-Demokraten» og tilsyn med bokhandelen) behandler endvidere spørsmål vedrørende pressekontoret og saker angaaende partipressen. Medlemmer: Ole O. Lian, formand, Chr. H. Knudsen og Kyrre Grepp.

Forlagskomité: Lian, Grepp og Magnus Nilssen.

Arbejderkalender-komité: Lian, Grepp og Oskar Pedersen.

Skandinavisk samarbeidskomité: Magnus Nilssen.

Arkiv-komité: Chr. H. Knudsen og Magnus Nilssen.

Stipendiekomité: Magnus Nilssen.

Bladkomité for Det 20. Aarhundrede: Ole O. Lian, O. Tokerud og Magnus Nilssen.

Til Arbeidernes Aktietrykkeris repræsentantskap har partiet hat følgende repræsentanter: Lian, Knudsen, Regnell, R. Arnesen og Grepp. Varamænd: Rich. Hansen, M. Nilssen og M. Nygaard.

Som partiets repræsentant i sekretariatet for Arbeidernes faglige Landsorganisation har fungert Magnus Nilssen.

Til *samarbeide med Ungdomsforbundet* har som komité-medlemmer fungert *Ole O. Lian*, redaktør *Vidnes*, *Magnus Nilssen* og *Kyrre Grepp*.

Nye organisationer.

Foruten den økede tilslutning som de organiserte samorganisationer har faat utover landet, har vi i *nye distrikter* hat følgende indmeldelser:

Ekersund Arbeiderparti (Dalene kreds, Stavanger amt) med 20 medlemmer fra 2. halvvaar 1916. Formand Sigv. Tollefsen.

Liknes socialdemokratiske Forening (Lyngdals kreds) med 20 medlemmer fra 3. kvartal 1916. Formand S. Hunsbedt, Konsmo pr. Mandal.

Risør Arbeiderparti med 74 medlemmer fra 1. januar 1916. Formand Thv. Knutsen.

Svolvær Arbeiderparti med 107 medlemmer i 5 foreninger fra 2. kvartal 1916. Formand Ant. E. Elvenes, Svolvær.

Organisation og medlemstal.

Ved aarets utgang 1916 var partiet organisert i

- 3 amtspartier.
- 52 kredspartier (stortingskredser).
- 40 byorganisationer.
- 1 samorganisation (Svolvær).
- 1 enkelt forening.

Tilsammen har disse organisationer 1459 foreninger. Ved optællingen av det endelige medlemsantal findes der 16 avdelinger som staar til rest med kontingent, og er der derfor i likhet med tidligere aar regnet med disse organisationers sidst indbetalte kontingent. Efter dette vil partiets samlede medlemstal utgjøre **67 057**. Av disse er 10 063 kvinder.

Fremgangen siden 1915 er saaledes 4105 medlemmer.

Oversigt over medlemstallet 1912—1916.

Aar	Foreninger	Kvinder	Mænd	Ialt	Tilvekst i medlemstal
1912	831	5788	37769	43557	+ 7484
1913	962	6971	42529	49500	+ 5788
1914	972	7606	46260	53866	+ 4366
1915	1347	8300	54642	62952	+ 9086
1916	1459	10063	56994	67057	+ 4105

Agitationen.

Partikontorets formidling av foredrag er under kommunevalgene ikke saa betydelig som et aar hvor der er stortingsvalg. Men det behøver ikke at betyde det at foredragenes antal er mindre, tvertimot. Men ved kommunevalgene er det som regel de stedlige kræfter som maa bære agitationen frem, fordi at disse er særlig kjendt med kommunens forhold.

Men trods dette har der allikevel til partikontoret været stor efterspørsel efter talere, og især efter partifæller som var særlig kjendt med kommunalpolitikk. Kontoret har saalangt man har evnet imøtekommet disse krav, og følgende foredrag er formidlet:

Johan Gjøstein: Aalen — Melhus — Gardermoen — Kap.

Ole O. Lian: Jesseim — Røros — Jenvold — Sarpborg — Vaaler.

Kr. Tønder: Nannestad — Strømmen — Høilandet — Larvik — Glemminge.

Joh. Samuelsen: Røros — Brandvold.

A. Buen: Støren — Skedsmo — Skotfoss — Drøbak — Jaren — Efteløt.

Randolf Arnesen: Hougsund — Horten — Lillestrøm — Lillehammer — Strømmen — Notodden — Vinger — Esber i Vinger — Øvre Sandsvær — Bergen (2 foredrag) — Moss — Skien.

A. F. Løcken: Hakedal.

O. M. Gausdal: Singsaas — Notodden.

M. Foshaug: Ogndalen — Sparbu.

Magnus Nilssen: Inderøen — Vuku — Skjongslunden — Hakedal — Sande i Jarlsberg — Strømmen — Høvik — Porsgrund.

Chr. Hornsrud: Lundemo.

A. Schultz: Kjelsaas — Hakedal — Valset — Løiten — Ullerød.

Johan Jacobsen: Holmestrand — Aakrene — Tingelstad — Bleiken — Ø. Tingelstad — N. Brandbu — Vikesund — Sylling — Næs i Hallingdal — Askim — Gol i Hallingdal.

Sv. Skaardal: Nærnes — Slemdal.

Sverre Iversen: Romedal — Stange.

G. Ousland: Fredrikshald — Strømsgodset — Volden i Asker.

Herm. Haugerud: Saggrænden — Mysen — Lierfoss — Efteløt — Vittingfoss — Efteløt — Askim — Brandbu — Sande — Hamar — Skien — Sætre — Skotselven — Espen — Hamar — Kjelsaas — Evje — Slemmestad — Tyrifjorden — Moss — Strømmen — Eidsvold — Asker — Rjukan (2 foredrag) — Fredrikshald — Kongsberg — Tønsberg — Lillestrøm — Hurum — Lillehammer.

Martha Tynæs: Brandbu — Askim — Notodden — Hønefoss.

I. A. Davidson: Lillestrøm — Lysaker — Drammen — Kjelsaas.

Harald Hansen: Sandefjord — Urskog — Vittingfoss — Hamar — Snarum — Holmestrand — Porsgrund — Spikkestad — Muggerud — Egge — Lisleby — Glemminge.

Eivind Reiersen: Rjukan — Huundalen — Gjøvik — Hønefoss Porsgrund — Sandefjord — Holmestrand — Drammen.

H. Finstad: Sande.

Johs. Bergersen: Aremark — Kap — Hernes og Gjømnevaag
pr. Elverum.

L. Aslaksrud: Oppegaard — Stabæk — Urskog.

Carl Øien: Grefsen — Svelvik — Nærnes — Hasle.

P. O. Løkke: Berg — Liholt.

Unge Debes: Asker — Lørenskog.

Andr. Hanssen: Skoppum — Drammen.

H. Berg: Nysteen Aarby.

Antonsen-Nøkleby: Bjørneraaen — Fetsund — Eidsberg.

Emil Stang: Gjøvik.

Helga Nitteberg: Hemnes.

Ludv. Hansen: Heggedal — Knardalstrand — Gjerpen.

G. E. Stubberød: Ørje — Ørje — Oppegaard — Agnæs —
Gjerpen.

Chr. H. Knudsen: Kulbunden — Aamodt — Mjøndalen — Dram-
men — Sandefjord.

Lars Sæther: Veme — Berg og Tistedalen.

Carl Bonnevie: Gjeithus — Strømsgodset.

Adolf Bay: Sande.

Per Kviberg: Moss.

Arne Magnussen: Larvik.

A. Indrebø: Drøbak.

Walseth-Bjerge: Porsgrund.

Tilsammen er dette 42 partifæller som ialt har avholdt 179
foredrag.

Foruten disse foredrag som er formidlet av kontoret, har en
række av de samme partifæller og andre avholdt foredrag, hvis ar-
rangement er kommet istand ved direkte henvendelse fra forenin-
gerne. Hertil kommer ogsaa alle de foredrag som er avholdt i Kri-
stiania. Disse er heller ikke medtat her, da de findes i Kristiania
Arbeiderpartis beretning.

De planlagte agitationsturer.

Fru Tynæs' foredrag i Romsdal.

Romsdals amt, hvor vi i de sidste aar har hat god fremgang
og faat mange smaa, men gode, foreninger, har i aaret hat endel
foredrag av fru Tynæs. Fruen holdt foredrag i Volden, Ørsten,
Vestnes, Vaagstranden og Veblungsnes. Desuten talte fruene i Molde
og Aalesund. Møterne var meget vellykket.

Herman Haugeruds foredrag paa Sørlandet.

Nedover Sørlandet foretok Herman Haugerud en foredragsreise
og talte i Sandefjord, Larvik, Porsgrund, Risør, Tvedestrand, Kri-
stiansand (2 foredrag), Mandal, Øvrebø, Grøndum, Hægeland, Fins-
land, Bjelland, Vennesla, Arendal, Skien og Horten. Ialt 17 foredrag
under stor tilslutning.

Johs. Bergersens foredrag paa Hedemarken.

For stortingsmand Bergersen var der planlagt en foredragsreise i Hedemarkens amt. Grundet sygdom maatte han imidlertid avbryte turen efter at han hadde holdt foredrag i Elverum, Rena, Sørskogbygden, Heradsbygden og ved Rasta. Ialt 5 foredrag. Det lykkedes imidlertid at faa *Johan Jakobsen* til at overta foredragene i Odalen. Han talte ved Galterud, Skarnes, Slaastadgrænden, Sætergrænden, Sander og Ullern ved Disenaen. Ialt 6 foredrag.

Av de av vore partifæller ute i distrikterne som bærer dagens byrde i agitationen, har følgende innsendt opgave over virksomheten:

Olav Oksvik har i Romsdal og Søndmøre holdt 34 foredrag for tilsammen 4000 tilhørere.

Andreas Hansen har i Jarlsberg og Larvik amt holdt 8 foredrag for 4200 tilhørere. Hertil kommer de foredrag han har holdt i Larvik by.

O. H. Maurstad har i Nedenes amt holdt 22 foredrag for 2035 tilhørere. De væsentligste foredrag er om kommunepolitikk.

Waldemar Carlsen har i aaret holdt 50 foredrag. 7 av disse er holdt paa Kirkenes og Bjørnevand i Finmarken, endel er holdt i Solør, Eidskog, Vinger og Odalen; men de fleste av foredragene er holdt i Narvik og Nordre Salten. Det samlede tilhørerantal er ca. 5000.

Ole Øisang har holdt 72 foredrag. 15 av disse foredrag er paa Sørlandet. Resten er i Østerdalen og Guldalen.

Eivind Reiersen har avholdt 115 politiske og 60 faglige foredrag. Til de politiske foredrag har der været ca. 15 000 tilhørere. De væsentligste av foredragene er avholdt i Nordland, resten i Kristians amt.

Guttorm Fløistad har i Nedenes holdt 6 foredrag for ca. 3000 tilhørere.

1ste mai.

1ste mai 1916 blev feiret i arbeidskrigens tegn. Arbeidsgiverforeningen hadde sendt fagorganisationen sine krigserklæringer i form av lockout, og baade grubearbeiderne og jernindustrien var allerede ute i kamp paa aarets maidag.

Dette bidrog sit til at mai-dagen i 1916 blev i særlig grad vellykket. Demonstrationstogene landet rundt fik øket tilslutning, og mange steder hvor man ikke tidlige har feiret 1ste mai fik man istand demonstration under stor tilslutning.

Aarets 1ste mai-merke solgtes i et oplag av 84 000.

Fra partikontoret blev der formidlet 93 talere mot 83 i 1915.

1ste mai-talere.

Aalesund: Sverre Iversen.
Aamodt: A. Bay.
Arendal: J. Jacobsen.
Asker: Joh. C. Hansen.
Bagn i Valdres: Aksel Amundsen.
Bergen: Emil Stang.
Blaker: T. Sjøli.
Brevik: L. Weltzin.
Dombaas: G. E. Stubberød.
Drammen: M. Puntervold.
Eidsfoss: Trygve Lie.
Eidsvold: Olav Brustad.
Elverum: Andr. Juell.
Evje: Randolf Arnesen.
Eydehavn: O. H. Maurstad.
Fetsund: E. Gabrielsen.
Foldalen: E. Lundgaard.
Fredrikshald: Carl Bonnevie.
Fredriksstad: Per Kviberg.
Gjeithus: J. Aass.
Gjesaasen: E. H. Brændholen.
Gjøvik: Torgeir Vraa.
Glemminge: Chr. H. Knudsen.
Greaaker: Ole J. Bakke.
Græsvik: Ludv. Enge.
Gvarv: P. R. Saltvig.
Hamar: Edv. Bull.
Haugesund: L. Sæbø.
Hen: A. F. Løchen.
Hjuksebø: Ant. Jensen.
Holmestrand: Tollef Stensrud.
Horten: P. O. Løkke.
Hougsund i Eker: Anders Bø.
Hyggen: Alfr. M. Nilssen.
Høland: E. Lund.
Hønefoss: Adam Hiorth.
Høvik: Adolf Indrebø.
Indset: Lars Sæther.
Jevnaker: Ludv. Hansen.
Kap: Joh. Rogne.
Kjelsaas: Ivar Jørgensen.
Kongsberg: H. Finstad.
Kragerø: A. T. Askedal.
Kristiania: C. Jeppesen, Ole O.
Lian og Halvdan Koht.
Kristiansand: G. Fløistad.
Larvik: Andr. Hanssen.
Levanger: L. Aslaksrud.
Lier: M. Tynæs.
Lierstranden: L. Rungstad.
Lillehammer: Petter Nilssen.
Lillestrøm: A. Bratvold.
Lunner: Walseth-Bjørge.
Moelven: Leonard Larsen.
Moss: Magnus Nilssen.
Mysen: Antonsen-Nøkleby.
Nakkerud: Chr. Hornsrud.
Notodden: P. Moe-Johansen.
Odda: H. Berg.
Odnæs: Erling Lian.
Porsgrund: Joh. Samuelsen.
Rena: M. Jul-Halvorsen.
Risør: T. Tellefsen.
Rjukan: Harald Hansen.
Roverud: Karl Amundsen.
Røros: Kr. Tønder.
Sande: Johs. Haglund.
Sandefjord: A. Schultz.
Sandviken: Anton Espeland.
Sarpsborg: Jens Teigen.
Skarnes: Joh. Evje.
Skien: Joh. Gjøstein.
Skotfos: A. J. Horgen.
Skotselven: Hans J. Engh.
Slemmestad: Kr. Jakobsen.
Stavanger: A. Buen.
Stenkjær: M. Fouhaug.
Strømmen: Gunnar Ousland.
Thorsnes: A. Moeskau.
Tofte: Henr. Lang.
Trondhjem: Rich. Hansen.
Tunhovd: C. S. Bentzen.
Tønsberg: O. M. Gausdal.
Tønset: Svend Skaardal.
Ulefos: Ernst Løvaas.
Urskog: Herm. Haugerud.
Vardal: Alf Hansen.
Vennesla: Hans Amundsen.
Vestfossen: T. Fjermestad.
Vikesund: Halfdan Rød.
Vittingfoss: A. Schultz.

Kommunevalgene.

Forberedelser. — Nomination.

Til alle partiets avdelinger blev der fra centralstyret i juli utsendt et cirkulære som omhandlet forskjellige forhold i anledning valget. Det gjaldt blandt andet de forandrede stemmeretsregler: Om stemmegivning ved forfald, Om kumulation og forholdstalsvalg hvori der anbefaltes at denne valgmaate søkes indført i alle kommuner som hittil har benyttet flertalsvalg, Om opstilling av kandidater og Om kommunetaktikken saaledes som den var vedtat av landsmøtet i Trondhjem. Likeledes indeholdt cirkulæret en opfordring fra landsstyret om at opta boligsaken paa programmet, saaledes som dette var formet av boliglandsmøtet.

Organisationernes valgforberedelser foregik paa bedste maate, og naar undtages nogle faa tilfælder foregik alt efter lovene. Disse enkelte faa tilfælder angik for eksempel at man gik til valg under navn av «*Arbeidernes og smaabrukernes liste*» eller man var lite nøieregnende med medlemskapet for de som blev opstillet paa listen. Likeledes fandt en partiorganisation det orpotunt at gaa til valg paa to forskjellige lister. I anledning disse spredte tilfælder sendte centralstyret ut følgende meddelelse:

Kommunevalget.

Alle organisationer bedes være opmerksom paa at der selvsagt i henhold til Det norske arbeiderpartis love ikke noget sted kan oppstilles valglister med andre kandidater end de som er indmeldt i partiet.

Alle partilister maa ha til overskrift:

Arbeiderpartiets liste.

For centralstyret

Chr. H. Knudsen.

Magnus Nilssen.

*

Det endelige resultat av aarets kommunevalg er, at vort parti har deltat ved *valget i 310* kommuner og faat indvalgt nøiagtig *2503* repræsentanter. Dette gjælder baade byer og landkommuner.

Det norske Arbeiderparti har saaledes erobret *635* mandater i kommunerne siden valgene i 1913.

I landdistrikterne.

I 1913 deltok vort parti i *204* landkommuner og fik indvalgt *1297* repræsentanter.

I 1916 deltok vort parti i *260* landkommuner og fik indvalgt *1868* repræsentanter. Disse er fordelt paa følgende amter:

Amt	1913			1916		
	Antal herreder ialt	Arb. partiet deltok i antal herreder	Valgte repræsentanter	Arb. partiet deltok i antal herreder	Valgte repræsentanter	Derav kvinder
Smaalenene	27	19	113	21	154	1
Akershus	28	20	180	22	222	4
Hedemarken	29	23	149	27	249	0
Kristians	35	3	11	10	35	0
Buskerud	24	14	121	17	152	2
Jarlsberg og Larvik	20	9	48	10	63	1
Bratsberg	25	12	75	13	108	0
Nedenes	30	15	74	17	111	1
Lister og Mandal	36	5	20	8	27	0
Stavanger	43	3	12	3	16	0
Søndre Bergenhus	48	6	41	8	48	1
Nordre Bergenhus	37	—	—	—	—	—
Romsdal	60	5	10	9	23	0
Søndre Trondhjem	47	22	119	28	168	0
Nordre Trondhjem	42	20	73	27	128	1
Nordland	48	11	64	22	140	1
Tromsø	25	17	187	17	200	1
Finmarken	20	—	—	1	13	0
Tilsammen	624	204	1297	260	1868	13

Det som her først maa bemerkes, er at vi iaar som tidligere har lagt nye kommuner ind under vor interessesfære. Dette tal er ikke saa stort som ved forrige valg, da vi for første gang rykket ind i 84 kommuner, Dette har særlig interesse, da der like efter valget i borgerbladene blev fremhævet, at vor væsentligste fremmarsj skyldes vor indrykning i kommuner, hvor vi hittil ikke har været repræsenteret. Valgopgjøret viser nu at vor fremgang er størst i de kommuner, hvor vi tidligere har været repræsenteret.

Av de 260 landkommuner har vi iaar for første gang deltat i 67, og i disse faat indvalgt 279 repræsentanter. I 132 kommuner har vore tidligere grupper hat en fremgang paa 381. I 27 kommuner har vi hat tilbagegang med tilsammen 71 repræsentanter. Denne tilbagegang skyldes tildels organisationer, som er mindre gode, dels kommuner, som har gaat over fra flertalsvalg til forholdstalsvalg og derved maattet avgi endel repræsentanter til andre partier. Naar ogsaa regnes med litt forandringer i kommunerne, f. eks. Aarstad som er indlemmet i Bergen (i Aarstad hadde vort parti flertal), saa blir vor *netto-tilvekst* 571 repræsentanter i landkommunerne.

I disse 260 landkommuner, hvor vort parti har repræsentanter, findes ialt 5370 herredsstyremedlemmer. Arbeiderpartiets gennemsnitlige styrke i disse kommuner er saaledes 34.7 pct. Anderledes stiller forholdet sig hvis man regner med alle landets kommuner, ogsaa i de hvor vi aldrig har hat nogen repræsentation. Man regner at ved dette valg hadde landet ca. 625 herreder med tilsammen 11500 repræsentanter. Hvis vor repræsentation skal regnes efter dette antal blir procenten betydelig reducert, nemlig til 16.2 pøt.

Hedemarken gaar foran.

Av de amter hvor partiet iaar har hat de bedste fremstøt, maa med honnør nævnes *Hedemarkens amt*. I dette amt har partiet ogsaa de aller bedste organisationsforhold. Av Hedemarkens 29 kommuner har vort parti deltat i 27. Disse 27 kommuner har tilsammen 604 repræsentanter og av disse er 249 av Arbeiderpartiet — altsaa 41 pct. Men saa har vi ogsaa flertal i *Vang, Romedal, Søndre Odalen, Nordre Odalen, Brandval, Hoff, Aasnes, Vaaler* og *Elverum*. Hertil kommer at vi har ordførerne i kommunerne *Storelvedalen* og *Stange* samt *Hamar*, saa vort parti ialt vil mønstre 12 socialistiske ordførere i amtet. Vore organisationer i Hedemarken har ved aarets valg sat ind 100 nye repræsentanter i herredsstyrene, og herved vundet prisen som nr. 1 blandt landets amter. Dette resultat er en frugt av gode organisationsforhold, og vil være et godt eksempel for andre landsdele.

Byerne.

Ved valget i 1913 deltok vi i 46 byer og valgte 490 repræsentanter.

Ved valget i december deltok vi i 50 byer og valgte ind 635 repræsentanter i bystyrene. En fremgang paa 145 repræsentanter. I disse 50 byer findes tilsammen 1832 kommunerepræsentanter, og vore grupper tilsammen utgjør 34.6 pct. Vor tilsvarende styrke i byerne i 1913 var 28 pct.

Det som vakte mest glæde ved byvalgene var hovedstadens erobring for partiet. Dette at Arbeiderpartiet i Kristiania var istand til at ta den 42. repræsentant og dermed ordførerstillingen, vakte udelt begeistring blandt partifæller, ikke mindst utenbys. Vore partifæller ute i distrikterne forlanger igrunden at hovedstaden skal gaa foran og vise veien, og naar dette nu skedde, saa virket det som den allerbedste spore til fortsat arbeide derute i arbeidsmarken.

Men ogsaa i en række andre kommuner gik vi lysende frem ved byvalgene, saaledes Fredrikstad, Kongsberg, Larvik, Stavanger, Skien og Trondhjem og flere andre kommuner.

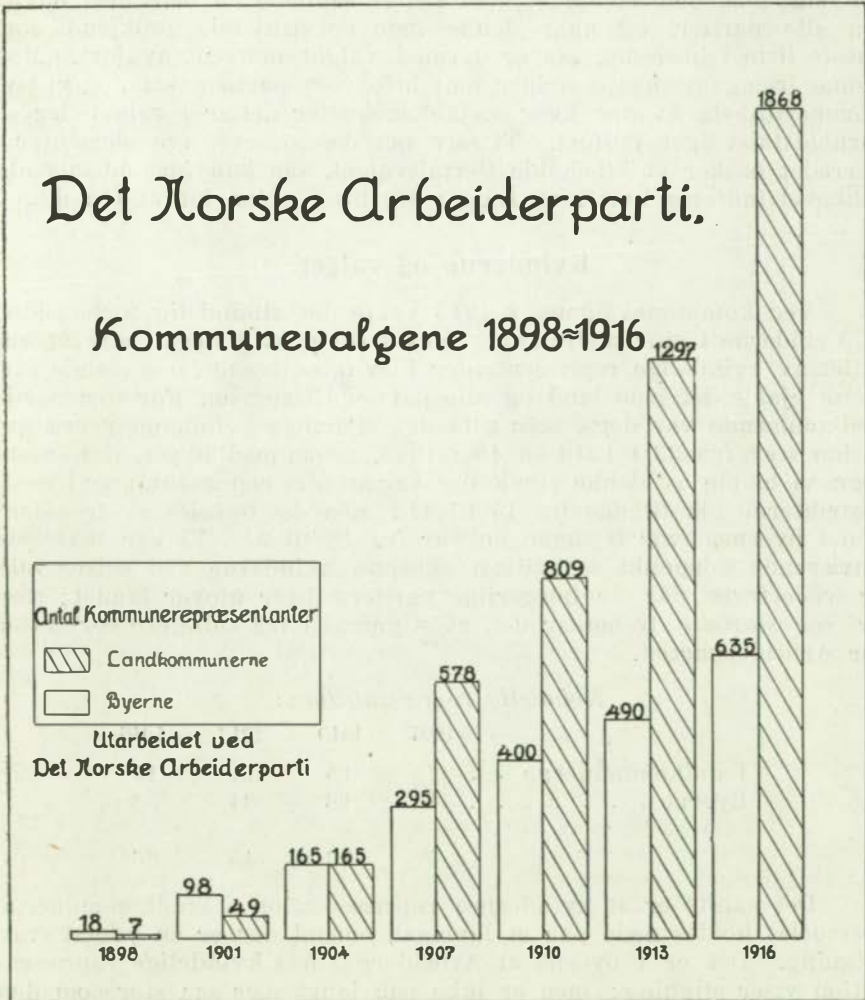
I 6 av byerne hadde vi ingen fremgang; men indkom med samme antal repræsentanter, og i 2 byer gik vi tilbake, nemlig i Aalesund med 3 repræsentanter og i Vadsø med 1 repræsentant.

Forholdstalsvalg og flertalsvalg.

I de amter hvor organisationen er særlig god og virksom, er forholdstalsvalg indført i alle kommuner hvor vi har interesser. Dette er saaledes tilfælde med Akershus, Hedemarken, Buskerud og Bratsberg amter. Dog er det ikke altid at benyttelse av flertalsvalg forutsætter daarlig organisation. Det *kan* være uagtsomhet av partifæller; men det kan ogsaa være motstanderne som har været ute med sit spil og undlatt at indlevere liste. Vi har flere av disse tilfælder ved aarets valg. Der er ogsaa tilfælder hvor den indleverte

liste er forkastet av valgstyret. Dette var saaledes tilfælde i *Hylestad* i Sætersdalen. Her hadde 3 av underskriverne som var hustruer benyttet sine pikenavn paa listen. Dette at gifte kvinder benytter sit pikenavn skal være en utbredt skik i Sætersdalen.

Nuvel, listen blev forkastet; men vor unge forening i Hylestad tapte ikke modet, men gik til valg med flertalsliste. Valgets utfald

er kjendt. Den et og et halvt aar gamle forening seiret og besatte hele herredsstyret. Slik skal det være. Der er mange steder i vort land hvor de gamle borgerlige kommunestyre med mange midler søker at beholde magten ved flertalsmetoden. Dette bør ikke i længden lykkes; men er der ingen anden raad, saa er Hylestad et godt eksempel paa at arbeiderne og smaakaarsfolket kan seire allikevel.

Ved valget i de 260 landkommuner som vi har deltatt i har valget været flertalsvalg i 35 kommuner. Herav alene i Norlands og Tromsø amter tilsammen 18. For byernes vedkommende har alle valg været forholdstalsvalg.

Dette forholdsvis store antal med flertalsvalg som vor bevægelse har i det nordlige Norge er ikke av det gode. Det gaar ofte for sig paa den maate at man sætter sammen en liste med navne fra alle partier, og naar denne liste er stiltiende godkjendt som eneste liste i herredet, saa er dermed valget omtrent avgjort. Men denne fremgangsmaate strider mot hele vort partis taktik, og vi bør komme dithen, at der hvor socialdemokrater deltar i valget der er forholdstalsvalget indført. Ti selv om de konservative elementer i herredet ønsker at bibeholde flertalsvalget, saa kan forholdstalsvalg allikevel indføres hvis man lægger sig litt i sælen for at faa det.

Kvinderne og valget.

Ved kommunevalgene i 1913 vakte det almindelig forbauselse, at kvinderne i stor utstrækning blev strøket av listerne, slik at antallet av kvindelige repræsentanter blev mindre end foregaaende aar. Dette gjaldt det hele land og alle partier tilsammen. For vort partis vedkommende var dette *ikke* tilfældet. Partiets kvindelige repræsentation steg fra 33 i 1910 til 45 i 1913, altsaa med 36 pct. Det eneste tegn vi hadde av denne strykning var at vore repræsentanter i landdistrikterne gik tilbake fra 15 til 11: men det opveies av fremgangen i byerne, hvor fremgangen var fra 18 til 34. Vi kan ikke paa nuværende tidspunkt se hvilken skjæbne kvinderne ved sidste valg er vederfaret paa de borgerlige partiers lister utover landet; men av *vor statistikk* fremgaar det, at stigningen fra tidligere fortsætter for Arbeiderpartiet.

Kvindelig repræsentation :

	1907	1910	1913	1916
Landkommunerne . . .	1	15	11	13
Byerne	6	18	34	53
	7	33	45	66

Det eneste er at kvindernes repræsentation i landkommunerne fremdeles holdes nede paa et lavmaal, omend der er en yderst svak stigning. Det er i byerne at Arbeiderpartiets kvindelige repræsentation viser stigning; men er ikke paa langt nær saa stor som den burde være.

Det er at haabe at senere valg vil gi kvinderne deres retmæssige krav paa en forholdsvis repræsentation. Hittil viser valgstatistikken at Arbeiderpartiet er det parti som har viljen til dette; men det tar jo sin tid at dygtiggjøre et tilstrækkelig stort antal kvindelige repræsentanter.

Kommunevalgene er endnu ikke i vort land blit politiske valg i den grad som stortingsvalgene. Dette er en feil; men det er saa. Det gir derfor ikke et helt korrekt billede, naar man sammenligner vore valgresultater for dette valg sammen med sidste stortingsvalg. Vi har stortingskredser som f. eks. *Nordre Helgeland*. I Stortinget er denne kreds socialistisk; men ved kommunevalgene staar den meget langt tilbake for vort parti.

Hvad er saa aarsaken til denne store forskjel? Naturligvis manglende organisation og opplysning. Men der er ogsaa andre grunde som veier meget, og det er at for arbeiderne er de kommunale tillidshverv en byrde, som blir større og større jo mere uveisom og tungt et herred er. At være herredsstyremedlem i en kommune langt nord, med milelange veier til møterne, er et offer saa stort til det almenes bedste, at det for en arbeidsmand i mange tilfælder betyr daarligere utkomme for familien hjemme, naar far skal skofte for kommunens skyld. Derfor holder det ofte haardt at faa flinke partimedlemmer som har raad til at paata sig denne byrde. Dette er ogsaa en aarsak og den bør pekes paa i denne forbindelse. Det var storkaksene som fra gammel tid styret kommunerne. De hadde god tid og god raad og kunde pakkes dygtig ind i *ulveskindspels* naar de kjørte til herredsstyremøterne. Arbeidernes deltagelse i kommunearbeidet utover landet arter sig ganske anderledes. Trods de store byrder partifællerne her paatar sig, rykker allikevel arbeiderne ind i kommunerne og tar ledelsen. For 10 aar siden, foran valget i 1907, hadde vi i hele landet kun 330 kommunerepræsentanter. Nu er tallet vokset til 2½ tusen, og mange er de kommuner som nu helt og holdent styres av arbeiderne.

Flertal i 55 kommuner.

68 socialistiske ordførere.

Ved valget i 1913 tok vi flertal i 23 landkommuner og 3 bykommuner. Ved valget iaar er dette antal fordoblet, idet vi har flertal i 50 landkommuner og 5 byer, tilsammen 55 kommuner. Disse kommuner er følgende:

Smaalenene.

Tune, ordfører Joh. Gundersen. Rolvsøy, ordf. Knut Kristiansen. Borge, ordf. Joh. Øby. Glemminge, ordf. Joh. Pettersen. Kraakerøy, ordf. Jul. K. Pettersen. Moss herred, ordf. Joh. Flø.

Akershus.

Oppegaard, ordfører Harald Johnsen. Fet, ordf. Asbj. Dørumsgaard. Skedsmo, ordf. E. Rosenlund. Lillestrøm, ordf. K. M. Nordanger.

Hedemarken.

Vang, ordfører Ole Holmen. Romedal, ordf. L. Julseth. Søndre Odalen, ordf. Ole Aas. Nordre Odalen, ordf. Ole Rovelstadmoen. Brandval, ordf. Nils Aas. Hoff, ordf. Arne Haugen. Aasnes, ordf. Syver Hauge. Vaaler, ordf. H. Aarsrud. Elverum, ordf. O. H. Haugen.

Kristians amt.

Jevnaker, ordfører Jørgen Jaren. Lunner, ordf. Anton Søvold.

Buskerud.

Norderhov, ordfører Julius Larsen. Nedre Eker, ordf. Th. Borgersen. Røken, ordf. Jon Leira.

Bratsberg.

Solum, ordfører Th. Weber.

Nedenes.

Froland, ordfører A. Hellum. Hylestad, ordf. T. Harstad.

Lister og Mandal.

Vennesla, ordfører A. T. Askedal.

Søndre Trondhjem.

Røros, ordfører Lars Tørres. Aalen, ordf. L. H. Kirkbak. Støren, ordf. M. Svebstad. Klæbu, ordf. O. Halseth.

Nordre Trondhjem.

Meraker, ordfører Peder Myrmo.

Nordland.

Vik i Helgeland, ordfører Carolus Bjøru. Mo i Helgeland, ordf. Redv. Knutsen. Beiarn, ordf. Arne Pedersen Øines. Fauske, ordf. Andr. Moan Kvitblik. Sørfold, ordf. Gerhard Pettersen. Sortland, ordf. J. D. Hammer.

Tromsø amt.

Ibbestad, ordfører Lind Johansen. Salangen, ordf. Kr. Tønder. Lavangen, ordf. Fredrik Hansen. Maalselven, ordf. Rønning Thollefsen. Balsfjord, ord. Joh.s Eide. Tromsøund, ordf. J. Walnum. Sørfjord, ordf. R. Hansen. Karlsøy, ordf. M. Simonsen. Helgøy, ordf. P. Nilsen. Nordreisa, ordf. Leonh. Isaksen. Kvenangen, ordf. Johan Storvik.

Byerne.

Sarpsborg, ordfører Ludv. Enge. Kristiania, ordf. Carl Jeppesen. Narvik, ordf. Jul. B. Olsen. Hammerfest, ordf. Olaf Eriksen. Vardø, ordf. J. M. Gundersen.

Foruten disse kommuner, hvor partiet har flertal, har vort parti som den største gruppe faat ordføreren i endel kommuner. Disse er følgende:

Stange, ordfører Martin Hestnæs. Storelvedalen, ordf. Th. M. Ruud. Øvre Eker, ordf. Gunstein Anderson. Hornes, ordf. Arnt Larsen. Skoger, ordf. O. Storaune. Sparbu, ordf. P. M. Scheflo.

Og av *byerne*:

Hamar, ordfører Fr. Monsen. Horten, ordf. K. J. Knudsen. Kongsberg, ordf. Joh. O. Jarnæs. Moss, ordf. J. K. Schreiner. Stavanger, ordf. Egede Nissen. Trondhjem, ordf. O. K. Ribsskog. Harstad, ordf. Simonsen-Sparboe.

Tilsammen 68 socialistiske ordførere mot 42 i 1913.

*

Det maa bemerkes, at disse resultater som her fremlægges, er organisationens valgresultat. Der er flere steder baade i herreder og byer, hvor «arbeiderparti» har deltatt; men da disse ikke har været tilsluttet vort parti, er de ikke medtatt i vor statistik. Aviserne har saaledes meddelt, at Arbeiderpartiet har seiret i Kopervik og valgt socialistisk ordfører; men da vi desværre ingen avdeling har i Kopervik, er denne by utelatt i statistikken. Det samme er tilfældet i flere landkommuner, hvor Arbeiderpartiet sies at ha saa og saa mange representanter.

Kommunalmøter.

Kommunalmøte for *Jarlsberg og Larvik amt* er blit en fast institution og holdtes dette aar i paasken paa Horten. Der var god tilslutning og møtet var godt planlagt, hvilket er det aller væsentligste for disse møter. Som representant for centralstyret til dette møte fremmøtte *Randolf Arnesen*.

For *Smaalenenes amt* holdtes et kommunalmøte i Fredrikshald i paasken. Her var ogsaa mange viktige saker under drøftelse.

For *Bratsberg amt* holdtes til samme tid møte paa Notodden. Her var deltagere fra Skien, Gjerpen, Hiterdal, Hovin og Rjukan. Som utsending fra partiet møtte stortingsmand Gausdal.

I *Haugesund* holdtes ogsaa kommunalmøte i paasken. Her var deltagere fra Kopervik, Sandnes, Stavanger og fra Haugesund.

Paa *Kongsvinger* avholdtes i julen et kommunalmøte for Vinger og Odalen og Solør kreds. Man drøftet kommunal handel og sykepleien i beskatningen.

Forlag og bokhandel.

Forlaget har i aaret utgit følgende:

Peter Kropotkin: *En oprørers ord*. 336 sider. Utsalgspris kr. 2.50 heftet, kr. 3.50 indb.

«Barnesangbok» til bruk for de socialistiske barnelag. Pris 15 øre.

Efter overenskomst med det danske socialdemokratis forlag er utgit og forhandlet dr. *Gustav Bang: Arbeiderklassens liv og dens kamp*, en mindeutgave i 2 bind med Bangs artikler.

En *ny katalog* over forlagets bøker og skrifter er i aaret utsendt.

Arbeiderkalenderen gik ut i 20 000 ekspl. og *Arbeidets Jul* i 12 000 ekspl.

I trykkeriet er i arbeide *Oscar Pedersen: «Kooperation og klassekamp»*, en utredning av kooperationen (ifølge landsmøtebeslutning) og en brosjyre av den engelske forfatter *Edward Carpenter: «Aldrig mer»*.

Videre er en brochure av *Inge Debes: «Nye Tider»* under trykning.

Til kommunevalgene blev der utgit en brosjyre av *Chr. Hilt: «Kommunepolitikk i praksis»*. To oplag paa hver 10 000 eksemplarer blev utsolgt.

Forlagskomiteen har arbeidet og undersøkt betingelserne for at skaffe forlaget en ny og moderne og forretningsmessig ledelse; men da dette spørsmåls løsning avhænger av at skaffe de nødvendige lokaler, hadde saken inden aarets utgang endnu ikke fundet sin løsning.

Imidlertid er der nu utsigt til at man i Folkets Hus kan skaffe de paakrævede rum, og centralstyret vil da vedta en omordning av forlagets og bokhandelens affærer.

Fast agitator.

Paa sidste landsmøte forelaa forslag om ansættelse av en fast agitator for partiet. Dette forslag blev oversendt landsstyret til overveielse.

Landsstyret behandlet denne sak paa sit møte i juni og enedes om at henstille til centralstyret at være opmerksom paa en planmessig agitations- og organisationsvirksomhet og fremlægge forslag herom for landsstyret senere.

Partiets presse.

Social-Demokraten har ogsaa i 1916 hat en glædelig fremgang. Bladet har hat et nettooverskud av kr. 46 336.87. Adskillig større end tidligere aars. Indtægterne er steget fra kr. 391 336.95 til kr. 483 624.56, en stigning av kr. 92 285.61. Indenbys kontingent er steget med kr. 34 632.94, utenbys med kr. 9 337.96, løssalg med kr. 6 411.44, annonser kr. 40 331.68. En betragtelig stigning av bladets

utgifter, under de nu herskende forhold, har ikke kunnet undgaaes. Stigningen paa utgiftssiden er kr. 58 508.31. Denne skyldes delvis det forøkedede abonnement og avertissementer, men den væsentlige aarsak er den sterke stigning av papirprisen, trykning og alt der skal til for at fremstille en avis.

Likeledes har redaktions- og ekspeditionspersonalet faat sine lønninger endel forhøiet. Budlønningerne er fra 1. september forhøiet med ca. 20 pct.

Fra 8. mars fik man en saa betragtelig stigning i prisen paa papir, at landsstyret blev nødsaget til at gaa til en kontingentforhøielse av 75 øre pr. kvartal for utenbys abonnenter og 5 øre pr. uke for indenbys. Efter denne forhøielse gik abonnementantallet tilbake i Kristiania med 1300. Det viste sig imidlertid at være forbigaende; abonnenterne kom igjen, og bladet har trods forhøielsen i aaret hat en fremgang paa 2200 abonnenter.

Efter denne forhøielse gik abonnentantallet tilbake i Kristiania med 1300. Det viste sig imidlertid at være forbigaende, abonnenterne kom igjen og bladet har trods forhøielsen i aaret hat en fremgang paa 2200 abonnenter.

Fra 1. september blev trykningsprisen forhøiet med 15 pct., ca. 50 kr. pr. nummer.

Pressekontorets regnskaper er fra 1. juli utskilte fra Social-Demokraten.

Ved aarets slutning frattraadte *C. Jeppesen* sin stilling som medarbeider av bladet. Jeppesens andragende om at bli entlediget fra stillingen var begrundet med at han i sit nye hverv som ordfører hadde vanskelig for at skjøtte sin plads i bladet. Centralstyret vedtok at sende Jeppesen en hjertelig tak og erkjendtlighet for hans arbeide i «Soc.-Dem.», idet man haabet at bladet fremdeles maatte kunne nyte godt av hans pen.

Ukeutgave av Social-Demokraten.

Paa landsmøtet i Trondhjem blev der vedtat en henstilling til Centralstyret om at utgi en ukeutgave av Social-Demokraten, som skulde forsøkes spredt utover landdistrikter hvor det ikke vilde skade partiets lokalaviser. Denne resolution er behandlet av landsstyret, som efter forslag av centralstyret besluttet *ikke for tiden* at gaa til dette skritt.

Dunderlandsdølen, organ for Mo Arbeiderparti, Ranen, redaktør R. Knudtson, er av landsstyret anerkjendt som partiorgan.

Ved aarets utgang bestod partipressen av følgende blade:

Partiblade	Begyndt at utkomme	Utk. i uken	Redigeres av
Social-Demokraten, Kristiania	1887	6	Jacob Vidnes
Arbeidet, Bergen	1893	6	Olav Scheflo
Ny Tid, Trondhjem	1899	6	Martin Tranmæl
1ste Mai, Stavanger	1899	6	Otto Luhn
Nordlys, Tromsø	1902	2	Jørg. Hustad
Fremover, Narvik	1903	2	Lars Bjerkeseth
Fremtiden, Drammen	1905	6	Torgeir Vraa
Smaal. Social-Demokrat, Fredrikstad	1906	6	P. Moe-Johansen
Sørl. Social-Demokrat, Kr.sand	1907	6	Ola Solberg
Tiden, Arendal	1907	6	Antonsen-Nøkleby
Tidens Krav, Kristiansund	1906	3	Alfred Madsen
Arbeidets Ret, Røros	1906	3	Ole Øisang
Bratsberg-Demokraten, Skien	1908	6	H. Berg
Glommendalens Social-Demokrat	1915	6	Waldm. Carlsen
Demokraten, Hamar	1909	3	P. O. Løkke
Vestfold Arbeiderblad, Tønsberg	1909	6	Anton Jenssen
Haugesund Folkeblad	1910	2	Carl Westerlund
Nybrott, Larvik	1911	6	Andr. Hansen, A. Eines
Moss Social-Demokrat	1912	2	Arne Magnussen
Dagry, Horten	1912	3	Ole J. Bakke
Nordlands Social-Demokrat, Bodø	1909	2	Edvard Jørstad
Ny Dag, Gjøvik	1913	3	Eivind Reiersen
Hønefos og Oplands Soc.-Demokrat	1913	3	Jørgen Thon
Akershus Soc.-Dem., Lillestrøm	1913	3	
Vestfinmarkens Social-Demokrat	1913	3	Peder Kaasmoli
Østerdalens Soc.-Dem., Elverum	1915	3	Olav Sæther
Dunderlandsdølen, Mo i Ranen	1916	2	R. Knudtson

Desuten utkommer følgende socialdemokratiske blade:

Romerikes Blad, Jesseim (privat).	1902	2	M. Jul-Halvorsen
Finmarken, Vardø	1899	2	J. Nygaard
Folkeviljen, Sjøveien	1911	1	Kr. Tønder
Indtrøndelagens Social-Demokrat	1913	3	A. Lian
Folkets Ret, Molde	1911	1	Olav Oksvik

Pressefondet.

Grundet øket laanetrang hos partipressen er der i aaret utsendt et sirkulære til fagforbundene om at støtte pressefondet ved en bevilgning, enten i aarlige tilskud eller en bevilgning en gang for alle. Resultatet av dette var at følgende organisationer bevilget bidrag:

Aartlig bevilgning i kongresperioden:

Norsk Arbeidsmandsforbund	kr. 3000.00
Jern- og Metalarbeiderforbundet	200.00
Norsk Papirindustriarbeiderforbund	100.00

Tilsammen kr. 3300.00

Bevilgning:

Arbeidernes faglige Landsorganisation .	kr. 3000.00
Norsk Centralforening for Boktrykkere .	- 1000.00
Norsk Havne- og Transportarb.forbund .	- 100.00
Norsk Sag-, Tomt- og Høvleriarb.forb. .	- 50.00

Tilsammen kr. 4150.00

Disse bidrag var meget kjærkomne; men var utilstrækkelig for behovet. Centralstyret har derfor maattet opta laan i Arbeidernes faglige Landsorganisation, Social-Demokraten og av partiets aktiekonto for at hjelpe forskjellige partiblade ut av sine vanskeligheter. Pressefondet har for 1916 faat sit særskilte regnskap, og i dette er indgaat gamle laan som er ydet partipressen fra tidligere aar.

Det socialdemokratiske pressekontor.

I løpet av aaret 1916 er pressekontorets utvikling saa at si kulminert. Kontoret har nu forbindelse med *alle* de partiblade som har bruk for nyhetsstof — d. v. s. 27. Av disse sorterer 18 under hovedkontoret og 9 under filialkontoret i Trondhjem. Av de 18 forbindelser ved hovedkontoret er de 11 utenbys *dagblade*. Meddelelse om blokerete arbeidspladser sendes til alle aviserne, uten hensyn til om de forøvrig har forbindelse med kontoret eller ei.

Den utvidelsestrang som i de senere aar har gjort sig saa sterkt gjældende i partipressen landet rundt, har ogsaa fortsat i 1916, og dette har naturligvis sat sterke spor i pressekontorets arbeide. Partibladene i Arendal og Tønsberg er i aarets løp gaat over fra 3-ukentlige til daglige utgaver. Flere nye blade er ogsaa anerkjendt som partiorganer av landsstyret og har knyttet forbindelse med pressekontoret.

Vaaren 1916 ansattes *Harald Hansen* som medarbeider ved kontoret, men han fratraadte igjen i september. Bestyreren av filialkontoret i Trondhjem, *Bjarne Jullum*, er senere ansat som medarbeider ved hovedkontoret, og som bestyrer av filialen er ansat *Arnold Wiik*, Trondhjem.

Paa grund av at reproduktionspriserne er betraktelig forhøiet, har utsendelse av klichèer ikke fundet sted i den utstrækning i 1916 som før.

Antallet av daglige telefon-ekspeditioner er steget betydelig. Gjennomsnittlig ekspedertes i sidste halvjaar 22 samtaler pr. dag. De fleste av disse er av 6 minutters varighet, enkelte dog paa 9, 12, ja optil 15 minutter og mer.

Kontorets regnskapsførsel er fra 1. juli 1916 utskilt fra Soc.-Dem. Den nye ordning har vist sig at virke tilfredsstillende. Regnskapet for 1916 viser et underskud paa kr. 3618.79. Med dette beløp har utgifterne overskredet inntægterne. Overskridelsen skyldes væsentlig det av centralstyret bevilgede dyrtidstillæg paa 15 pct. av

lønningerne, samt vikarutgifter i Trondhjem i anledning av at filialkontorets bestyrer i lang tid var indkaldt til tjeneste paa neutralitetsvakt.

Kontorets samlede utgifter i andet halvjaar — siden der etableres selvstændig regnskapsførsel og egen kasse — har utgjort kr. 18 562.62. Herav er ialt ca. kr. 9 800.00 medgaaet til telefonering og telegrafering.

Budgettet for 1917 er bevilget med en samlet utgiftssum paa kr. 36 910.00.

Oscar Pedersen.

Barneblad.

Da flere partiavdelinger med held har igangsatt socialistiske barnelag, er der foruten sangbok som er utgit, ogsaa kommet et par anmodninger om at faa istand et socialistisk barneblad. Dette spørsmål har været under behandling av kontrolkomiteen og siden drøftet av samarbeidskomiteen med Ungdomsforbundet. Ved landsstyremøtet forelaa der indstilling om utgivelse av et 8-sidig blad som en gang ukentlig skulde medfølge «Social-Demokraten». Den øvrige parti-presse skulde faa kjøpt bladet for ca. kr. 7.00 pr. tusen og barnelagene til en noget høiere pris. Imidlertid fandt landsstyret av forskjellige grunde at maatte utsætte avgjørelsen og overlot derfor til centralstyret senere at avgjøre saken.

Understøttelse av socialdemokratiske presse-mænd.

Til landsmøtet i Trondhjem indkom et forslag om at oprette et pensionsfond for socialdemokratiske presse-mænd. Fondet skulde ogsaa efter forslaget hjelpe ved sygdom og arbeidsledighet. Forslaget blev av landsmøtet oversendt landsstyret til utredning.

Denne sak er behandlet av landsstyret, som besluttet at ned-sætte en komité som sammen med en lignende komité fra Arbeidernes faglige Landsorganisation faar i oppdrag at utrede saken paa grundlag av at ogsaa organisationernes lønnede tillids-mænd kommer med i en mulig pensionsordning. Komiteen blir at opnævne av centralstyret.

A/S „Hvepsen“.

A/S vittighetsbladet Hvepsen, som bestaar av ca. 50 partifæller, har ved lovforandring fastslaaet at bladet i tilfælde opløsning med eiendele og forlagsret skal tilfalde partiet, og at aktier i selskapet ikke maa omsættes til mere end paalydende, samt at Det norske Arbeiderparti faar forkjøpsret.

Efter denne lovforandring fik partiet tilbud om at motta 10 aktier vederlagsfrit. Centralstyret har med tak mottat gaven og valgt Chr. H. Knudsen til repræsentant ved selskapets general-forsamlinger.

„Det tyvende Aarhundrede“.

Partiets tidsskrift har aldrig været noget lukrativt foretagende. Der har været større eller mindre underskud hvert aar; men særlig siden utvidelsen med kommunal afdeling som foretoges fra 1. april 1914 uten kontingentforhøielse, har underskuddet øket betænelig. Hovedgrunden hertil er de voldsomt økede tryknings- og papirpriser. Underskuddet fra 1916 utviser kr. 2 000.00, som er dækket av forlagets regnskap.

Fra partiets side har der altid været regnet med at «Det tyv. Aarh.» maatte ha økonomisk støtte; men saa stort aarlig tilskud som et par tusen kroner har ikke været tænkt. Centralstyret har derfor besluttet en kontingentforhøielse for abonnenterne fra kr. 2.50 til kr. 3.00 pr. aar. Denne forhøielse trær ikraft fra 1. januar 1917. Man haaber med denne forhøielse at faa underskuddet noget ned fremover.

Diætgodtgjørelse for reiser i partiets tjeneste.

Grundet dyrtiden har landsstyret maattet forhøie diætgodtgjørelsen for reiser i partiets tjeneste og har samtidig benyttet leiligheten til at avskaffe honorar for foredrag og istedet indført en godtgjørelse for søn- og helligdage. De nye regler er bekjendtgjort ved sirkulære i partiforeningerne og er følgende:

1. For reiser som foredragsholder, eller i anden virksomhet for partiet, erholdes utgifter dækket til 1ste plads dampskib og 3dje klasses jernbane for reiser om dagen — 2den klasses jernbane for natreiser.
2. Som godtgjørelse erholdes *kr. 9.00 pr. døgn* i diæt og som regel i tillæg for søn- og helligdage *kr. 10.00 pr. dag*. Hermed bortfalder honorar for foredrag.
3. For utenlandsreiser er diætten *kr. 15.00 pr. døgn*.
4. For agitationsreiser av længere varighet bestemmes godtgjørelsen efter nærmere overenskomst for hvert enkelt tilfælde.

Arbeiderbevægelsens arkiv.

Herved oversendes regnskapsekstrakt for 1916. Regnskapet er revidert av d'hr. N. Mittet og Joh. Regnéll og fundet i orden.

Da undertegnede tiltraadte som arkivar 15. april 1916 og saa ledes kun har virket en kort tid, og nødvendigvis maa ha en del tid for at faa oversigt over hvad arkivet har, har jeg efter konferanse med den tidligere arkivar, som hadde paabegyndt en omordning i arkivet, væsentlig fortsat at arbeide efter den omordningsplan som var lagt, bl. a. at katalogisere protokoller og at skrivelser, dokumenter etc. er blit ordnet foreningsvis og indlagt i lukkede æsker istedetfor som nu i løse omslag. Endel avisaangange er besørget indbundet, men der er adskillig mere som bør indbindes av bøker, tidsskrifter o. l.

Endel indkjøb til biblioteket maa ansees nødvendig, men har jeg intet villet kjøpe, før jeg har faat hel oversigt over hvad man har.

Ekstrakt av Arbeiderbevægelsens arkivs regnskap for 1916.

Indtægter:		Utgifter:	
Kassebeholdning . . .	kr. 1 375.11	Rengjøring	kr. 104.00
Mottat av Landsorg.	- 400.00	Lys . . .	- 25.61
Renter for 1915 . . .	- 2.87	Diverse . . .	- 28.35
Do. - 1916 . . .	- 18.39	Husleie . . .	- 262.00
		Indb. av avi-	
		ser etc.	- 321.00
		Arkivarløn	- 283.00
			<hr/>
			kr. 1 023.96
		Kassebeholdning . . .	- 772.41
			<hr/>
	<hr/>		<hr/>
	Kr. 1 796.37		Kr. 1 796.37

Ludvig Hansen,
arkivar.

Arbeiderbevægelsens stipendium.

De 2 stipendier som skulde utdeles og hvortil der var indkommet 15 ansøkere er færdigbehandlet av komiteen. Stipendierne, som hver var paa kr. 500.00, tilfaldt redaktør *Waldm. Carlsen* og *Randolf Arnesen* ved partiets hovedkontor.

Stipendiekomiteen bestaar av Ole O. Lian fra Arbeidernes faglige Landsorganisation, Fernanda Nissen fra presseforeningen og Magnus Nilsen fra partiet.

Av stipendiaterne har *Waldm. Carlsen* foretat sin reise i Sverige og Danmark. *Arnesens* reise blev utsat grundet kommunevalgene.

Statskirkens ophævelse.

Ved Trondhjems-landsmøtet blev programforslaget «Statskirkens avskaffelse» besluttet utsat til næste landsmøte, ogsaa av den grund at spørsmålet kunde bli nærmere utredet.

Til at utrede denne sak har landsstyret valgt en komité bestaaende av *A. Buen*, *Johan Gjostein*, *O. Scheflo*, *Petter Nilssen* og *Arvid G. Hansen*.

Repræsentationen ved partiets landsmøter.

Paa landsmøtet i Trondhjem vedtoges følgende forslag av C Jeppen:

«Med sigte paa at faa istand like repræsentationsvilkaar i et rimelig forhold til partiets størrelse og under hensyn til landsmøternes praktiske organisation og arbeidsevne, paalægges det landsstyret at utarbeide eller la utarbeide alternative forslag til ændring

i lovenes § 4. Disse forslag sendes partiforeningerne til behandling og uravstemning og behandles og ordnes sluttelig av landsstyret. De saaledes vedtagne repræsentationsregler blir at gjøre gjældende for næste landsmøte.

I henhold til denne beslutning har landsstyret nedsat en komité bestaaende av Ole O. Lian, O. H. Maurstad, Arendal, Edv. Mørk, Kristiania, Johan Samuelsen, Bergen, Martin Tranmæl, Trondhjem, og Gunnar Ousland, Kristiania. Komiteen har faat i opdrag at utarbeide forslag om nye repræsentationsregler og forelægge disse for landsstyret i januar 1917.

Midlertidig forbud.

I anledning den kritiske dyrtid og efter forslag fra Norges Riksløge av «Verdandi» er der i fællesskap med Arbeidernes faglige Landsorganisation og Verdandiordenen sendt regjeringen følgende henvendelse:

Til

Den norske regjering.

Undertegnede organisationer henstiller herved til den ærede regjering at indføre et midlertidig landsforbud mot salg, indførsel og tilvirkning av brændevin og vin under de nuværende kritiske tider.

Vi er opmerksom paa at et landsforbud har en meget stor rækkevidde, men vi tror dog at vanskelighetene med god vilje vil kunne overvindes og at goderne ved et saadant landsforbud vil være saa store, at de mange ganger vil opveie de mulige vanskeligheter som vil opstaa ved et saadant forbud.

Et landsforbud mot de sterkere berusende drikke vil i disse vanskelige og dyre tider for det norske folk være av den største betydning og vil sikkerlig bli mottat med almindelig tilslutning over det hele land.

Vi haaber derfor at den ærede regjering optar denne sak snarest mulig til behandling.

Kristiania og Drammen i november 1916.

Ærbødigst

*Det norske Arbeiderparti. Arbeidernes fagl. Landsorganisation.
Norges Riksløge av «Verdandi».*

Det viste sig at denne henstilling gav uttrykk for et alment ønske hos befolkningen, og baaret av denne opinion utstedte regjeringen alkoholforbud like foran juletiden.

Salg av rusdrik i partiets lokaler.

Ved landsmøtet i Trondhjem blev følgende forslag vedtat: Salg av rusdrik kan ikke foregaa fra lokaler tilhørende Arbeiderpartiet eller Arbeiderpartiets tilsluttede foreninger. Der hvor kon-

traktmæssige forhold er tilstede, maa dette respekteres, men snarest mulig søkes løst.

Overensstemmende med denne beslutning har landsstyret sendt en henstilling til vedkommende organisationer angaaende avviklingen av dette salg.

Provianteringskommissionen.

I anledning opprettelse av særskilt departement for landets proviantering og provianteringskommissionens overgang til en raadgivende komité ønsket *Chr. Hornsrud* centralstyrets uttalelse om hvorvidt han burde fortsætte som medlem av provianteringskommissionen. Likeledes ønsket *statsraad Vik* en konferanse om hvilke repræsentanter partiet mente burde indvælges i kommissionen, idet partiet kunde vente at faa 3 repræsentanter.

Centralstyret enedes om at anbefale at partiet repræsentertes i kommissionen.

Foruten *Hornsrud* enedes man om at anbefale *Tranmæl, Petter Nilssen* og i tilfælde *Chr. H. Knudsen* eller *Kyrre Grepp*.

Militærstreik, støttet av faglig aktion.

«Spørsmålet om militærstreik, som forutsættes støttet av en faglig aktion, omsendes til foreningerne til behandling.

Hvis det viser sig at være stemning for en slik streik, paalægges det styret at træ i forbindelse med Landsorganisationens sekretariat og Ungdomsforbundets styre for at utarbeide forslag til planens gjennomførelse. Denne blir saa at forelægge de respektive organisationers landsmøter til endelig avgjørelse.»

Ovenstaaende som blev vedtat paa landsmøtet i Trondhjem i 1915 behandledes av landsstyret den 3. juni, hvor man besluttet at nedsætte en komité som eventuelt sammen med en av Landsorganisationens kongres eller sekretariatet valgt komité kan utarbeide en alsidig fremstilling av de forskjellige opfatninger av militærstreik. Denne fremstilling utsendes til foreningerne i henhold til den av landsmøtet vedtagne beslutning. Skulde Landsorganisationen ikke beslutte at nedsætte en saadan komité, overlates det til den av landsstyret opnævnte komité alene at utarbeide ovennævnte fremstilling. Til denne komité opnævntes: *Vidnæs, Tranmæl* og *M. Nilssen*.

Hvis Landsorganisationen ikke nedsætter en komité i saken, bemyndiges centralstyret til at supplere komiteen med 2 medlemmer.

Boliglandsmøtet.

Ved sidste landsmøtes behandling av valgprogrammet blev foruten boligprogrammet ogsaa vedtat følgende:

Det paalægges centralstyret at nedsætte en komité som skal fremkomme med forslag til en boliglov. Utkastet blir at forelægge for et kommunalmøte av repræsentanter for interesserte kommuner. Møtet bør ogsaa opta til drøftelse andre spørsmåal av interesse for arbeiderpartiets politik; særlig maa en revision av bygningsloven kræves.

I henhold hertil blev der under 5. januar 1916 av centralstyret opnævnt en komité bestaaende av advokat Gustav Heiberg (formand), jerndreier Randolf Arnesen, snekker D. Jensen, skolebestyrer Joh. Gjøstein og fru Martha Tynæs med det mandat at forberede saken for kommunalmøtet. Komiteen er senere efter beslutning av centralstyret blit supplert med hr. stortingsmand Foshaug.

Denne komité gik straks igang med sit arbeide og fremla den 23. mai sin indstilling. Denne var formet saaledes:

1. Krav til statsmyndighetene.
2. Forslag til boliglov og
3. Forslag til minsteprogram for kommunerne (Arbeiderpartiets program).

Paa foranledning av boligkomiteen var centralstyret og Kristiania Arbeiderpartis styre blit enig om at arrangere boliglandsmøtet i Kristiania den 1. og 2. juni i Folkets Hus, og at de hermed forbundne utgifter hertil blev at bære med en halvpert hver.

Boliglandsmøtet fik god tilslutning, idet det ialt hadde 135 deltagere. Herav var 35 repræsentanter fra landdistrikterne, 73 repræsentanter fra byerne og resten utgjorde landsstyret og Stortingsgruppen, som var indbudt til møtet.

Møtet fik en høitidelig aapning med musik og sang og partiets formand, Chr. H. Knudsen, holdt en anslaaende hilsningstale.

Dagsordenen til møtet var følgende:

1. Godkjendelse av fuldmagterne.
2. Valg av dirigenter og sekretærer.
3. Foredrag av generalsekretær *Chr. Gierløff* om *vor tids boligspørsmåal*.
4. Foredrag av overlæge *Heitmann* om *boligsak og tuberkulose*.
5. *Bygningslovens revision*. Indledet av sorenskriver *A. Hazeland*.
6. *Boligkomiteens indstilling*. Indledet av komiteens formand advokat *Gustav Heiberg*.
7. *Kommunal produktion av byggemateriel og boliger*. Indledet av bestyrer *Sverre Iversen*.
8. *Husteiereguleringen*. Indledet av *Randolf Arnesen*.

Efter 2 dages samvær blev dagsordenen færdigbehandlet og møtet sluttet med en hyggelig fest paa Frognersæteren, hvortil en av partifællerne i Kristiania indbød.

Referat av forhandlingerne er utgit som 6. hefte av «Det tyvende Aarhundrede» for 1916.

Boliglandsmötets deltagare

Boligprogrammet i dets vedtagne form.

Krav til statsmyndighetene.

1. At staten anerkjender boligsakens store betydning ved opprettelse av et eget boligkontor under Socialdepartementet, saaledes utstyrt at det er istand til at følge boligforholdenes utvikling rundt om i landet og til at ta initiativ til fornødne reformer. Særlig maa staten med alle til raadighet staaende midler drive en boligpolitikk, som fremmer havebybevægelsen og motarbeider kaserne-systemet.
2. At der utarbeides en lov som tar sigte paa indførelse av kommunal byggeplikt, skjærpet boligkontroll, tvungen boliganvisning m. v., saaledes som antydning i vedfødte forslag til boliglov.
3. At staten ved effektive foranstaltninger bidrar til løsning av boligspørsmålets økonomiske side. Man vil i saa henseende særlig paapeke:
 - a. Boligbankens virksomhetsomraade maa enten utvides saaledes at den derigjennem ydede hjelp blir mere effektiv og særlig saaledes at den ogsaa kommer de større byer til gode, eller der maa opprettes en egen boligbank for byerne.

Likeledes maa enhver begrænsning i en kommunes adgang til at tilstaa boligbanklaan for boliger utenfor kommunens grænser ophæves.

Der maa skaffes sikkerhet for at hus som opføres med laan av boligbanken ikke ved salg eller bortleie utnyttes i spekulationsøiemed.
 - b. Forsaa vidt en kommune uten at benytte boligbankens laan opfører boliger av smaaleiligheter bør staten dertil yde kommunen et bidrag som svarer til det rentetap, som det offentlige paa angjældende tidspunkt lider ved den av boligbanken anvendte rentefot. Saadant bidrag bør ogsaa ydes kommuner som gaar til indkjøp av større eiendomme naar øiemedet hermed er ved utstyknings eller egen bebyggelse at skaffe sine indvaanere gode og sunne boliger.

Saadant bidrag bør videre ogsaa tilstaaes kooperative og andre byggeselskaper, hvor enhver spekulasjon er utelukket, naar disse selskaper med kommunal garanti opfører hus eller indkjøper eiendomme i øiemed som foran nævnt.
4. At staten med alle til raadighet staaende midler søker at skaffe tilveie billige byggematerialer. Man vil peke paa at der antagelig maatte kunne opnaaes adskillig ved told- og handelspolitiske forholdsregler, samt ved at der kraftig gripes ind overfor alle trust- eller ringdannelser inden byggevirksomheten. Særlig maa staten ved utnyttelse av sine egne skoger

og paa anden maate søke at tilgodese byggevirkksomheten ved at skaffe billige træmaterialer.

5. At staten ogsaa direkte bør gjøre sit til avhjælpelse av boligmangel ved at bygge for egne arbeidere eller funktionærer.
6. At der ved lov gives kommunerne ekspropriationsret og forkjøpsret til faste eiendomme som egner sig til bebyggelse. Saadan ret maa en kommune ogsaa ha til eiendomme, som ligger utenfor kommunens grænser. Hvor der er tvist mellem flere kommuner om eiendommens erhvervelse træffer socialdepartementet avgjørelsen.
7. At der ved lov gives eiere av egne-hjem eller av kooperative andele i byggeselskaper adgang til at erklære disse hjem eller andele for «hjemsteder» som ikke kan fratages eierne ved eksekution eller utpantning.
8. At der indføres en værdistigningsskat, som gir kommunerne adgang til at beskatte den værdistigning av grund og bygninger som ikke skyldes eiernes egne paakostninger.

Forslag til boliglov.

1. For byer og bymæssig bebyggede strøk blir der av vedkommende departement at utfærdige almindelige forskrifter om beskaffenheten m. v. av de rum som skal tillates anvendt til boliger.
2. I disse forskrifter maa der særlig indtages bestemmelser om:
 - a. at de rum, som anvendes til beboelses- og soverum, deriblandt ogsaa kjøkkener, saavel hvad deres bygningstekniske indredning som deres vedlikehold tilfredsstillter sundhetens krav,
 - b. at disse rum heller ikke benyttes paa en mot sundhetens og sedelighetens krav stridende maate. Særlig skal der oppstilles et mindstekrav til den luftkubus som skal falde paa hvert menneske som har sit varige ophold i vedkommende rum.
3. De enkelte kommuner er forpligtet til ved en stadig gjennomført kontrol at paase at de givne boligforskrifter overholdes. De særlige regler om kontrollens utførelse fastsættes av kommunestyret ved vedtægter som approberes av departementet.
4. Den kommunale myndighet som boligkontrollen tillægges, kan skride ind mot overtrædelse av boligforskrifterne:
 - a. ved at nødvendige reparationer eller forbedringer utføres av kommunen paa gaardeierens bekostning og med panteret foran ældre heftelser. Kan gaarden ikke repareres bør den kunne sælges ved offentlig auktion til nedrivning med pligt til gjenopførelse,
 - b. ved forbud mot at vedkommende rum anvendes — enten i sin helhet eller paa en mot boligforskrifterne stridende maate,
 - c. ved ekspropriation at kunne erhverve gamle eiendomme til nedrivning for at kunne gi plads til opførelse av nye bygninger.

5. Forsaavidt familier med barn mangler økonomisk evne til at skaffe sig en saa stor leilighet at de i § 2 b omhandlede mindstekrav til luftkubus pr. individ tilfredsstilles, paaligger det kommunen at yde dem fornødent tilskud til husleien. Dette tilskud betragtes ikke som fattigunderstøttelse.
6. Boligvedtægterne kan ogsaa indeholde regler om boligstatistik og om tvungen anmeldelse av ledige rum og disses bortleie (boliganvisning) — og om de pligter som der til istandbringelse herav paahviler indvaanerne og særlig alle som ved utleie avgir husrum til beboelse av andre. Indføres tvungen boliganvisning kan der i vedtægterne bestemmes, at den kommunale myndighet, under hvilken boliganvisningen henføres, skal være berettiget til ved opslag, annonsering eller paa anden maate at bringe ledigheten til publikums kundskap. Utgifterne hermed kan forlanges dækket av utleieren efter regler som fastsættes i vedtægten.
7. Den øverste ledelse av boligkontrollen føres av Socialdepartementet. Kommunen har derfor at indsende til dette departement aarlige beretninger om boligforholdene ledsaget av de statistiske og andre oplysninger som kan tilveiebringes.
8. Indtrær der i en kommune boligmangel saaledes at sundhetskadelige boliger ikke kan sløifes eller saaledes at der ikke kan skrides ind mot overbefolkning, skal indberetning derom øieblikkelig ske til Socialdepartementet. Saadan indberetning skal ogsaa ske, hvis husleien paa grund av boligmangel eller av andre grunde er eller kan befryktes at bli urimelig.
9. Regjeringen kan, hvor det av de i § 7 og 8 indkomne beretninger eller efter de av Socialdepartementet selv erhvervede oplysninger findes at foreligge eller befryktes at indtræffe boligmangel, paalægge vedkommende kommune straks at ta skridt til ved kommunal bebyggelse eller paa anden effektiv maate at skaffe tilstrækkelig husrum. Særlig bør det paalægges kommunerne at skaffe gode leiligheter til familier med mange barn.
10. Indtil boligmangelen er avhjulpet kan det ogsaa bestemmes at vedkommende kommune skal træffe bestemmelse om tvungen avstaaelse av overflødig husrum efter regler som fastsættes av departementet.
11. Der bør indføres en varig lov om tvungen regulering av husleien i det store og hele overensstemmende med det princip som er lagt til grund for lov av 10. mai 1916.
12. Mangler en kommune midler til selv at gjennomføre den i § 9 omhandlede byggepligt kan regjeringen bestemme at de fornødne midler utredes som laan av statsmidler, efter vilkaar som departementet bestemmer.
13. Hvor en industriel bedrift skal sættes igang eller utvides og der som følge derav kan antages at ville indtræffe boligmangel eller en forhaandenværende boligmangel kan befryktes derved yderligere at forværres, kan departementet efter andragende fra vedkommende kommunestyre sætte som betingelse for utvidelsen

eller anlægget at bedriften skaffer forhaands sikkerhet for at det ved nybygning vil skaffe det fornødne antal boliger. Boligerne blir at disponere av kommunen.

Private bedrifters pligt til at skaffe boliger gjælder kun i avsidesliggende kommuner eller kommuner hvis økonomi ikke kan bære den i § 9 omhandlede byggepligt.

14. Socialdepartementet paalægges at utfærdige almindelige leieregler som skal gjælde i forholdet mellem utleier og leieboer og hvori der paasees at begge parters interesser varetages.
15. Denne lov kan efter andragende fra vedkommende kommune ogsaa gjøres anvendelig utenfor de i lovens § 1 omhandlede strøk.

Mindsteprogram for kommunerne.

Komiteens forslag:

«Boligsaken ofres et intenst arbeide. Egne-hjems-bevægelsen støttes. Kommunerne maa itide sikre sig de for deres fremtidige bebyggelse nødvendige arealer. *Disse arealer maa ikke sælges*, men kan, hvis ikke kommunen selv har bruk for dem, bortfæstes paa aaremaal. Hvor der er, eller befryktes at indtræde boligmangel, maa kommunerne selv bygge. *Disse bygg maa ikke bortsælges*, men enten drives av kommunen eller overlates kooperative leieboerselskaper. Forsaavidt kommunen for at fremme byggevirksomheten yder støtte til kooperative eller andre byggeselskaper, maa man sikre sig at disse selskaper i sine love utelukker enhver spekulation.

Loven av mai 1916 om husleie-regulering maa gjøres anvendelig.

Der maa føres skarp kontrol med boligernes sanitære tilstand. Skatten paa ubebygget grund bør forøkes til lovens maksimum.»

Dette mindsteprogram for kommunerne blev ikke behandlet av landsmøtet, idet møtet fandt at dertil hadde man intet mandat. Komiteens forslag blev derfor besluttet oversendt landsstyret sammen med et par disenser fra *D. Jensen* og *Randolf Arnesen*. Disse var følgende:

D. Jensens forslag:

«Hvor en kommune bortfæster byggetomter til enkeltmænd eller selskaper som agter at bygge boliger til utleie, eller yder garanti eller laan til saadanne, skal kommunen som vederlag sikre sig indløsningsret efter en nærmere bestemt tid og paa vilkaar som fastsettes av kommunestyret.

I en kommune, hvor det findes paakrævet, skal denne ved at producere byggemateriale sørge for at gjøre sig uavhengig av de private materialleverandører, samt holde det nødvendige lager av byggematerialer som maa indføres utenfra.»

R. Arnesens forslag:

«Hvor en kommune yder garanti eller laan til opførelse av leiegaarder, skal kommunen ved eventuelt salg ha forkjøpsret. I alle

tilfælder skal kommunen ha indløsningsret efter 30 aar. Indløsningen skal ske efter bygningens gjældende takst og grunden efter dens værdi ved bygningens opførelse.»

Forskjellige resolutioner.

Følgende forslag av stortingsmand *Buen* vedtoges enstemmig:

«Ingen koncession paa utbygning av vandfald, anlæg av grube-drift eller anden industriel bedrift gives, — uten paa betingelse av at den opstaaende bygningskommune (henholdsvis staten) forbeholdes ret til at ekspropriere al bebygget og ubebygget boliggrund inden kommunens grænse — og efter den pris som er betalt for grunden ved anlæggets igangsættelse.»

Følgende forslag til resolution fremsattes av *Nic. Hansen* og *Karl Andersen*, Aker:

«Møtet henstiller til regjeringen som en foreløbig foranstaltning snarest at sætte den av odelsting og lagting vedtagne smaabruk- og boligbanklov i kraft i sin vedtagne form.»

Brunvand fremsatte følgende forslag til resolution:

«For at kunne avhjelpe den herskende bolignød henstiller Arbeiderpartiets kommunalmøte til regjeringen:

1. at den av Stortinget i 1915 vedtagne lov om boligbanken straks maa sættes i kraft og at banken kan tilføres tilstrækkelige midler for at kunne gi laan til arbeiderboliger,
2. at der ved statsforanstaltninger straks træffes bestemmelser som effektivt kan lette adgangen til billigere byggemateriel, idet de nuværende ekstraordinære høie priser paa bygningsmateriel er en av de væsentligste aarsaker til bolignøden.

Forslagene vedtoges oversendt landstyret for at videreføres til regjeringen.

Landsstyremøtet den 3. juni behandlet de fra boliglandsmøtet oversendte resolutioner og programmer. Forslaget om mindeprogrammet besluttedes oversendt til partiorganisationerne med henstilling om at vedta dette i tilslutning til det øvrige kommune-program til høstens valg.

Den resolution som paa møtet var fremsat av stortingsmand *Buen* besluttedes oversendt til stortingsgruppen til videre forføining. De øvrige resolutioner og protokoller fra landsmøtet besluttedes oversendt regjeringen og stortingsgruppen.

Regjeringens svar.

I anledning henvendelsen til regjeringen modtoges følgende svar fra statsministeren:

I anledning av det ærede centralstyres skrivelse av 8. ds. til regjeringen meddeles at gjenpart av skrivelsen forsaavidt punkt 1 angaar (om laan til arbeiderboliger) er oversendt til Socialdepartementet og til Finansdepartementet.

Hvad angaar spørsmålet om at lette adgangen til billigere byggemateriale meddeles, at der i sakens anledning har været nedsat en komité og at man efter foranledning av denne har bevirket utfærdiget en kgl. resolution den 3. ds., hvorefter det er forbudt at utføre følgende træmaterialer: 1) Boks, 2) Bjelker, 3) og alle slags utlægs- eller utskotsplanker (planker daarligere end 5. sort Kristiania-sortering).

Man har forøvrig ogsaa under overveielse at træffe andre foranstaltninger til opnaaelse av billigere byggemateriale.

Kristiania 23. juni 1916.

Gunnar Knudsen.

S. Woxen.

Folkets hus statistik.

Til partiets aarsberetning for 1913 var der for første gang utarbeidet en fortegnelse eller statistik over Folkets hus i landet.

Resultatet av denne undersøkelse var at der i landet pr. 31. december fandtes 122 forsamlingslokaler til en værdi av kr. 2323839. Av lokalerna fandtes 25 i byerne og 97 i landdistrikterne. Der blev ogsaa undersøkt hvor stor gjældsbyrden var paa disse eiendomme. Den viste sig at være kr. 1479.781, saaledes at arbeiderbevægelsens samlede formue i eiendommene tilsammen utgjorde kr. 848.058.

Der blev i samme aarsberetning uttalt at statistik over Folkets hus burde optages med visse mellemrum f. eks. hvert 3dje aar, og partikontoret har derfor til denne beretning gaat til utarbeidelse av en ny statistik visende de forsamlingslokaler som var i bruk pr. 31. december 1916. I den anledning har der været utsendt følgende spørsmalsskema til organisationerne:

1. Har arbeiderbevægelsen forsamlingslokale paa stedet?
2. I tilfælde. Er partiavdelingen eier av dette?
3. Eller, hvem eier det?
4. Hvilket aarstal blev det erhvervet eller bygget?
5. Hvilken værdi ansættes eiendommen med inventar til? Kr.
6. Hvor stor gjæld er der paa eiendommen? Kr.

Liksom sidst har det været forbundet med mange vanskeligheter at faa ind besvarelserne og man kunde ofte av den grund faa lyst til at gi det hele op; men uavladelig purring hjælper dog tilslut. Vi tror saaledes at det nu har lykket os at faa en saavidt mulig nøiagtig oversigt over disse ting.

I besvarelserne av spørsmålet hvem der eier lokalerna, enten det er partiavdelingen paa stedet eller det er fagorganisationen eller andre, har det for mange været vanskelig at gjøre rede for; men der hvor det for eksempel fremgaar at fagforeningen eier lokalet og at samme forening er tilsluttet partiet har vi opført eiendommen som tilhørende partiet.

Fortegnelsen over hvem der eier lokalene kan dog ikke paa-
staaes at være sikre opgaver, og har det heller ikke været hoved-
opgaven for statistikken. Det væsentlige er at faa fastslaaet hvor
mange lokaler og hvor store kapitaler den samlede arbeiderbevægelse
raader over.

Det viser sig at vi i vor nye fortegnelse har faat med et
par lokaler som vi ikke fik med i 1913. Den store økning fra
sidst er de lokaler som er bygget og tat i bruk i aarene 1914,
1915 og 1916.

I disse aar er tilkommet følgende:

Aar	Antal lokaler	Samlet værdi
		kr.
1914	16	345.050
1915	13	232,190
1916	9	257,700
Tilsammen . .	38	834,940

Sammen med de eiendomme som er meddelt i den forrige op-
gave findes nu ialt 160 Folkets hus i landet. Av disse er 26 i byerne
og 134 i landdistrikterne.

Værdien av disse eiendomme er kr. 3,645,700 og de samlede
heftelser er kr. 1,961,550. Formuen som findes i disse eiendomme
utgjør saaledes kr. 1,684,150.

Det viser sig at byggevirksomheten med Folkets hus er i sterk
nedgang siden krigsutbruddet, hvilket ene og alene skyldes de nu
saa meningsløse byggepriser.

Det fremgaar av de nye opgaver at eiendommene av organisa-
tionerne nu har faat en høiere takst end i 1913, hvilket naturligvis
har sin grund i de raadende høiere eiendomspriser; men vi har ind-
tryk av at eiendomme ikke er sat for høit. Tvertimot for manges
vedkommende er prisen betydelig under den virkelige værdi.

Foruten disse lokaler findes flere som arbeiderbevægelsen eier,
men som brukes til andre formaal end til forsamlingslokaler, for
eksempel trykkeri og lignende. Disse er ikke medtat, naar de ikke
direkte er knyttet til forsamlingslokalet. Likeledes er der en hel
del foreninger som eier tomter for vordende lokaler; disse tomte-
værdier er ikke medtat. Heller ikke er lokaler medtat som er under
opførelse og ikke er færdig pr. ³¹/₁₂ 1916.

Vi henviser til statistikken side 88.

Fredsarbeidet.

I tilslutning til et internasjonalt fredsprogram er der her i landet dannet en komité »*For varig Fred*». Denne komité har i 1915 henvendt sig til Det norske Arbeiderparti med anmodning om at slutte sig til programmet uten at centralstyret tok nogen stilling hertil, idet spørsmålet blev utsat.

I aaret modtok partiet indbydelse til at delta i *Allmän skandinavisk fredskongres i Stockholm* den 10.—12. juni. Blandt indbyderne var mange svenske partiføller, bl. a. ogsaa borgermester Lindhagen og Fr. Strøm.

Disse saker behandledes av landsstyret den 3. juni, hvor følgende forslag var fremme:

1. *Kyrre Grepp*:

Under henvisning til Det norske Arbeiderpartis program og arbeide for fred og mot militarisme, uttaler landsstyret at det ikke finder partimæssig at kunne gi sin tilslutning til nogen borgerlig fredsorganisation. Erfaringen viser at slike organisationer ikke vil være med paa en effektiv bekjæmpelse av militarismen, idet de ikke erkjender at kapitalismen er aarsak til rustninger og krig.

2. *Chr. H. Knudsen*:

Under henvisning til Det norske Arbeiderpartis program og arbeide for fred uttaler landsstyret at det uten at kunne slutte sig til nogen anden organisation vil støtte alle bestræbelser som er rettet mot krig og militarisme og for varig fred.

3. *A. Vereide*:

Under henvisning til vort partis program og arbeide for avvæbning og fred vedlægges opropet om varig fred protokollen.

Der stemtes først over Vereides forslag som forkastedes med 12 mot 4 stemmer. Derefter stemtes der over Grepps forslag, som vedtoges med 12 mot 4 stemmer, hvorefter votering over Knudsens forslag bortfaldt.

Den 18. december sendte centralstyret følgende henvendelse til regjeringen:

Til

Den norske regjering.

I henhold til beslutning paa den skandinavisk-hollandske fredskonferanse i Kjøbenhavn 18. januar 1915, hvorefter arbeiderpartierne i de nøytrale lande skulde benytte et beleilig tidspunkt til at paavirke sine respektive landes regjeringer til at yde sin lojale medvirkning til en fredsmægling, henstiller Det norske Arbeiderpartis centralstyre til den norske regjering at overveie, hvorvidt den alene eller sammen med andre nøytrale regjeringer nu kan gjøre noget for at faa istand de forhandlinger om fred, som er foreslaat optat av de krigførende centralmagter.

Centralstyret skulde anta at noget nu maatte kunne gjøres uten at træ ut av den absolute og upartiske nøytralitet til alle sider, som

det er landets pligt at opretholde, og det vil understreke, at det ikke retter denne henvendelse til regjeringen for at yde nogen støtte til en enkelt krigførende magt, men for at støtte de fredsbestræbelser, som vil sikre de smaa nationers rettigheter, gjenreise den krænkede folkeret og etablere en varig fred i verden.

Ærbødigst

Det norske Arbeiderparti

Chr. H. Knudsen, *Magnus Nilssen,*
formand. sekretær.

Wilson's note.

I anledning av at den amerikanske præsident utsendte sin note med opfordring til de krigførende magter om at opta fredsforhandlinger mottok partiet følgende telegram fra Det internationale socialistiske byraas sekretær:

«Hollandske medlemmer av den utøvende komité og sekretæren for Det internationale socialistiske byraa er av den mening at de Forenede staters initiativ skulde støttes av Deres parti ved at sende et opmuntringstelegram til præsident Wilson. *Huysmans.*

Angaaende dette telegram var der indløpet telegrafisk meddelelse om at det danske socialdemokrati hadde bifaldt at sende sin tilslutning til Wilsons initiativ, men forespurte om vi i fællesskap skulde avsende en saadan meddelelse.

Centralstyret besluttet at sende vort partis tilslutning direkte til præsident Wilson i følgende telegram:

«Det norske socialdemokrati, som tæller en tredjepart av Norges vælgere, sender sin tilslutning til præsidentens energiske arbeide for krigsbarbariets avslutning og en varig freds etablering.

Chr. H. Knudsen, *Magnus Nilssen,»*
formand. sekretær.»

Stortingsgruppen og Stortingets fredsforening.

Centralstyret har i 2 fællesmøter med stortingsgruppen drøftet stortingsgruppens stilling til Stortingets fredsforening, idet der fra denne forening var skedd henvendelse til gruppen om at behandle spørsmålet om indmeldelse. Som grund herfor anføres, at det skandinaviske delegeretmøte i Stockholm i august maaned ogsaa skal behandle bl. a. fælles sociallovgivning i de nordiske lande. Indledere i dette spørsmåal er Castberg fra Norge og partifællerne Lindqvist og Stauning fra Sverige og Danmark.

Der førtes en længere debat herom og om landsstyrets beslutning angaaende partiets stilling til de borgerlige fredsforeninger.

Der vedtoges ingen beslutning.

Den skandinaviske arbeiderbevægelses samarbeide.

(Beretning fra komiteen for tiden septbr. 1915 til utgangen av 1916.)

Ved møtet i Kjøbenhavn den 4. september 1915 overgik ledelsen av komiteens arbeide til undertegnede danske medlemmer i henhold til beslutningerne av det konstituerende møte 11. og 12. oktober 1913.

I tilslutning til beslutningerne paa konferansen i Kjøbenhavn januar 1915, førtes paa møtet i september en forhandling og følgende besluttedes:

1. At henstille til Det internationale socialistiske byraa at fortsætte og fornye bestræbelserne for at gjenknytte de internationale baand og søke tilveiebragt et socialistisk grundlag for fred og for agitationen for denne.

2. At henstille gjennom de respektive partistyreiser til de respektive lands regjeringer, at de naar tiden er inde gjør en forestilling om etablering av fred.

I henhold til beslutningen rettedes der paa de tre skandinaviske partiers vegne henvendelse til Det internationale socialistiske byraa. En korrespondanse er ført om saken, og efterhaanden opnaaddes en betydelig forstaaelse av det fremsatte ønske. Det oplystes imidlertid, at partierne i England, Frankrike og Belgien vægret sig imot at gaa til en almindelig international sammenkomst; men man optok saa tanken om en sammenkomst av Det internationale socialistiske byraas medlemmer i de nøitrale land. En saadan indvarsledes til avholdelse i mai 1916, men utsattes to ganger og blev sluttelig avholdt den 31. juli i Haag.

Der var møtt repræsentanter fra Argentina, Nordamerika, Holland, Sverige og Danmark.

Konferansen offentliggjorde to beslutninger. Den ene angik de økonomiske forhold under og efter krigen, den anden uttrykte Socialdemokratiets syn paa krigen og uttalte ønsket om snarest at faa samlet Det internationale socialistiske byraa til møte.

I april 1916 blev tillidsmænd for skandinaviske arbeiderorganisationer indbudt av de tyske parti- og fagorganisationers ledelser til et besøk i Tyskland, hvor man ved konferanser vilde drøfte visse spørsmåal og meddele opplysninger om organisationsforholdene. Desuten vilde man la de indbudte partifæller faa leilighet til en studiereise i Belgien.

Indbydelsen blev mottat, men i sidste øieblik skedde paa grund av sygdom og arbeide nogen person-forandringer.

Deltagerne var:

Fra Sverige: Niels Persson, Hallén og Lindblad.

Fra Danmark: Carl F. Madsen, I. A. Hansen og Sigv. Olsen.

Fra Norge var Ole O. Lian indbudt, men han maatte melde forfald.

Korrespondansen angaaende reisen besørgetes av undertegnede.

Naar de indbudte efterkom indbydelsen, skyldtes det selvfølgelig ønsket om paa den maate at bevare forbindelsen med broder-

organisationerne, at faa leilighet til at betrakte forhold, som ellers kun kjendes gjennem ufuldstændige bladmeddelelser, og at danne en naturlig motvegt til andre foretagne reiser, der hadde git anledning til megen omtale og mistydning.

Det danske socialdemokratis ledelse har desuten i forstaaelse med undertegnede og i overensstemmelse med tendensen i hele komiteens arbeide under krigen besluttet at søke forbindelsen til alle sider, for direkte at kunne naa det maal der i fredens interesse er tilstræbt.

I slutningen av aaret 1915 besluttedes det saaledes at sende to medlemmer til England, for eventuelt at fortsætte med besøk i Frankrike. Forsøket mislykkedes dengang, idet den engelske legation i Kjøbenhavn negtet at utstede pas; men i november 1916 lykkedes forsøket, idet to danske partifæller har hat leilighet til at konferere med en række partifæller i England.

Der er derefter, med den franske fagforeningskongres som anledning, gjort forsøk paa at faa en delegation til Paris i december 1916, men de franske myndigheter negtet at utstede pas.

De medlemmer av komiteen, der repræsenterer de faglige landsorganisationer, har hat leilighet til at beskjæftige sig med spørsmålet om en fagforeningskonferanse i Bern i december 1916, men da der ikke var utsigt til at opnaa en alsidig repræsentation, utsattes avholdelsen efter forslag fra Skandinavien.

Til komiteens møte i Kjøbenhavn den 8. og 9. december 1916 var de tre landes redaktører for socialdemokratiets hovedorganer (Branting, Vidnes og Borgbjerg indbudne). Branting var ikke istand til at delta, hvorimot de to sidstnævnte var fremmøtt.

Til møtet forelaa en dagsorden omfattende:

De utenrikspolitiske forhold.

De økonomiske forhold og lovgivningen.

Hvervning av arbeidere til utlandet.

Som avslutning paa forhandlingerne under det førstnævnte punkt vedtoges følgende henvendelse til de socialdemokratiske partier:

Den frygtelige krig har nu raset i 2¹/₂ aar, og vore partier kan, likesom konferansen i Haag i indeværende aar, kun skjønne, at denne krig ganske vist har hitført megen gru, en usigelig materiel og moralsk elendighet, en rystelse av den økonomiske tilstand og utsigt til utaaelige byrder i fremtiden, men ikke en avgjørelse for nogen av parterne, hvorimot den stadig drar flere land ind i rædslerne og stiller i utsigt fortsatte grufulde menneskeofringer og ødelæggelse av kolossale værdier.

Under indtrykket herav og i følelsen av de lidelser, der hjem søker vore klassefæller i alle land, ber vi saavel partiernes ledelser som de enkelte partifæller om paany at overveie, hvad socialdemokratiet kan og bør utrette.

Det er vor overbevisning, at der i alle land er en folkevilje bak ønskerne om tilveiebringelse av en avslutning paa krigen, og vi anmoder, saa indtrængende vi kan det, i vore egne landsmænds

navn og utvilsomt i forstaaelse med store dele av menneskeheten de socialdemokratiske partier i de krigførende land om nu at ta et arbeide op for at samle arbeiderklassen om de krav, der kan føre verden frem til en varig fred.

Vi henviser til de av den internationale socialistiske kongres i 1910 opstillede fordringer, der er gjentagne av konferanser saavel i de krigførende som i de nøytrale land under krigen og hvis hovedpunkter er: obligatorisk international voldgift, anerkjendelse av folkenes selvbestemmelsesret og rustningernes indskrænkning med almindelig avrustning som maal.

Idet konferansen uttaler sin anerkjendelse overfor Det internationale socialistiske byraa for dets stadige forsøk paa mægling mellem partierne og opfordrer dette til at fortsætte dette arbeide, henvender vi os til broderpartierne i de krigførende land med vor beskedne anmodning om, paa grundlag av ovenstaaende socialistiske grundsætninger at træde frem for offentligheten med proletariatets krav om krigens avslutning og tilveiebringelse av sikkerhet imot gjentagelse av den frygtelige verdenskatastrofe.

Vi opfordrer saavel eksekutivkomiteen for det internationale socialistiske byraa som arbeiderorganisationerne i de krigførende land til nu at gjøre skridt til den raadslagning mellem partierne som efter vor mening vilde berede veien for freden, som er alle folks ønske.

Verdenskrigen har bragt de arbeidende folk uhyre lidelser; det er derfor naturligt at kravet om fred i første linje reises fra disse, og det er vor overbevisning at en grufuld fremtid vil være folkenes lod, hvis det ikke snart lykkes at bringe det blodige oppgjør til en avslutning.

Fra flere sider har der lydt fredsrøster i det sidste aar; disse røster bør samles og socialdemokratiet med sin verdenshistoriske oppgave vil indlægge sig uforgjængelig fortjeneste, hvis det samler disse røster og reiser den folkevilje, som vil være istand til nu at bringe krigen til ophør.

Henvendelsen fremsendes til Det internationale socialistiske byraa.

Dernæst vedtoges angaaende forholdene i de skandinaviske land følgende:

Komiteen har indgaaende beskæftiget sig med de utenrikspolitiske forhold, der medfører saa store vanskeligheter for de skandinaviske land, og med den fare for indblanding i konflikter, som bestandig truer de nøytrale stater.

Samtlige medlemmer har paa sine partiers vegne erklært, at der hos dem raader urokkelig nøytralitetsvilje, og konferansen uttaler forventningen om at socialdemokratiets organisationer og parlamentariske representanter fremtidig som hittil vil understøtte alle bestræbelser for nøytralitetens bevarelse og tilstræbe størst mulig indflydelse paa denne livsinteresse for de arbeidende folk.

Konferansen anbefaler partiernes bestyrelser, naar det skjønnes paakrævet, at avholde møter for partiets medlemmer, for i videst

mulig omfang at gi oplysninger om utenriks-handels-politiske forhold og uttaler endelig: at saafremt en situation i fremtiden maatte gjøre det ønskelig, skal komiteen samles med repræsentanter for landenes faglige og politiske hovedorganisationers ledelser til ny overveielse av foreliggende forhold.

Straks efter konferansens avholdelse utsendtes beslutningen til Det internationale socialistiske byraa og til alle partier, der er tilsluttet dette.

Kjøbenhavn den 31. december 1916.

Carl F. Madsen,
formand.

Th. Stauning,
sekretær.

Internationalen.

Ved aarets begyndelse mottok centralstyret et telegram fra New-York med følgende indhold:

«Det amerikanske socialistiske parti har vedtat en resolution, hvori det anmoder præsidenten om at sammenkalde en kongres av nøytrale nationer for at fredsforhandlinger kan aapnes paa basis av opgivelse av det besatte territorium, frigjørelse av undertrykte nationer, ophævelse av jødernes politiske undertrykkelse samt bestemme hvem Elsas-Lothringen og Polen skal tilhøre ved folkeavstemning. International voldgift med offentlige forhandlinger. I de Forenede Staters kongres fremsattes denne resolution 24. februar. Er Deres parti enig i resolutionen, og vil Deres parti fremsætte lignende resolution i Deres storting? Telegrafer tilbake.»

Kongresman London Washington dc.

Morris Hillqvist.

I anledning denne forespørsel besluttet centralstyret at svare følgende:

«Norske socialdemokrati enig indholdet, henvendelse præsidenten. Vil støtte enhver bestræbelse i den retning.»

Den 22. april mottok vi fra Det internationale socialistiske byraa følgende skrivelse:

Kjære partifælle!

Det internationale socialistiske byraas eksekutive komité har besluttet at avholde kongres i Haag mellem 20. og 25. mai med repræsentanter for de socialistiske partier og arbeiderorganisationer i de nøytrale land, d. v. s. *Holland, Sverige, Norge, Danmark, Spanien, Rumænien, Schweiz, de Forenede Stater og Argentina.*

Hensigten med kongressen er at den eksekutive komité vil konferere med partirepræsentanterne om situationen og da særlig om at finde en løsning paa krigen. Vi tillater os at gjenta hvad vi før har sagt, selv om fredens øieblik ikke er nær, interesserer fredsbetingelserne os. Selv om vor aktion ved krigens slutning vil

synes resultatløs for os, bør og kan arbeiderklassen stræve for at Europa ikke vikler sig ind i nye konflikter.

Vi ber alle partifæller, som billiger denne politik, at være med og arbeide for den.

Partihilsen

Huysmans.

Ved senere cirkulære var konferansen efter ønske fra de amerikanske delegerte utsat til 26. juni. Saken blev derfor behandlet av landsstyret i møte den 4. juni.

Vidnes gav her en kort oversigt over det internationale byraas og sekretærens arbeide foran og under krigen, samt om den indkaldte konferanses formaal. Videre redegjorde han for Zimmerwaldkongressen og dens beslutninger.

Han fremsatte derefter følgende forslag:

«Idet landsstyret uttaler sin glæde over de italienske partifællers energiske kamp mot sit lands deltagelse i verdenskrigen, og sin erkjendelse av de oprigtige bestræbelser som er gjort fra socialistiske partier og socialdemokrater i enkelte saavel nøitrale som krigførende lande for at forene verdensproletariatet igjen til energisk aktion mot krigen og for freden, henstiller landsstyret paa det mest indtrængende til Det internationale socialistiske byraas eksekutivkomité at benytte alle til raadighet staaende midler til at føre partierne i alle land sammen igjen i Internationalen for at gjenopta kampen for krigens ophør og rustningernes avskaffelse, og uttaler sin forvisning om, at denne kamp ogsaa for fremtiden blir ført paa den sociale klassekamps grund og i henhold til kongresbeslutningerne i Stuttgart, Kjøbenhavn og Basel.»

Tranmæl fremsatte følgende forslag som tillæg til *Vidnes's*:

«Landsstyret uttaler videre sin tilslutning til de principper som ligger til grund for Zimmerwaldkongressen uten dermed organisationsmessig at slutte sig til denne, og de bestræbelser som er gjort for at gjenreise Internationalen av 1889 paa classesolidaritetens og socialismens grund og bemyndiger centralstyret til at træ i rapport med Zimmerwaldkommissionen.»

Der stemtes først over hvorvidt *Vidnes's* forslag ansaaes tilstrækkelig uten *Tranmæls* tillæg. Mot 4 stemmer besluttet til lægget medtat. Derefter vedtoges *Vidnes's* forslag enstemmig og *Tranmæls* mot 3 stemmer.

Besluttet at *Vidnes* reiser til konferansen i Haag.

Senere da konferansen atter igjen blev utsat til 31. juli og der blev anledning for de 2 andre byraamedlemmer, *M. Tranmæl* og *Ole O. Lian*, at reise, blev ogsaa disse valgt av centralstyret. Det blev dog ingen reise av for nogen av de norske repræsentanter grundet pasvanskeligheter. Konferansen blev derfor avholdt uten repræsentation fra Norge.

Konferansen forløp i den bedste enighet og forstaaelse og vedtok følgende resolutioner:

Haagerkonferansens resolution.

«Den konferanse, som de socialdemokratiske partier i de nøitrale land har avholdt fra den 31. juli til den 2. august i Haag, erklærer, at ansvaret for verdenskrigen bærer i første instans kapitalismens økonomiske og politiske system, i hvis jordbund imperialismen og den dermed sammenknyttede militarisme har utviklet sig. Herav slutter konferansen nødvendigheten av at føre kampen mot kapitalismen og for erobringen av den politiske magt videre med forhøiede anstrengelser. Kampen mot absolutismen og for den forfatningsmæssige anerkjendelse av folkets suverenitet i de endnu ikke parlamentarisk styrede land er derfor paakrævet og vil bare kunne fremme muligheten for en endrægtig international optræden av proletariatet i alle land.

Konferansen konstaterer, at den 2 aar lange krig ganske visst har hitført megen gru, en usigelig materiel og moralsk elendighet, en i bund og grund rystet økonomisk tilstand, og en stigning av statsgjelden, som vil vokse til en utaaelig byrde i fremtiden, men ikke nogen avgjørelse til gunst for den ene eller den anden side, og at det er tvilsomt om den vil hitføre en avgjørelse, og endelig, at det ikke er ønskelig at en av de kjæmpende magtgrupper helt tvinger den anden i knæ.

Bortset fra det nuværende krigskart forekommer angrepet paa de land som har maattet ruste sig til selvforsvar for forfeilet, og da enhver ændring i den militære stilling bare kan opnaaes ved opofrelse av tusener av menneskeliv, trønger det spørmaal sig frem, om denne sakernes stilling ikke byr et utgangspunkt til en snarlig aapning av fredsforhandlingerne. Det maa derfor være de socialistiske partiers pligt alvorlig at overveie, om de kan forsvare saavel overfor sine nationer som overfor Internationalen endnu at utskyte en forstaaelse mellem de forskjellige seksjoner indenfor Internationalen angaaende de spørmaal, hvis løsning er nødvendig for at ende krigen.

Konferansen henviser til de av den internationale socialistiske kongres i Kjøbenhavn (1910) opstillede fordringer som grundlag for et socialistisk fredsprogram, hvilket i det store og hele gjentagne ganger er bekræftet under krigen av partierne i de krigførende land.

Dette programs hovedfordringer er: obligatorisk voldgift indenfor en international retsordnings ramme; almindelig formindskelse av rustningerne; avskaffelse av det hemmelige diplomati, parlamentarisk kontrol med utenrikspolitikken og anerkjendelse av folkenes selvbestemmelsesret.

Konferansen opfordrer de socialistiske partier til at erklære sig beredt til forstaaelse paa grundlag av dette program, for at ikke muligvis det historiske øieblik, hvor der kan virkes for virkeliggjørelsen av dette program, blir forspildt, og freden dikteres av de imperialistiske grupper.

Hvad de nationale spørsmål angaar, betragter konferansen gjenoprettelsen av Belgiens selvstændighet som en selvfølgelig forutsætning for enhver fredsforhandling, likesom konferansen ogsaa trær i skranken for gjenoprettelsen av Serbiens selvstændighet og et autonomt Polen. Den uttaler forventningen om, at ogsaa det tyske socialdemokratiske parti vil være beredt til at forhandle angaaende det Elsass-Lothringske spørsmål med det franske parti og erklærer videre, at nationernes autonomi bedst virkelig gjøres paa grundlag av en demokratisk decentraliserende statsforfatning, som tar fuldt hensyn til nationernes kulturkrav.

For at der tages tilstrækkelig hensyn til disse fordringer i det kommende fredsprogram, vil det være nødvendig at socialdemokratiet i alle land virker hen til, at ikke alene regjeringerne, men ogsaa parlamenterne og derigjennem ogsaa de socialdemokratiske grupper er repræsentert paa fredskongressen.

Det er ikke tilstrækkelig, at socialdemokratiet trær i skranken hos de forskjellige regjeringer for en fred i dets aand — det skal utnytte sin indflydelse i folket for at sikre sig direkte deltagelse i fredsforhandlingerne.

Ogsaa de nøytrale stater skal ta del deri, ikke alene fordi ogsaa deres interesser spiller ind derved, men ogsaa fordi deres deltagelse vil befordre en varig fred.

Konferansen uttaler sin anerkjendelse overfor Det internationale socialistiske byraas eksekutivkomité for dets stadige forsøk paa mægling mellem de socialistiske partier i de krigførende land, og den erklærer sig indforstått med komiteens hittidige opfatning ikke at indkalde noget almindelig byraamøte, saa længe det socialdemokratiske parti i en del av de krigførende land vægrer sig for at ta del deri. Den tilbakeviser energisk anklagerne mot byraaet for formentlig uvirksomhet og uttaler sin fulde tillid til sekretariatet og eksekutivkomiteen.

Idet konferansen anerkjender retten til enhver manifestasjon for freden og enhver tilskyndelse til gjenoptagelsen av en normal proletarisk politik, protesterer konferansen mot ethvert forsøk paa at rokke tilliden i det socialistiske proletariat til dets partier og organisationer, protesterer mot at hitføre spaltninger i disse og mot at danne nye internationale organisationer til bekjæmpelse av den bestaaende internationale og med det formaal at utelukke visse partier eller nationer. Tiden er endnu ikke kommet til at ta definitiv stilling til de ved krigen opkastede spørsmål og til en mulig ændring av de gjældende internationale beslutninger.

Tilslut oppfordrer konferansen byraaets eksekutivkomité til at fortsatte sit forsøk paa en gjenoptagelse av de internationale forbindelser og erklærer sig for indkaldelse av et samlet byraamøte til utjevning av de bestaaende konflikter og til at bane veien for en endrægtig virksomhet for freden i Internationalens aand.»

Mot den økonomiske krig.

«Da der av begge de krigførende magters grupper er planlagt en økonomisk politik, der har til hensigt efter krigen at skade den anden gruppe systematisk i det økonomiske samkvem;

da der ved saadanne forholdsregler vil træde en økonomisk krig istedetfor vaabenkrigen og faren for, at den ene krigs overgang i den anden vil bli permanent og uavvendelig;

da disse hensigter staar i veien for opnaaelsen av en varig fred og vil vanskeliggjøre fremgang og utvikling av den internationale solidaritet indenfor arbeiderklassen;

da proletariatet for sin fremtids skyld maa kræve økonomiske forhold, der beforder utviklingen av alle nationens produktive kræfter istedetfor at hemme dem;

hilser konferansen med tilfredshet, at den franske partiledelse straks har motsat sig saadanne hensigter, og uttaler haabet om, at socialisterne i de andre krigførende land vil uttale sig paa en likesaa tydelig maate.

Konferansen er av den mening, at proletariatet maa avvise en saadan økonomisk politik, der forvirrer og vanskeliggjør klassekampen, og at arbeiderklassen — idet den handler ut fra sine egne grundsætninger — bør arbeide hos de forskjellige regjeringer, saavel i egne som i menneskehetens interesse, for en international handelspolitikk, der muliggjør den uhindrede vareutveksling mellem de forskjellige nationer og deres kolonier og protektorater og for friheten paa sjøen, og fastslaar, at en saadan frihandelspolitikk baner veien for en verdensproduktikk paa socialistisk grundlag.»

Fra partiets samorganisationer.

Akershus amt.

(5 kredsorganisationer).

Mellem Romerikes arbeiderparti.

Angaaende ordførervalg kan oplyses at partiet har ordfører i Lillestrøm og Skedsmo. I Lillestrøm har vi $\frac{2}{3}$ flertal; men i Skedsmo har vort parti kun det halve av herredsstyrets medlemmer.

Ordfører i Lillestrøm er lærer Nordanger, i Skedsmo timeskriver Rosenlund. I Ullensaker fik vort parti viceordføreren, det er hr. M. Jul. Halvorsen.

Hvad pressen angaar kan det oplyses, at Nedre og Mellem Romerikes kredspartier har besluttet at overta «Akershus Social-Demokrat». Overtagelsen skedde 1. januar d. a. For at kunne klare dette har man besluttet utlignet en ekstrakontingent à kr. 0.25 pr. medlem pr. kv. fra samme dato. Ved siden herav har man ogsaa søkt Arbeiderpartiets pressefond om et laan, stort kr. 5000.00.

Av stevner er der i 1916 holdt 4, som tilsammen hadde en deltagelse av ca. 2000. Foruten disse er der av Ungdomsforbundet og ungdomslagene holdt en række stevner og fester, som hadde noksaa stor tilslutning av ungdommen.

Otto M. Thoresen,
formand.

Nedre Romerikes arbeiderparti.

I Fet beholdtes flertallet med gaardbruker Asbjørn Dørumsgaard som ordfører og H. A. Aamodt som viceordfører.

I Enebak fik vort parti halvparten av repræsentanterne, 12 av 24. Valget av ordfører tilfaldt Høires kandidat ved lodtrækning; partiets kandidat, hr. Kristian Ruud, blev viceordfører.

I Høland har partiet 15 av 40 repræsentanter og i Urskog 12 av 28 repræsentanter.

Der blev avholdt 1 stevne i Fet av Nedre Romerikes arbeiderparti.

C. A. Sauge,
formand.

Øvre Romerikes kredsparti.

Arbeidet i Øvre Romerike har gaat raskt frem i 1916. Saaledes er der startet 2 foreninger i Næs under navnet Næs Arbeiderparti. Disse stilte for første gang liste til kommunevalget i høst og fik efter forholdstalsvalg 5 repræsentanter av 40. Disse foreninger har ikke meldt sig ind i kredspartiet endnu, men jeg antar at det blir gjort i en nær fremtid. I Hurdalen holdt partiet stillingen og ikke mere. I Feiring er der ingen partiforening. I Eidsvold, hvor partiet er sterkest, gik det frem fra 13 repræsentanter i herredsstyret til 20 av 48, saa vi er den største gruppe. Ved ordfører- og viceordførervalget stemte vi paa vor kandidat, hvilket vi trygt kunde gjøre, da det viste sig at de 3 andre grupper — Arbeiderdemokraterne iberegnet — hadde alliert sig imot Arbeiderpartiet for at holde partiet ute saa meget som mulig. Paa skoleomraadet er Eidsvold længst fremme med frit skolemateriel, som har

været i flere aar. Skolen blir nu 7-delt. Der er planlagt 3 store nye tidsmæssige skolebygninger med bad, sløidrum og gymnastiksal. Det er ogsaa bestemt opførelse av kommunal middelskole. I 1914 blev der av Arbeiderpartiet fremsat forslag om ansættelse av læger, jordmødre og sykepleiersker paa fast løn samt kommunalt bad. Der blev nedsat en komité til at utrede saken. I 1914 blev der fremsat forslag for skolestyret om ansættelse av skoleinspektør.

T. Haavie,
f. t. formand.

Smaalenenes amt.

(5 kredsorganisationer.)

Eidsberg kreds arbeiderparti.

Partiet har i aarets løp hat endel fremgang. Der er stiftet 2 nye foreninger. Kredspartiet har derfor nu 8 foreninger med 200 medlemmer. Ved kommunvalgene erobret vi tilsammen 10 repræsentanter.

P. Borge,
sekretær.

Id og Marker kredsparti.

Utsigterne for kommunevalget var ikke lyse. I stenhuggerdistrikterne paa Hvaler og Id var omtrent alle vore mandlige medlemmer bortreist til andre arbeidspladser. Resultatet blev imidlertid at Arbeiderpartiet hadde en betydelig fremgang fra forrige kommunevalg. Paa Hvaler fik partiet 1 mand i kommunestyret som sidst. I Id erobret vi 2 pladser fra Høire og gik frem fra 7—9 og er nu det sterkeste parti i Id sognestyre. I Berg øket vi vort repræsentantantal fra 3—5 og i Ømark fra 4—5. I Enningdalen var det første gang partiet stilte egen liste og fik 2 mand valgt. I Aremark lykkedes det ikke at faa stillet partiliste. Partiforeningen der blev først stiftet efter valget.

Kr. Hattestad,
formand.

Tune kredsparti.

Til aarets valgarbeide bevilget kredsen et beløp stort kr. 15.00 til ethvert tilsluttet parti og henstilte forøvrig til de tilmeldte partier at gjøre alt for at valgresultaterne maatte bli de bedste. Og resultatet faar siges for en kreds som Tune at være meget god, idet 11 nye pladser fra borgerpartierne er erobret. Valgkampen var haard, særlig for Tune Arbeiderparti, da borgerpartierne benyttet sig av en meget simpel valgagitation mot vort parti.

Kredsstyret besluttet at søke Det norske Arbeiderparti om at bevilge penger til økonomisk støtte for valget, som ogsaa blev gjort, idet kredsstyret mottok kr. 150.00, som fordeltes med kr. 30.00 paa enhver kreds tilsluttet partiet, som saaledes maa siges at ha været brukt paa den rette maate, hvorfor centralstyret skyldes tak for det gode resultat.

H. Vatvedt,
f. t. formand.

Glemminge valgkredsorganisation.

Styret har i det forløpne aar avholdt 2 styremøter samt et *interkommunalt* møte, som avholdtes i Glemminge søndag 28. januar d. a.

Som bekjendt har vi i kredsen 4 kommuner og av disse har vi erobret flertal i de 3. Det fordeles saaledes: Glemminge 17 av 28 repræsentanter, Borge 16 av 28, Kraakerøy 9 av 16 og Torsnes 7 av 16; tilsammen 49 av 88

repræsentanter. Vi har derfor besat baade ordfører- og viceordførerpladsene i Glemminge, Borge og Kraakerøy.

Medlemsantallet pr. 1. januar 1917 var i hele kredsene 147 kvinder og 404 mænd. Fra forrige aarsmøte er det kun Glemminge som har forøket sit medlemstal, nemlig med 20 kvinder og 45 mænd. De andre er gaat tilbake litt.

Naar man ser den store fremgang av partiets stemmer i kredsene, er det beklagelig at ikke vort medlemsantal skal forøkes istedetfor det motsatte.

Vi vil haabe at ved næste aarsmøte skal det tapte være erobret tilbake og det gamle være forøket betydelig.

A. Engebretsen.

Hedemarkens amt.

(6 kredsorganisationer.)

Eidskog, Vinger og Odalens arbeiderparti.

Det var ulændt i Eidskogen, da undertegnede høsten 1915 tok fat paa organisationsarbeidet i denne bygd; men nu har vi 5 foreninger, hvorav 2 arbeider udmerket. Vore synsmaater faar god tilslutning, og det er ikke tvil om at den snart vil vindes for socialismen.

Den stemningspolitikk, som skaffet os seir ved stortingsvalget i 1915, er arbeidet videre i et sundere spor. Organisationerne er styrket, og der er holdt en række foredrag i kredsene.

Valgresultatet blev ogsaa bra. Vi øket vor repræsentation fra 8 til 11 av 24 i Vinger, fra 4 til 10 av 20 i N. Odalen, fra 7 til 19 av 32 i S. Odalen og fra 0 til 9 av 28 i Eidskogen. — Ordførerne i N. Odalen og S. Odalen er valgt av vort parti. I Vinger blev Høire og Venstre jaget sammen for at hindre os i at faa ordføreren.

Ved forlikskommissærvalget i S. Odalen blev vor kandidat valgt.

Den store indrykning av vore repræsentanter i kommunestyrene forpligter. Partiet er ungt, og de fleste av vore folk er litet bevandret i kommunale og offentlige anliggender; men saa lægger man sig ogsaa i for at sætte sig ind i forholdene. Et kommunalmøte avholdtes i julen til behandling av kommunal handel og sykepleien i beskatningen.

Et par møter med foredrag om fagorganisationen er avholdt.

Før kommunevalget blev der bevilget 100 kroner av kredskassen til utdeling av partiorganet, og senere er der bevilget 25 kroner til præmier for de flinkeste samlere ved masseagitation for bladets utbredelse. Denne skaffet bladet henimot 400 nye abonnenter.

I kommunestyrene har vi tidligere været for faa til at ta fat paa partiets store programsaker. Kommunal handel er opprettet i Vinger, likesom en komité har levert forslag om ansættelse av læger paa fast løn.

Kredspartiet bestaar nu av 13 foreninger med 621 medlemmer. Der er yderligere stiftet 5 foreninger som kommer med for 1917.

Ivar Færder,
formand.

Solør arbeiderparti.

Av Solørs 5 kommuner hadde vi i forrige periode flertal i 2, nemlig Aasnes og Vaaler. I Brandval var stillingen 8 mot 8 og Arbeiderpartiet fik ordføreren. Ved valget i høst arbeidet vi for at befæste stillingen der hvor vi hadde flertal og erobre flertallet ogsaa i de øvrige kommuner. Arbeiderpartiet gikk frem i samtlige kommuner og av Solørs 5 herreder har de 4 nu avgjort flertal. I en kommune — Grue — er stillingen 12 mot 12 og ordføreren tilhører motpartiet. I de øvrige 4 er der valgt sosialister til ordførere.

Av de saker som partiet har paa sit kommuneprogram kan meddeles: Alderdomsforsørgelse utenom fattigvæsenet, ansættelse av læger og jordmødre

paa fast løn, kommunalt indkjøb av jord og skog, kommunal middelskole, fortsat utvikling av folkeskolen m. v. «Glommendalens Socialdemokrat» er spredt i store dele av kredsens og viser sig at faa mere og mere utbredelse. Den er nu oppe i et oplag av 3000.

I aarets løp er avholdt 2 stevner, et i Vaaler og et i Brandval. Begge to var vellykket og godt besøkt. Indtægten gik til agitation for kommunevalget.

I det hele maa man si at Solør kreds nu er godt organisert politisk set; men den faglige organisation staar tilbake og maa arbeides frem. Solør er erobret for socialismen og kan ikke tages tilbake av de borgerlige.

Halvdan Aarsrud,
formand.

Søndre Hedemarkens kredsparti.

Kommunevalget høsten 1916 viste, at vort parti i det sidste aar har hat jevn og sikker fremgang her i distriktet. I Løiten fik vi 2 repræsentanter i herredsstyret mere end for 3 aar siden, i Romedal 4 mer og dermed absolut flertal, i Stange 5 mer, og i Vang holdt vi stillingen trods alle forsøk paa ved splittelseslister at trække stemmer fra vort parti. I Tangen og Valset, hvor vi før ingen foreninger har hat, har vi nu foreninger, idet Valset Arbeiderlag er stiftet og har faat god tilslutning, og Tangen Arbeiderforening er fra nytaar indmeldt i partiet. — Det vi for tiden stræver mest med er vort partiorgan paa Hamar. Det kommer nu ut bare 3 ganger i uken, men vi har sat os som maal snarest at faa det ut 3 ganger til i uken, altsaa alle hverdage. Og vi mener at være paa god vei mot det maal, likesom vi mener snart at kunne skaffe os eget trykkeri for avisen.

Reformarbeidet i bygdene gaar sin jevne gang; men langt kommer vi ikke saa længe vi har den nye skattelov som med sine umuligheter og sin skattebegrænsning sætter bom for al utvikling.

Arne Juland.

Søndre Østerdalens kredsparti.

Ved kommunevalget i høst hadde vort parti meget god fremgang i alle kredsens kommuner. I Elverum fik vort parti 16 av 32 kommunerepræsentanter. Ved ordførervalget i Elverum stemte Høire og Venstre paa hver sin kandidat og vor gruppe valgte saaledes ordføreren, hr. lærer O. H. Haugen. Ogsaa i Storelvedalen blev vort parti den sterkeste gruppe i kommunestyret — 9 av 20 repræsentanter — og valgte som ordfører hr. gaardbruker Th. M. Ruud. I Aamot, hvor vort parti ikke før har hat nogen repræsentant i kommunestyret, valgtes i høst 6 av vort parti. Ogsaa i Trysil var fremgangen meget tilfredsstillende.

Kredspartiets avis, «Østerdalens Socialdemokrat», maa siges at gaa bra; den har baade hvad abonnement og annonser angaar hat jevn god fremgang i 1916. Og stort set maa jeg si at partifællerne er svært godt fornøiet med avisen.

Johan Bondesen.

Buskeruds amt.

(4 kredsorganisationer.)

Ringerikes kreds arbeiderparti.

Kredspartiet har nu 36 foreninger med 1247 medlemmer. Aadalens Skogarbeiderforening med 40 medlemmer har sluttet sig til os. Der var arrangert et vellykket folkemøte paa Hønefos, hvor stortingsmand Hornsruds og redaktør Eugène Olaussens udmerkede foredrag efterfulgtes av en interessant diskussion. Med økonomisk støtte av kredspartiet har samorganisa-

tionerne i Ringerike og Modum selv ledet agitationen foran kommunevalget. Vore partifæller paa Ringerike utførte et storartet arbeide i valgkampen. Norderhov kommune blev erobret for socialdemokratiet. Av herredets 36 repræsentanter fik Arbeiderpartiet 19 av sine valgt. Smed Jul. Larsen valgtes til Norderhovs ordfører. Av Aadalens 28 repræsentanter tilhører 7 Arbeiderpartiet. I Vestre Hole, som er blit eget herred, fik Arbeiderpartiet flertal, nemlig 7 av 12 repræsentanter. De borgerliges kandidat, gaardbruker Kjølstad, valgtes til ordfører. Vore nyvalgte partifæller ønsket ikke at besætte ordførerpladsen. Frit skolemateriel er gjennomført ved skolevæsenet i Vestre Hole. 4 socialdemokrater blev valgt i Østre Hole.

Ved kommunevalget paa Modum fik Samlingspartiet 20, Venstre 1 og Arbeiderpartiet 19 repræsentanter. Klage over valget for Heggen Sogn blev tat tilfølge av departementet og nyt valg holdt søndag den 11. februar d. a. Resultatet blev som ved første valg. Samlingspartiet fik sin 20. repræsentant — og dermed flertalsmagten i Modum — paa en brøk som var $3\frac{1}{2}$ st. større end Arbeiderpartiets. Hadde socialdemokratiet mønstret 2 vælgere til, saa hadde Arbeiderpartiet beholdt flertallet i Modum herredsstyre. Ved kommunevalget for 3 aar siden fik Arbeiderpartiet flertallet ved en brøk litt større end Høires. Et stort politisk opplysningsarbeide maa til paa Modum.

Efter initiativ fra arbeiderhold har Modum herredsstyre nedsat en komité som skal utarbeide forslag til invalide- og alderdomspension for herredets fastboende indvaanere. Lunder Sogn i Norderhov har ogsaa nedsat en komité som har fremlagt forslag til kommunal folkepension.

Anton Arnesen.

Hallingdals kreds arbeiderparti.

Kommunevalget omfattedes med levende interesse og viser fremgang over hele kredsens. I Flaa, Nes og Gol gik partifællerne for første gang til valg paa egen liste og opnaade følgende resultat: Flaa 1 av 12, Nes 1 av 16 og Gol 2 av 12 repræsentanter.

I Sigdal fik vi 3 av herredsstyrets 24 og i Krødsherred 6 av herredets 16 repræsentanter.

I Krødsherred stillet partiet egne kandidater til ordfører- og viceordførervalget, men opnaade selvfølgelig intet, idet den forrige viceordfører ved Høires hjælp blev gjenvalgt.

Av positive resultater av vort arbeide i kommunestyrene er ikke meget at meddele. Heller ikke kan der ventes meget av vore en og to mand sterke minoriteter.

Det eneste sted hvor vi har opnaadd noget er i Krødsherred. Her har vi faat ombyttet reduktionstabel, faat tabel 1 mot før tabel 3, samt faat forhøiet indtægtsprocenten av skog fra 4 til $4\frac{1}{2}$ pct.

Gul Dybdendal.

Jarlsberg og Larviks amt.

(4 kredsorganisationer.)

Skoger kreds.

Ved kommunevalget i 1916 gik partiet frem i kredsens med 16 repræsentanter ialt, fra 32 til 48. I 3 kommuner er vi nu like ind paa halvparten. I flere sogn har vi halvdelen og derover av repræsentanterne, f. eks. i Botne, Hof og Strømsgodset. Kommunearbeidet drives overalt med megen energi, specielt i Strømsgodset Sogn, hvor partiet har et prøvet, sikkert flertal.

Den 12. juni holdtes et meget vellykket stevne i Sande i anledning partiets 10-aarige bestaaen. I startaaret 1906 bestod det av 6 foreninger med 165 medlemmer og hadde da en indtægt av 126 kroner. Ved utgangen av 1915 kunde partiet notere 17 tilsluttede foreninger med 700 medlemmer og en

aarsindtægt av 1070 kroner. Senere er yderligere en forening kommet til og to staar ved tærskelen til at bli med i partiet. Da partiet i 1906 for første gang mønstret sine tropper til stortingsvalget stemte 479. I 1915 avgaves 2229 stemmer. Saa der er da nogen fremgang selv paa «Moabs øde marker» for at tale med «Fremtiden», om vi end ikke i noget herred er rukket frem til flertal.

Ludolf Weltzin,
formand.

Sandefjords og Sandeherreds arbeiderparti.

Kredspartiet har nedsat en komité sammen med Larvik som skal utrede spørsmålet om partiernes overtagelse av «Nybrot» i Larvik. I Sandefjords kommune har gruppen fremsat forslag om opprettelse av kommunal handel. Gruppen har ogsaa tat initiativet til at faa stængt øl- og vinsamlaget. En henstilling til samlagsdirektionen om dette blev vedtat av bystyret.

Harald Hansen,
formand.

Brunla kreds arbeiderparti.

Ved kommunevalget i høst hadde vort parti en betydelig fremgang I Tjølling hadde vi 5 representanter og fik 6. I Hedrum deltok vi for første gang og fik 4 representanter. I Brunlanæs fik vi ikke indført forholdstalsvalg, men der blev avgit 122 stemmer paa vor liste. I Fredriksvørn er stillingen uforandret. Tjølling og Halsen partiforeninger arrangerte et større stevne i Tjølling med redaktør Andreas Hansen, redaktør P. O. Løkke og Lars Heimtun som talere. Der var god tilslutning. Partiet har i det forløpne aar lidt under pengevanskeligheter, saa vi har ikke kunnet faat drevet den agitation som er paakrævet. Kredsen er vidtstrakt og det er dyrt at reise i kredsen. Men nu har stillingen forbedret sig, saa der vil bli gjort forsøk paa at faa dannet partiforeninger i Kvelde, Hornæs og Lardal.

S. Baardsen.

Bratsbergs amt.

(4 kredsorganisationer.)

Gjerpens kreds av Arbeiderpartiet.

Hovedinteressen har for kredsens avdelinger iaar samlet sig om kommunevalget. I Solum som er stedets største kommune har, som det fremgaar av den sendte rapport, vort parti erobret et sikkert flertal i denne periode (25 av 48) efter omvalg, der dog ikke forandret stillingen fra første valg. I Eidanger har vore folk sat ind 8 mand i kommunestyret og er den sterkeste gruppe. Det er første gang vort parti deltar paa en virkelig socialdemokratisk liste og fortjener vore partifæller den største ros i dette sogn for den ihærdighet disse har arbeidet med. I Gjerpen kan der ogsaa noteres god fremgang.

Et forhold som er av interesse for Arbeiderpartiets beretning er det uheldige forhold at vore mest interesserte partifæller gjennom sine fagforeninger er tilsluttet f. eks. Porsgrunds Arbeiderparti og nedlægger sin økonomiske tribut til fordel for en sneversynt byegoisme, der for øieblikket har som sit eneste formaal at udvide byen paa landdistrikternes bekostning, likesom de lægger sin arbeidskraft ned for at ophjælpe byen, mens de gir «tusan» i hvordan det gaar med det distrikt de tilhører. — Da dette er en saa almindelig foreteelse i vor bevægelse nu, saa er det av den største interesse at den kommer med i beretningen og blir drøftet offentlig. Forholdet er nemlig det at endog valgte representanter i herredsstyrene i bygderne staar og nedlægger ogsaa adskillig arbeide i f. eks. Porsgrunds Arbeiderparti, uten

at de gjør noget væsentlig for at forsøke at holde en partiforening igang der hvor de bor. Dette er aarsaken til at kredsen er saa uendelig daarlig organisert tiltrods for sit store stemmetal. Dette virker igjen utover anskaffelsen av midler til agitationen, da det samme er tilfælde her. Det gaar endog saa vidt, at man ikke paa landdistriktet kan faa en byklub til at optræ ved en basar som avholdes en stund, før man i byen skulde avholde marked. Om disse forhold kan trænges en indgaaende diskussion. Særlig maa man faa revidert den opfatning som er lagt til grund for Landsorganisationens kongresbeslutning om samorganisationer, som i dette tilfælde iethvertfald er skyld i den misère som vi er oppe i. Her i distriktet er saa mange eksempler paa hvorledes dette har virket, at det nu er paa tide at ta en anden kurs.

Av stevner er kun avholdt et i Eidanger. Talere ved dette var redaktørerne T. Vraa og H. Berg.

Som foredragsholdere under valgkampen har endvidere virket Stubberød og C. Hansen fra Kristiania samt Magnus Nilssen, ved et kombinert møte med Porsgrund og Eidangers Arbeiderparti O. Roe, T. Stensrud og K. Hornli. Der er avholdt en hel del foredrag, likesom der er utdelt en masse tusen av «Br.-Dem.» og flyveblade. Der er ogsaa drevet en nogenlunde god underhaandsagitation foran dette valg.

H. Saamundsen,
f. t. formand.

Bamle kreds av Det norske Arbeiderparti.

Organisationen er forholdsvis ny og arbeider under noksaa trange forhold. Saaledes har ingen forening eget hus. Nysten Grubearbeiderforening har gjort skridt i den retning og faat sig en meget central tomt paa haand. Og realisering av et «Folkets Hus» midt i Bamle vilde være et umaadelig stort fremskridt for partiet.

Vi kommer ikke nogen vei med størt av egen avis her i distriktet — ialfald foreløbig. Vi har derfor besluttet at agitere for «Bratsberg-Demokraten» og faa den utbredt ogsaa her distriktet.

Vi haaber paa støtte fra centralstyret til agitation, og herom vil senere fremkomme andragende.

Anton Vige.

Østtelemarkens kredsforening.

Det maa vel siges at være litet eller intet kredsforeningen har kunnet utrette i 1916.

Efter valgkampen i 1915 var kassen mere end tom, og da desuten kontingenten for 1916 kun delvis er indkommet, har vi der den væsentligste aarsak til foreningens passivitet.

Heldigvis har foreningerne hver for sig utrettet en god del. Særlig maa nævnes Rjukan Arbeiderparti, der er en politisk sammenslutning av samtlige parti- og partiet tilsluttede fagforeninger. Uten nogen fast kontingent har Rjukan Arbeiderparti paa anden maate skaffet sig midler til agitation, der især var koncentrert om kommunevalget. Resultatet var godt, idet vort parti fik 9 repræsentanter av de 12 der vælges i Dal Sogn.

Forøvrig er interessen for socialismen i fremgang ut over landsbygden, hvorom kommunevalgene i kredsen taler tydelig nok.

L. Kjeldstadli,
f. t. formand.

Nedenes amt.

(Amtsparti med byerne Arendal, Lillesand og Tvedestrand, med undtagelse av Sætersdalens kreds, som er organisert særskilt.)

Nedenes amts arbeiderparti.

Foran kommunevalgene dreves en ihærdig og planmæssig agitation saavel ved offentlige møter og foredrag som ved underhaandsagitation. Som

talere har følgende været benyttet: Redaktør Antonsen-Nøkleby og pastor Haugerud; av egne: Maurstad, Tellefsen, Bie, Fløistad og Gaardal. Kommunevalgene forløp ganske heldig for vort parti baade i landdistrikterne og i byerne. I de 10 landkommuner, hvor vort parti deltok i valget, øket vort repræsentantantal med 17, fra 51 til 68, og i de 3 byer Arendal, Tvedestrand og Grimstad øket antallet med 9 fra 10 til 19. I Tvedestrand og Grimstad deltok vort parti for første gang i valget.

I 2 kommuner har vort parti flertal, nemlig Froland og Aamli, og i Østre Moland halvparten av herredsstyrets 24 pladser. I Froland har Arbeiderpartiet besat baade ordfører- og viceordførerpladsen, i Aamli kun viceordførerpladsen, fordi ingen av Arbeiderpartiets repræsentanter av økonomiske grunde turde paata sig ordførerhvervet. Vort parti har dog sikkert flertal i Aamli herredsstyre, nemlig 9 av 16 pladser.

De i høst avholdte valg har styrket Arbeiderpartiets stilling ganske betydelig, saa der utvilsomt fra vore partifraktioners side vil bli drevet et mere ihærdig og maalbevisst arbeide i kommunerne end før.

Partiorganet «Tiden», som tidligere utkom 3 ganger ukentlig, og som tryktes i Grimstad, er fra 16. oktober 1916 utgaat som dagblad fra eget trykkeri i Arendal. Denne forandring har allerede vist sine frugter, og til den sætter partiet her store forhaabninger for fremtiden, hvis man bare er istand til i disse vanskelige tider at gi bladet den fornødne økonomiske støtte.

O. H. Maurstad.

Sætersdalens kreds.

I de fleste herreder, hvor partiet har avdelinger, er kommunevalget foregaaet efter forholdstalsvalgssystemet, og resultatet maa betegnes som godt, idet partiet erobret 22 nye repræsentantpladser og saaledes besatte 43 av kommunens 124.

For Hylestad herreds vedkommende var forlangende om at anvende forholdstalsvalgssystemet fremsat i betimelig tid og med tilstrækkelige underskrifter; men det blev allikevel forpurret, da herredsstyret fandt ut at endel gifte kvinder ikke hadde antat sin mands navn — hvilket ikke er almindelig saa langt oppe i dalen —, men undertegnet forlangendet med sit pikenavn. Valget blev altsaa fremmet som flertalsvalg. De trak selv det korteste straa ved denne underfundighet. Vore partifæller i Hylestad gik til valg med egen liste og besatte samtlige 12 pladser i herredsstyret.

Der er i kredsens valgt 2 sosialdemokratiske ordførere, nemlig T. Harstad i Hylestad og Arnt Larsen i Hornes.

Om kommunearbeidet har ikke kredsens direkte mottat nogen beretning fra de enkelte foreninger, hvorfor der kun kan meddeles, at partiets kommunerepræsentanter jevnt har arbeidet godt, og at det har ført til at endel av vore krav er helt eller delvis gjennomført. Saaledes er f. eks. folkeskolen i jevn utvikling. Om det end ikke gaar hurtig, kan det dog merkes at trykket fra partiets medlemmer i herredsstyret og skolestyret stadig skyver skolen fremover.

«Sørlandets Socialdemokrat» er godt utbredt, men det er dog langt igjen, før den kan sies at være rullet ind i alle arbeiderhjem.

Torvald Omdal,
sekretær.

Lister og Mandals amt.

(2 kredsorganisationer.)

Mandalens kreds arbeiderparti.

Av valgkredsens herreder er der kun et — Venesla —, hvor partiet har flertal. Ved sidste valg fik vi saaledes her 10 av 16 repræsentanter. Landhandler A. T. Askedal blev gjenvalgt som ordfører.

Vennesla er ogsaa den kommune hvor der er gjennomført mest av vore satser. Førrige periode var særlig rik paa store saker.

Søndre Undal og Vennesla har opført kommunalt elektricitetsverk. Vennesla har ogsaa indkjøpt flere, tildels store, jord- og skogeiendomme, og ansat sykepleierske paa fast løn. Samtlige herreder har virket for folkeskolen, ved nybygning av lokaler, utvidelse av læsetiden og fortsættelsesskoler.

«Sørlandets Social-Demokrat» er saa at si det eneste socialistiske organ der blir læst opover landdistrikterne.

Søren Robstad.

Oddernes kreds arbeiderparti.

Den agitation som er drevet her i kredsens er 9 avholdte foredrag — nemlig 6 av Ole Øisang, 1 av Jakob Gunnstveit, 1 av Torgeir Vraa og 1 av A. T. Askedal — samt underhaandsagitation av kredsstyret.

Desuten blev «Sørlandets Social-Demokrat» en tid før kommunevalget utdelt i nogen hundre eksemplarer av de enkelte partiforeninger, likesaa blev utdelt en del brosjyrer.

Vi har faat en ny partiforening i Tveit, hvilket er et lyspunkt her ved den «mørke kyststripe».

Salve O. Hagen,
formand.

Stavanger amt.

(2 kredsorganisationer.)

Jæderens kredsparti.

I Sandnes, hvor partiet har hat 3 repræsentanter av 20 før, er man efter et meget energisk valgarbeide, utført ved den stedlige organisation, avancert frem til 7 repræsentanter av 20. Et planmæssig rodearbeide gjorde væsentlig til det gode resultat. Dyrtiden og et mangelfuldt arbeide mot den har ogsaa gjort sit. Partistillingen stod slik at Arbeiderpartiet muligens ved lodtrækning kunde faat ordføreren. Man undgik den mulighet ved splittelse ved ordførervalget.

I Høiland har partiet gaat frem fra 7 til 9 av 24. Den stedlige organisation har ogsaa her besørget valgagitationen. Ved ordførervalget holdt partiet paa egne kandidater, men blev nedstemt.

I Gjesdal beholdt man stillingen med 3 av 18 repræsentanter. I Time deltok man ved valget for 3 aar siden; men nu blev forholdstalsvalget ophevet, og stillingen laa slik an at man fandt det ikke regningssvarende at arbeide der. Det samme gjælder Nærbø. De to andre herreder i kredsens — Klep og Varhaug — er hittil umulige.

Man mener at i valgaaret burde der ofres mest paa de steder hvor man kunde gjøre sig haab om fremgang og hvor partiet før var repræsentert. De andre herreder tar man imellem slagene.

Det kommunale arbeide for vort parti er sterkt præget av arbeide mot dyrtiden. Man vil i størst mulig utstrækning benytte den forholdsvis gode skatteevne til nu at faa avsat større fond til avhjælp av kommende arbeidsløshet. Likeledes benytte anledningen til anlæg av gamle- og barnehjem og gjennomføre sykepleien.

Ole Malmin.

Søndre Bergenhus amt.

(3 kredsorganisationer.)

Hardanger kreds arbeiderparti.

Av væsentligst betydning er arbeidet for kommunevalget. I 2 av kredsens kommuner gik socialdemokraterne til valg paa egne repræsentanter, nemlig i Odda og Ullensvang kommuner. I Ullensvang fik vi gjennomført

forholdstalsvalg og opnaadde 1 repræsentant ved valget. I Odda, hvor forholdstalsvalg tidligere er gennemført, opnaadde 10 av kommunens 20 repræsentanter. Til ordfører i Odda opstille vi Karl Bøthun, men ved lodtrækning seiret borgerpartiernes kandidat.

Av saker i kommunen der har været oppe til behandling kan nævnes: Læger og jordmødre paa fast løn (endnu ikke endelig avgjort). Kommunens overtagelse av kinematografen (gennemført). Spørsmålet Oddas overgang til by. Dyrtidens bekjæmpelse, hvortil Arbeiderpartiets repræsentanter har hat en række forslag til behandling, deriblandt kommunal handel med en række forskjellige av de mest nødvendige varer, deriblandt kul og ved. Samtlige forslag nedstemtes av de borgerlige repræsentanter.

Her er optat et energisk arbeide for saa snart som mulig at faa istand et partiorgan, og vi haaber ved god forstaaelse og samarbeide blandt alle de inden Hardanger kreds paa forskjellige industristeder værende arbeidere inden kort tid at kunne avhjælpe denne mangel.

Foruten 1. mai-demonstrationen, der hadde god tilslutning, maa nævnes partiets demonstration mot de svenske klassesomme og Odda socialdemokratiske ungdomslags demonstration for freden, der begge hadde stor tilslutning. Desuten sammenkaldte Odda faglige samorganisation til et møte høsten 1916 mot dyrtiden, hvor hr. Sverre Krogh holdt foredrag.

Gjert Haga,
f. t. formand.

Romsdals amt.

(3 organiserede kredspartier.)

Indre Nordmøre kredsparti.

Et stevne blev avholdt paa Surendalsøen den 2. juli med Olav Oksvik og Eidem som talere.

Til agitationen fik vi av Det norske Arbeiderparti bevilget kr. 150.00. I betragtning av de kostbare reiser er beløpet litet; men har det lykkes os i aarets løp at faa avholdt ca. 20 foredrag.

Medlemsantallet var den 1. december d. a. 34 kvinder, 308 mænd, til sammen 342 medlemmer. En stigning fra forrige aar med 126 medlemmer.

Som aarets glædeligste begivenhet maa noteres at der i Rindalen er stiftet og tilsluttet kredspartiet 2 socialdemokratiske foreninger med et ganske betydelig medlemsantal. Og at interessen og forstaaelsen er tilstede, fortæller valgresultatet der oppe tydelig nok, idet de av 16 repræsentanter beholder sine 6 i herredsstyret, som erobredes med 192 listestemmer. Dette var saa meget mer forbausende, som folk vistnok i almindelighet antok, at Rindalen var «utenfor» folkeskikken hvad socialismen angik. Og man har grund til at dra den slutning, at her er det pressen, som har øvet sin indflydelse paa et vaakent folk.

Arbeidsutvalget.

Søndre Trondhjems amt.

(Amtsparti.)

Uttrendelagens arbeiderparti.

Ved kommunevalget i 1913 avgaves ialt paa Arbeiderpartiets liste 4014 stemmer og indvalgte 119 repræsentanter. Man fik flertal og besatte ordførerspladsen paa Røros, i Aalen og i Støren. Desuten fik partiet ordførerspladsen i Budalen.

I 1916 er avgit ialt 5497 stemmer paa vore lister og valgt 168 repræsentanter. Man har faat flertal og besat ordførerpladserne i følgende herreder: Røros, Aalen, Støren og Klæbu.

Med hensyn til kommunearbeidet er der lagt sterk vegt paa at faa forlænget skoletiden og faa indført frit skolemateriel. I flere kommuner er efter vort partis initiativ opført gamlehjem. I Støren er ogsaa spørgsmaalet om kommunale pensioner optat til behandling. Aalen har avsat fond til læge paa fast løn. I Meldalen har kredssykekassens styre besluttet at ansætte læge paa fast løn. Flere kommuner har spørgsmaalet under forberedelse.

Vore fraktioner i herredsstyret og provianteringsraad har med held optat kampen for at sælge provianteringsraadenes varer enten gennem kommunale eller kooperative utsalg.

Amtspartiet staar ikke direkte interessert i noget presseforetagende. «Ny Tid» er det mest utbredte blad. I Øvre Gauldalen har man «Arbeidets Ret», Røros, som lokalblad og i Nedre Orkedalens kreds «Orkedalens Socialdemokrat» paa Orkedalsøren.

Der er i 1916 paa amtspartiets initiativ eller bistand holdt 84 foredrag foruten 5 stevner og et kommunalmøte.

Gunnar Kvaal,
forretningsfører.

Martin Tranmæl,
formand.

Nordre Trondhjems amt.

(Amtsparti med undtagelse av Namdalens kreds som er organisert særskilt.)

Indtrøndelagens arbeiderparti.

Der er paa forskjellige steder inden Indtrøndelagens Arbeiderparti avholdt ialt 9 stevner. To av disse er arrangert av amtspartiet, til de øvrige er ydet bidrag. Tilslutningen til stevnerne har været særdeles god.

Paa stevnerne er holdt foredrag av redaktør Tranmæl, formanden i Indtrøndelagens Arbeiderparti J. Aalberg, stortingsmand Buen, K. O. Thornes, Herman Andreassen, sekretær Kalvaa og redaktør A. Lian.

Desuten har foreningerne selv bekostet en række foredrag av J. Aalberg, P. M. Scheflo, journalist J. Dahl, kandidat H. Saugestad, sekretær Kalvaa og redaktør Lian. Likesom der ved aarets begyndelse holdtes flere foredrag av stortingsmændene Magnus Nilssen og Foshaug i anledning 3. gangs omvalg i 2. kreds.

I aarets løp er der ved formanden, J. Aalberg, stiftet et lag i Nordre Inderøen, et i Ognedalen og et paa Ytterøen. Dertil har i samme tid sluttet sig 2 foreninger, Værrostrandens Arbeiderlag (ogsaa stiftet iaar av J. Aalberg) og Follofos Lasteforening.

Høstens kommunevalg viser en fremgang fra 76 til 140 repræsentanter for by- og herredsstyret.

Større resultater kunde selvsagt være forutset, men her er saa lange veistrækninger og saa besværlige adkomstforhold til de forskjellige steder, hvorfor det falder uforholdsmæssig kostbart at drive agitation.

Vi har her endnu en masse nyland at rydde, deriblandt 2 sogne, hvori ingen forening endnu er plantet; men er det vort haab ved fortsat arbeide at naa bedre resultater.

John Aalberg,
formand.

O. J. Wikan,
forretningsfører.

Namdalens socialdemokratiske kredsparti.

Kommunevalget foregik iaar for første gang som forholdstalsvalg i Kolvereid efter forlangende av Arbeiderpartiet, som fik 4 repræsentanter av 12. Partiet har i Vemundvik og Klingen kommuner 6 repræsentanter av

12, men opnaadde i begge kun viceordførerpladsen. Kommunevalget viste overalt, hvor partiet har foreninger, god fremgang.

Partiet har ikke eget blad; men «*Namdalens Socialdemokrat*», som utgives privat, har stor utbredelse blandt partifolk og taler arbeidernes sak.

Et arbeiderstevne er holdt paa Spillum ved Namsos. Tilstede ca. 400 mennesker.

Kommunevalget for Namsos by fik saadant utfald: 9 arbeiderrepræsentanter av 20.

Sigv. Westgaard,
forretningsfører.

Nordlands amt.

(5 organiserte kredspartier og Svolvear arbeiderparti i Lofoten.)

Søndre Helgeland.

Brønnøy Arbeiderparti gik til valg paa egen liste og fik 3 repræsentanter. Høire fik ordføreren. I Vik fik Arbeiderpartiet 8, som er det halve av kommunestyret. Arbeiderpartiet fik flest stemmer ved ordførervalget; men der er vistnok gjort en feil, saa det ser ut til omvalg paa ordføreren.

Konrad Olsen Skogmo.

Nordre Helgeland kreds arbeiderparti.

Nordre Helgelands Arbeiderparti har i dette aar hat betydelig fremgang. Partiet bestaar f. t. av 440 medlemmer i 22 foreninger. Ved aktie-tegning av partifæller og foreninger er her startet en ny partiavis for kreds- en, «*Helgelands-Demokraten*», der utkommer paa Hennesberget i Ranen. Ved den bevilgning, som centralstyret ydet, blev vi sat istand til at agitere foran kommunevalget og faa stiftet 3 nye foreninger. Agitationen utførtes av hr. stortingsmand Bolstad. I Mo herred erobret vort parti 14 av 24 pladser og besatte derved ordfører- og viceordførerstillingen. For Hennes herred var lovlig begjæring om forholdstalsvalg fremsat, men avvistes brutalt av valg- styret. Men paa derom indsendt klage til departementet av os er nu valg- styrets handling kjendt ulovlig, saa nyt valg skal nu foregaa efter forhold- stalsvalgsmetoden. Alt i alt kan vi derfor si: partiet her i kreds en gaar jevnt og sikkert frem saavel i numerisk som moralsk styrke.

K. Petersen-Øverler,
formand.

Søndre Saltens arbeiderparti.

Det som særlig er at berette om partiets virke i 1916 her i kreds en er kommunevalgene. Endskjønt kreds partiet ingen midler hadde til agitation blev her allikevel av partifæller inden de forskjellige kommuner utført en intens, ubetalt agitation for vort kommuneprogram, likesom der ogsaa blev drevet en ihærdig agitation for at faa folket frem til valg. Resultatet var, at partiets repræsentanter i kreds en gik frem fra 26 i 1913 til 48 i 1916.

I Fauske og Beiar fik vort parti flertal i kommunestyret og partiet har besat baade ordfører- og viceordførerstillingen i begge kommuner. I Salt dalen fik vort parti viceordføreren. I Fauske valgtes gaardbruker Andr. Moan Kvitblik som ordfører og lærer E. Bjøru som viceordfører. I Beiar valgtes gaardbruker Arne Gines som ordfører og gaardbruker Abel Kvæl som viceordfører. Som viceordfører i Salt dalen valgtes Bernhof Næsby.

Angaaende kommunearbeidet kommer beretningen kun til at gjælde for Fauske som den kommune hvor vort parti har hat indflydelse paa kom- mune arbeidet, idet vort parti i 1913 fik halvdelen av repræsentanterne.

Paa oplysningens omraade har partiet i Fauske virket for og faat gjennomført: Byskole i Sulitjelma. Utvidet læsetid og en bedre klasse-

inndeling av folkeskolen i kommunens øvrige distrikter. Moderne skolehus er opført i samtlige skolekredser. Fra høsten 1916 er gjennomført kommunal middelskole i Sulitjelma.

Angaaende sykepleien i beskatningen er at berette, at læger paa fast løn er under forberedelse og som midlertidig ordning blev fra 1. juli 1916, efter forslag av Arbeiderpartiet, vedtat en lægeordning, saaledes at kommunen betaler det som overstiger kr. 2.00 pr. kontorbesøk og kr. 3.00 for lægebesøk i hjemmene, en ordning som folket er meget tilfreds med.

H. Trondsen
f. t. formand.

Nordre Saltens kredsparti

har i 1916 utfoldet et godt arbeide for kommunevalget og er resultatet derav godt. Kredspartiet har anvendt kr. 250.00 til agitation, der er foretat dels fra Bodø, Narvik og de lokale steder. Foruten dette har de lokale foreninger arbeidet godt. Kredspartiet har 13 tilsluttede foreninger med ca. 500 medlemmer.

M. Edvardsen.

Fra byorganisationerne.

Fredrikshalds arbeiderparti.

Som det vil fremgaa av nærværende rapport er medlemsantallet godt og vel 400. Vi har i aaret ført et intenst arbeide i anledning kommunevalget, men opnaadde dog kun 2 nye pladser (21). Av talere foran valget hadde vi Arne Magnussen 2 ganger, fru Thynæs, pastor Haugerud og Erling Lian utenbys fra og Ove Jensen m. fl. indenbys.

Har nedsat 2 komiteer, den ene til utredning av spørsmålet læger m. v. paa fast løn og en til utredning av boligsakens fremme, og disse spørsmaal vil bli forelagt i 1917.

I sommer holdtes et stevne paa Liholt i Idefjorden som var bra besøkt og vellykket i alle dele. I kommunen deltar man efter bedste evne, men har kun formaadd at faa frem saken om *kommunal kinematograf*.

Trods den lille tilslutning partiet har hat hittil, har man arbeidet sig ind i alle kommunale gjøremaal og har med kraft gjort sig gjældende, saa det lover godt for fremtiden, likesom det tegner til at kommende aar vil rette paa meget til det bedre.

Jonas Nygaard,
kasserer og sekretær.

Sarpsborg arbeiderparti.

Ved kommunevalget fik partiet 28 repræsentanter av 52, mot 27 i forrige periode. Vort parti besatte ordfører og viceordførerpladsen med henholdsvis Ludv. Enge og Joh. L. Andersen. Av kommunale opgaver er det væsentlig dyrtiden og bolignøden som har lagt beslag paa vor opmerksomhet.

Hvad det første angaar har partiet foreslaat oprettet kommunal handel med mel, fisk, kjøt, flesk, poteter m. m. Forslaget blev vedtat og de nævnte varer er forhandlet til priser der tildels ligger betydelig under de private handlendes priser. Ved kommunale dyrtidsbevilgninger er indført reduktion av melkeprisen og reduktion paa brød.

Med hensyn til bolignødens bekjæmpelse er efter forslag fra vor gruppe kommunen gaat igang med opførelse av boliger for kommunens regning. 5 gaarde med tilsammen 20 leiligheter er besluttet opført og er delvis under arbeide

Husleiereguleringen er indført. Der er ogsaa opnaadd regjerings-tilladelse til ekspropriation av ledige leiligheter og foreningslokaler til boliger for husvilde.

Et stevne er avholdt med Ole O. Lian og Arne Magnussen som talere.

Ludv. Enge.

Moss arbeiderparti.

I 1916 har Moss Arbeiderparti utfoldet et energisk arbeide for at lægge nyt land under socialismen, med særlig henblik paa kommunevalget.

1. mars indmeldtes «Moss Regnklædearbeideres Forening» i partiet. Foreningen tæller 60 medlemmer.

I 1ste Mai-demonstrationen deltok ca. 1000 mennesker, og paa torvet, hvor taler holdtes av Magnus Nilssen og Arne Magnussen, var der samlet 1500.

Dyrtiden og provianteringsspørsmålet har lagt megen beslag paa partiets opmerksomhet. Gjennem bystyregruppen foreslog partiet opprettet kommunal kjøt- og fiskehandel, likesom partiet har tatt initiativet til en sterkere representasjon av forbrukere i raadet, bl. a. er der valgt en partifølge, lærer Trapness, til formand i raadet.

Paa det kommunale fellesmøte i Fredrikshald i paasken, var Moss Arbeiderparti representert ved 5 utsendinger.

Efter initiativ av Arbeiderpartiets formand er der optatt et arbeide for at faa sammensluttet de 2 kooperative handelsforeninger, «Arbeidernes Handelsforening» og «Moss og Omegns Samvirkelag». Hittil har dog de førte forhandlinger ikke ledet til noget resultat.

Kommunevalget har hatt en bred plass i partiets arbeide. Byen blev opdelt i roder, foreningerne valgte agitatorer og «Moss Socialdem.» (som kan glæde sig ved en voksende indflydelse) spredt i hvert hjem. Husagitatorerne nedla et sjelden godt og interessert arbeide. Valget hadde det resultat at vi satte 20 representanter ind i bystyret, som tæller 44 medlemmer, hvilket var erobring av 3 representantplasser. Til ordfører og viceordfører valgtes vort partis kandidater, overlærer Schreiner og Arne Magnussen.

Partiets budjet for 1916 var paa kr. 1069.75. Arbeidsledighetsfondet utgjorde kr. 674.19. Repræsentationsfondet kr. 179.16.

Partiet tæller 453 medlemmer.

Arne Magnussen,
p. t. formand.

Drøbak arbeiderparti.

Valget 1916 viste en avgjort fremgang for Arbeiderpartiet. Vi øket vort representantantal med 3 — fra 5 til 8 av bystyrets 20 plasser.

Der har været skrevet i venstrepressen at økningen skyldtes den omstændighet, at Avholdspartiet denne gang ikke deltok. Det forholder sig *ikke* saa, idet avholdsfolkets stemmer ogsaa ved dette valg gikk til venstre. Efter valget fikk vort parti viceordførerstillingen. Arbeiderpartiet har hatt den saakaldte «kæmnersak» at arbeide med.

«Moss Socialdem.» er endel utbredt, men desværre staar vi meget langt tilbake paa dette omraade. Styret skal i dette aar lægge kraftig an paa utbredelse av hovedorganet. Kunde det bare la sig gjøre at faa bladet ut saa tidlig at det kunde omdeles den dag det utkom.

C. Simonsen.

Kristiania arbeiderparti.

Medlemstallet var ved utgangen av aaret 15 248 mænd og 2967 kvinder, tilsammen 18 215, fordelt paa 128 foreninger. I aaret er 6 ny foreninger indmeldt.

1ste mai-demonstrationen avholdtes ogsaa denne gang paa *Bislet Idrætsplads* under stor tilslutning. Der blev solgt 13 206 togmerker, 612 merker mere end i 1915. Dagens talere var C. Jeppesen og Ole O. Lian.

Der arrangertes barnetog hvori deltok over 3000 barn, og for disse talte Carl Øien.

Paa festen i Folkets Hus om kvelden talte professor Halvdan Koht. Alle arrangements var særdeles vellykket.

Den 17. mai arrangertes i likhet med de to foregaaende aar et vellykket stevne i Ekeberg, hvor Torgeir Vraa og Gunnar Ousland talte for flere tusen mennesker. Den røde rose blev solgt i et antal av 13 900.

Kommunevalget

har selvsagt lagt beslag paa det alt overveiende arbeide i aaret. Det forberedende arbeide indlededes med representantmøter 20. januar og 3. februar,

hvor man drøftet de store linjer for agitationen og enedes om en resolution, som senere forelagdes et fælles møte av samtlige foreningsstyrer og repræsentantskapet søndag 20. februar.

I april—mai iverksattes saa agitationskurser, som delvis var ganske bra besøkt. Videre blev der arrangeret et par agitationsøndage for «Social-Demokraten» i april maaned.

Ut paa eftersommeren tok man saa fat med en række friluftsmøter, som var meget godt besøkte, og endelig avholdtes der de sidste 14 dage foran valget endel indendørs møter, der ogsaa gjennemgaaende var godt besøkt. I alt er der i aaret avholdt følgende antal møter med foredrag formidlet av Kristiania Arbeiderparti:

Valgagitationen	95 møter	124 foredrag
Behandling av kommuneprogrammet	35 —	35 —
Andre møter.	38 —	42 —
Agitationskurserne.	22 —	27 —

Tilsammen 190 møter 228 foredrag

Husagitationen indlededes med en fest for samtlige de der hadde meldt sig som agitatorer. Den avholdtes i Folkets Hus' store sal 19. november og var meget vellykket.

Som agitationsmateriel benyttedes væsentlig «Social-Demokraten», som ogsaa utsendte et spesielt agitationsnummer. Ialt utdeltes 106 300 eksemplarer av avisen i de 8 dage agitationen paagik.

Valget foregik mandag den 4. december med det resultat at der blev avgit 34 601 stemmer paa Arbeiderpartiet, 29 537 paa høire, 4 375 paa venstre og 2 380 paa de frisindede. Derved fik Arbeiderpartiet 42, høire 35, venstre 5 og frisindede 3 repræsentanter. Med andre ord: Arbeiderpartiet stod med 42 repræsentanter mot samtlige borgerpartiers 42. Paa denne maate opnaade Arbeiderpartiet at skaffe sig flertal i bystyret, idet partiet besatte ordfører- og viceordførerpladserne. I formandskapet fik Arbeiderpartiet 11 mot høire 9 og venstre 1 repræsentant. Sammenlignet med tidligere kommunevalg faar vi følgende resultat:

Parti	1910		1913		1916		Frem- og tilbakegang sidste valg
	Stemmer	Repr.	Stemmer	Repr.	Stemmer	Repr.	
Arbeiderpartiet	22 366	31	30 863	36	34 601	42	+ 3 738
Høire	26 927	38	30 079	35	29 537	35	÷ 542
Frisindede venstre	4 452	6	4 360	5	2 380	3	÷ 1 980
Venstre	6 252	8	7 136	8	4 375	5	÷ 2 761

Arbeiderpartiet har som man vil se hat en fremgang av 3 738 stemmer, mens alle de øvrige partier har hat tilbakegang. Høire med 542 stemmer, frisindede venstre med 1 980 og venstre med 2 761 stemmer.

Arbeiderpartiet har øket sit stemmetal fra stortingsvalget med 1 271, høire har gaat tilbake med 5 728 og venstre med 1 476 stemmer.

Utfaldet viste at mange av borgerpartiernes vælgere sat hjemme. Men den lave stemmeprocent i arbeiderdistrikterne viser dog ogsaa, at her er store reserver som maa bringes frem næste gang, hvis det erobrede flertal skal beholdes.

Leieboerutvalget

som blev opprettet vaaren 1915, har øvet en virksomhet som kommer hundredevis av leieboere til gode.

Siden husleienævnden traadte i arbeide har *utvalget* bistaat leieboerne med raad overfor husleiereguleringsloven, saa denne derved har kommet mere til sin ret.

Den soc.-dem. attenskole

hadde i 1916 en førsteklasse og en andenklasse, samt et fortsættelseskursus. Fagene har været *socialøkonomik*, tysk, regning og norsk. Skolens bestyrer er fremdeles lærer Per Kviberg.

Barnelaget

har fortsatt sin virksomhet med møter om søndagene i Folkets Hus, og tæller over 400 medlemmer.

Avholdskaféen

viser sig at være en bra forretning. Aarets omsætning var kr. 86 719.47, hvilket er en stigning fra forrige aar med kr. 21 331.38.

Denne stigning skyldes naturligvis for endel de forhøiede varepriser, men søkningen har ogsaa været langt større end før.

Administrationen.

Styret har bestaaet av Gunnar Ousland, formand, Carl Øien, sekretær, fru Sigrd Thomassen, Thv. Hilton og Johan Jacobsen.

Der er i aaret avholdt 25 styremøter, 11 repræsentantskapsmøter, 14 fællesmøter med kredsstyret, kvindeforeningsstyret etc. Desuten en række komitémøter i anledning kommuneprogrammet og partiets liste, samt 2 fællesmøter med foreningsstyrene og repræsentantskapet.

Partiet har maattet opta et laan forat dække de store utgifter ved valgkampen, men laanet vil bli tilbakebetalt allerede 1. halvjaar 1917. Regnskaperne balancerer med en indtægt iberegnet laanet og en utgift av kr. 33 436.45. Det kommende aar vil partiet søke at bringe den økonomiske stilling saaledes i sikkerhet, at valgarbeidet i 1918 kan imøtesees med fortrøstning.

Gunnar Ousland,
formand.

Carl Øien,
sekretær.

Hamar arbeiderparti.

Partiet bestaar for tiden av 20 foreninger med tilsammen 800 medlemmer. En forening er i aarets løp indmeldt

I 1ste mai-demonstrationen — som er den største partiet har hat — deltok ca. 1200. Ved talen paa torvet var samlet vel 2000. Demonstrations-talen holdtes av docent dr. Edv. Bull.

29. juli arrangerte partiet et arbeiderstevne i Hamar park. Stevnet var meget godt besøkt. Pastor Herman Haugerud og journalist Harald Hansen holdt foredrag ved stevnet.

Av øvrige saker partiet har arbeidet med, vil man nævne at der er indsendt motivert forslag til bystyret om opprettelse av kommunal handel med brændsel, fisk, kjøt m. v. Dette er nu efterkommet, idet kommunen omtrent helt har overtat byens brændselsforsyning fra eget utsalg, likesom der er opprettet kommunal fiskehandel og et utsalg for kjøt, mel, sukker m. v. Disse indretninger har arbeidet godt — omsætningen økes stadig — og man nærer ikke tvil om at disse foranstaltninger i ganske betragtelig grad har bidrat til at lette dyrtidstrykket.

Ved høstens kommunevalg blev der paa Arbeiderpartiets liste avgit 839 stemmer mot 700 forrige gang. Vi erholdt 14 av bystyrets 36 repræsentantpladser mot 13 ved valget i 1913.

Andr. Pedersen,
formand.

Gjøvik samorganisation.

Det specielle arbeide i slutten av sidste aar dreiet sig om kommunevalget. Partifællerne arbeidet godt, og foredrag blev holdt bl. a. av advokat Emil Stang, red. H. Berg, red. Reiersen og Niels Ødegaard. Resultatet blev

at vor bystyregruppe styrkedes med to medlemmer. Vi har nu 9 repræsentanter i kommunestyret

Da bystyret bestaar av 28 medlemmer, la vi ingen vegt paa at faa ordførerhvervet. Dog besluttet organisationen enstemmig at garantere vor ordførerkandidat hel arbeidsfortjeneste om hvervet skulde blit paalagt ham.

Partiet har i den herskende dyrtid tat initiativet til at kommunen bevilger et beløp til indkjøp av klær m. m. til mindre bemidlede.

Da bolignøden ogsaa viser sig i vor by, er det efter partiets initiativ nu nedsat en husleienævnd i overensstemmelse med loven om husleieregulering av 10. mai 1916.

Partiets største glæde er den vekst vort blad «Ny Dag» har gjort. Abonnentantal og annonseindtægt er steget slik at vi i det kommende aar haaber paa balanse. Paa valget og partibevægelsen i distriktet viser det sig hvilken stor indflydelse vort blad har, og naar vi tror paa partiets seier i Kristians amt, er det fordi vi vet at vi har den bedste agitator i vort blad.

Niels Ødegaard.

Kongsvinger arbeiderforening.

Agitationsvirksomheten i aaret har været liten, hovedinteressen har været at faa partiets organ «Glommendalens Social-Demokrat» saa god som mulig og mest mulig utbredt, hvilket har lykkedes ganske bra, idet oplaget i slutten av aaret er øket til 3000.

Bystyregruppen (3 av bystyrets 20 repræsentanter) magter ikke at utrette noget væsentlig. Der er fremsat forslag om nedsættelse av en komité til at utrede spørsmålet: Sykepleien i beskatningen og ansættelse av læger paa fast løn, men det blev nedstemt. Ved kommunevalget opnaaddes kun at holde stillingen fra forrige valg, 3 repræsentanter, hvorav 1 er indvalgt i formandskapet.

H. Wallerud.

Kongsberg arbeiderparti.

Kongsberg arbeiderparti har i aaret 1916 avholdt 8 styremøter, 7 medlemsmøter og 2 offentlige foredrag. Partiet har i aaret foretat en omorganisation av forholdet til pressen, saaledes at vi har faat vor egen avdeling i «Fremtiden» med egen redaktion og ekspedition paa stedet.

Kommunevalget iaar gik stille og rolig for sig, da vi ikke magtet at faa tirret motstanderne til angrep. Dog blev resultatet av valget at vi hadde en fremgang fra 7 repræsentanter i forrige periode til 15 i den kommende.

Partiet her bestaar av de samme 6 foreninger som det foregaaende aar.

Hans O. Høglund,
f. t. formand

Drammens arbeiderparti

avholdt sin aarlige generalforsamling søndag 11. februar. Til formand blev valgt murer Ths. Simensen Frydenhaug, næstformand Bernh. Abrahamsen, øvrige styremedlemmer A. Solland, W. Tybring og O. Meidel.

Endel lovforandringer blev foretat, hvorav det væsentligste var at re-præsentantskapet blev enstemmig ophævet.

Georg Jokstad,
sekretær.

Den socialdemokratiske forening, Holmestrand.

Ved kommunevalget erobret vort parti 4 nye pladser i bystyret, som bestaar av 20 medlemmer. Før hadde vi 2 repræsentanter. Vort parti er nu det næst sterkeste parti paa stedet, og vi opnaade at faa et medlem ind i formandskapet. Ved forligelseskommissærvalget isommer seiret vort parti over de borgerlige partier.

Partiet her paa stedet har i sommer avholdt 2 stevner med tilsammen 800 tilhørere.

Anders Kristensen.

Hortens arbeiderparti.

I kommunestyret har vi 16 representanter mot 14 tidligere. Ved ordførervalget valgtes vore representanter baade som ordfører og viceordfører. Amtets kommunalmøte holdtes i Horten den 20. og 21. april.

I juli holdtes et vellykket stevne paa Skoppum, med tilslutning av Tønsberg, Holmestrand, Borre og Undrumsdal partier. Talere ved stevnet var redaktør Andreas Hanssen og maskinmester Mørk.

H. B. Haraldsen.

Tønsberg arbeiderparti.

Tønsberg arbeiderparti utførte ved kommunevalget gjennom foredrag og spesielt ved utbredelse av «Vestfold Arbeiderblad» en energisk agitation for vort program. Og vort representantantal øket fra 12 til 16 (av 44) representanter i byens styre, derav 2 kvinder. Ved ordførervalget stemte gruppen paa sine egne kandidater: Redaktør Ant. Jensen til ordfører og bygmester Ludv. Johansen til viceordfører.

Ved byens folkeskole er indført paakrævede reformer i skolens praktiske arbeide, hvorom der tidligere har staat principielle kampe. Vore folk i formandskapet har latt det være sig en oppgave at hindre entreprenørvæsenet. Lønstarif er gjennomført for kommunens arbeidere efter disses eget forslag. Kommunen er nu praktisk talt eier av gasverket, idet den nu har ca. 85 pct av aktierne. Efter krav fra vor side har elektricitetsverket overtat adskillig installasjonsarbeide. Byens forsyning med kul og ved er i stor utstrækning og med held overtat av kommunen, som tok hjem ca. 3000 ton kul og store vedbeholdninger. Der er desuten efter arbeiderpartiets initiativ opprettet et kommunalt matutsalg og folkekjøkken, som har virket til stor velsignelse for arbeiderklassen. I boligsaken har vort parti bragt det dithen, at kommunen nu anser det for sin pligt at skaffe sine indvaanere baade nok hus og ordentlige boliger. 2 større kommunale leiegaarde er opført (tidligere er opført 6) og en kommunal komité arbeider efter vort forslag videre med denne sak. Som en frugt av Arbeiderpartiets stadige agitation for alle barns like ret til alle samfundets skoler tør man anse middelskolens forstanderskaps forslag om fri middelskole. — I fattigstyret har vore folk set det som sin oppgave at søke forhøiet de smaa bidrag. Og disse er forhøiet 2 ganger med 25 pct.

«Vestfold Arbeiderblad» er i aarets løp utvidet til dagblad. Partiet har ved dette store løft paatat sig store økonomiske forpligtelser; men man har her i byen erfaring for at uten en paagaende og stadig lydhør presse vilde arbeiderklassen ikke paa langt nær ha rukkit saa langt, som vi her paa stedet glæder os ved at vi er. I boligspørsmålet f. eks. bragte vort blad os absolut paatagelige resultater. Og vi regner det for en av vore største og helligste pligter for vor sak og vort parti at vaake over vor avis' fremgang og trivsel.

Georg Martinsen,
formand

Porsgrund og omegns samorganisation.

Valget bragte partiet 421 godkjendte stemmer, hvilket representerer 27 pct. av samtlige avgivne. Der blev valgt 8 av (28) mot 4 i 1913. I formandskapet 2. Der utgaves under valgkampen en lokal brosjyre paa 24 sider, indeholdende det av partiet opstillede program og en imøtegaelse av vore motstanderes kommunale politik i perioden. Forøvrig var en række av vore bedste talere i ilden.

Partiet har tat initiativet til en efter forholdene radikal dyrtidspolitikk og likeledes gjort boligspørsmålet aktuelt. Paa boliglandsmøtet hadde det sin representant.

Et stevne i juli samt 1ste mai arrangertes i fællesskap med fagforeningerne. Der blev holdt et marked og en større demonstration mot voldgiftsloven ivaar Arrangementet av 1ste mai overgaar fra 1917 av til partiet.

Presseagitationen er heller ikke blit forsømt. Efter initiativ av den

ældre partiforening vil der nu bli foranstaltet utgit et lokalhistorisk verk om arbeiderbevægelsen.

Forøvrig skal nævnes, at ungdomslaget ogsaa i dette aar har været en drivende kraft i organisations- og valgarbeidet. Distriktsmøtet arrangeres her i august.

For tiden er man engagert i et arbeide for at boykotte stedets vinhandlere.

Alfred Aakermann,
p. t. formand.

Risør arbeiderparti.

Vi hadde sandt at si omtrent opgit kommunevalget. Nedenes bataljon blev indkaldt til ekstraordinær militærtjeneste; foreningens formand og omtrent hele den øvrige bestyrelse maatte ut. Det blev da ogsaa i sidste liten vi kom med, og det gik jo bra, naar man regner med at organisationen *da* knapt var et aar gammel.

Flesteparten av arbeiderne som hører hjemme her, er beskjøftiget paa Rjukan eller andetsteds, og fra disse fik vi 6 — seks — forfald, hvorav 2 blev forkastet. Vi burde ha hat 7 repræsentanter, men maa allikevel være fornøiet med de 4 vi fik ind.

Hvis der bare kunde bli trafik her, saa de arbeidere der er skjjøftiget andetsteds fik komme hjem. Flere hundrede ligger borte og længes hjem, og naar *de* kommer skal vi ta byen med storm!

Kommunen arbeider med fossekjøp for kraftoverføring; et mek. verksted er ogsaa under start, saa vi har godt haab.

Vi har tænkt at faa ut et blad en gang om uken eller hver anden uke. Det vilde hjelpe betydelig paa virksomheten; men vi mangler midler.

Thorv. Knutsen.

Kristiansands arbeiderparti.

Partiets styre i dette aar har været: J. B. Johnsen, formand, E. Krosen, sekretær, T. Wettestø, kasserer, O. Kristiansen, O. Solberg, H. Andersen og R. Andresen. Partiet bestaar av 23 foreninger med ca. 800 medlemmer.

Valget paa tilsynsutvalg ved folkeskolerne hadde det utfald at arbeiderpartiets kandidater valgtes ved skolerne: Karl Johans minde, Kongens gates og Tordenskjolds gates.

1. mai feiredes som tidligere med barnetog om formiddagen, demonstrationstog om eftermiddagen til Ekelunden med tale for dagen av Guttorm Fløistad og folkefest i Turnhallen om kvelden. Samme dag nedla partiet ved Olav Brunvand en krans paa grosserer Lømslands grav.

Arbeiderpartiets bystyregruppe har i 1916 utført et godt arbeide. En række forslag er indsendt til magistrat og formandskap. Av saker som er gjennomført i 1916 kan nævnes kommunale kinematografer og kommunal fiskehandel. Forslag angaaende disse saker var indsendt av arbeiderpartiet.

Som repræsentanter ved Det norske Arbeiderpartis kommunalmøte i Kristiania i pinsen deltok Olav Brunvand, Ola Solberg og Gabriel Gundersen.

Søndag 23. juli avholdtes et stevne i Ravnedalen med Torgeir Vraa som taler.

Med henblik paa kommunevalget har gjennom aaret været drevet endel agitation særlig ved avholdelse av foredrag. Talere har været: Arvid Hansen, Ole Øisang, H. Berg, G. Fløystad, Torgeir Vraa, Kata Dahlstrøm, A. T. Askedall, Ola Solberg, Herman Haugerud, Olav Brunvand, Anders Thortveit og Ole J. Olsen.

Ved kommunevalget 4. december stemte 1328 vælgere med partiets liste. Arbeiderpartiets samlede stemmetal 79 673 st. Partiet erobret 2 nye pladser og har nu 16 av bystyrets 60 repræsentanter.

En basar væsentlig til indtægt for partiets avis avholdtes i september.

«Sørl. Soc.-Dem.» har arbeidet sig godt frem. Abonnentantallet har været i jevn stigning og bladets økonomiske stilling er meget tilfredsstillende.

Ellef Krossen,
sekretær.

Flekkefjords socialdemokratiske forening.

Ved kommunevalget deltok partiet. Da partiet i de 2 sidste aar ikke har arbeidet meget fik vi kun det samme antal repræsentanter, nemlig 2.

I aaret er indført *frit skolemateriel* ved folke- og middelskolen samt fri middelskole.

I 1916 blev byen «tørlagt».

Frithjof Salomonsen.

Stavanger arbeiderparti.

Styret har bestaaet av: Formand Magnus Karlson, Viceformand Asbjørn Habberstad, sekretær Selmer Olsen, kasserer Magnus Jørgensen og øvrige styremedlemmer Oscar Schibstad, B. Marvik, M. Magnussen, Johan Rasmussen, B. Thommassen, redaktør Einar Li og fru Sina Sæbø. B. Thommassen og B. Marvik uttraadte midt i aaret paa grund av at deres medlemsskap var overført til andre foreninger end de som hadde valgt dem som repræsentanter, hvorefter suppleanterne Johan Dahl og Jacob Refsland har indtraadt som faste styremedlemmer. Efter hr. Einar Lis fratræden som redaktør av «1ste Mai» har redaktør Otto Luihn indtat pladsen i styret.

Dagbladet «1ste Mai» har trods tidernes vanskeligheter arbeidet sig godt fremover. Bladet som i førstningen av aaret redigertes av Einar Li, har siden dennes overgang til chef for folkeregistret været redigert av Otto Luihn. Bladet har ogsaa hat skifte av redaktionssekretær og forretningsfører. Børge Olsen-Hagen fratraadte redaktionssekretærstillingen av helbredshensyn, og i hans sted ansattes Einar Lund.

Forretningsfører Mathias Larsen fratraadte efter opsigelse 1. oktober; hans eftermand blev A. Fossan.

Partiets eiendomme er siden forrige rapport øket med nok en, idet Værksgaten 9, naboeiendommen til «1ste Mai»s nuværende lokale, blev indkjøpt for kr. 34 000.00, væsentlig av hensyn til at kunne skaffe utvidelse til bladet og dets trykkeri. Senere er ogsaa Værksgaten 7 indkjøpt for kr. 65 000.00 av De samvirkende Fag- og Arbeiderforeninger efter samraad og samarbeide med Stavanger arbeiderparti. Indkjøpet av denne eiendom er gjort for paa de 3 sammenhengende eiendommers tomtareal at faa reist et Folkets Hus. Midlerne hertil tænkes tilveiebragt dels ved ekstrakontingent og dels ved Samvirkendes drift av kinematograf og kafé.

Det kommunalpolitiske arbeide har været drevet med vanlig energi. Kommunegruppens formand har været postmester Egede Nissen. Av de større saker som der har været arbeidet for er løsning av boligspørsmålet og midler til lettelse av dyrtidstrykket. At de tiltak som er gjort for løsning av disse spørsmåal har slaat an blandt byens befolkning, fremgaar bedst av valgresultatet. Vort parti gik nemlig frem med fra 18—30 repræsentanter.

Nyt av aaret var at der ved dette valg ved overenskomst med de øvrige partier ikke blev anvendt kjøretøier valgdagen. Resultatet var et roligere og bedre valgarbeide og ikke mindst en spart utgift, som de sidste aar ikke har været saa ganske liten.

Efter nye valg var det givet at vi maatte besætte ordførerpladsen, som vi jo ogsaa hadde hat tidligere. Egede Nissen og Ole Jacobsen kom til at indta disse stillinger, henholdsvis som ordfører og viceordfører.

Agitation i amtet er iverksat av Stavanger arbeiderparti. Som komite at organisere dette arbeide er valgt redaktør Luihn, redaktionssekretær Lund og Selmer Olsen. Amtspartiets formand har deltat i arbeidet, og det er meningen at søke dannet foreninger og avholdt møter paa ca. 40 steder. Time og Kvitsøi socialdemokratiske foreninger er oprettet; disse var døde. Paa

Nærbø, Varhaug, Saude er avholdt møter. I Saude for kooperasjon og aksjon mot rusdrikken.

Centralstyret er søkt om bidrag til virksomheten, og vi har faat tilsgagn om kr. 500.00.

Magnus Karlson,
formand.

Selmer Olsen.

Haugesunds arbeiderparti.

Ved kommunevalget i Haugesund gik Arbeiderpartiet frem med 6 representanter — altsaa fra 13 til 19 representanter i bystyret. Man fandt dog ikke at kunne overtta ordførerhvervet iaar, da Arbeiderpartiet endnu ikke har halvparten av representanterne i bystyret.

Av saker som er kjempet for i kommunen kan nævnes boligsaken. 100 000 kroner er bevilget til denne saks løsning. Desuten foreligger ny indstilling paa 200 000 kroner til samme øiemed. Om opprettelse av kommunal kulhandel foreligger enstemmig komiteindstilling. Kommunal kulhandel vil saaledes rimeligvis bli opprettet i den nærmeste fremtid. Desuten foreligger enstemmig komiteindstilling paa kommunal renovation. Frit gymnasium er opprettet. Skolebespisning er vedtat i skolestyret. Foruten dette er der foretat en række dyrtidsforanstaltninger som opprettelse av kjøt-, potet- og kolonialhandel m. m. Melkekort er indført.

Haugesunds arbeiderparti tok desuten initiativet til avholdelse av et kommunalmøte her i Haugesund i paasken 1916. Til møtet var samlet representanter fra Kopervik, Sandnes, Stavanger og Haugesund.

Olav Sætre,
sekretær.

Bergens arbeiderparti.

Bystyrevalget utviste en mangelfuld deltagelse, som var saa nieget mer merkvaerdig som boligforholdene i vor by og dyrtiden skulde tilsi almindelig deltagelse ved dette valg. Ca. 60 % stemte, — i et utpraegt arbeiderstrøk som Aarstad tidligere kommune, der nu henhører under Bergen, møtte bare 48 % stemmeberettigede. Man merket forøvrig under valgkampen denne slappelse; der var ingen stemning og litet fremmøte. Vort parti gik frem med 1 mand i bystyret.

Ved ordførervalget opstillet partiet egen kandidat, overlærer Hopp. Stillingen var saadan, at borgerpartiet og venstre allierte sig. Venstre skulde faa ordføreren, borgerpartiet viceordføreren. Men da totalisterne gik sammen med os, vilde der maatte bli lodtrækning, idet der paa begge parter avgaves 38 stemmer. *Vor kandidat kastet imidlertid sin stemme paa borgerpartiets kandidat*, hvorved denne valgte med engang. Vort parti fik ved lodtrækning viceordføreren, fuldmægtig Gustav Halvorsen. Da dennes stilling i kredssykekassen senere viste sig som hinder for at han kunde beklæde ordførerstilling, blev nyt valg paa viceordfører avholdt 29. januar, hvorved valgte overlærer Kr. Hopp med 40 stemmer.

Partiets organ har i forløpne aar overtat en ny eiendom i Torvgaten 1 b — en 4-etages eiendom — hvor redaktion, ekspedition og trykkeri nu er installert. Indkjøpssummen var 150 000 kroner, men der maatte foretages en ganske omfattende reparation inden eiendommen kunde tages i bruk.

Alb. Nicolay Arnevig,
sekretær.

Aalesunds arbeiderparti.

Valget hadde det beklagelige utfald at vort parti tapte 3 pladser i bystyret og fik kun ind 7 mot før 10 representanter. Den ene plads tapte vi paa grund av en trykfeil ved listen, saa den reelle tilbakegang egentlig er 2.

Aarsaken til tilbakegangen for vort parti skyldes i første række at vi intet partiorgan har og er saaledes blottet for det vigtigste agitationsmiddel.

Forøvrig var der idethele liten valginteresse, idet kun 42 % av de stemmeberettigede avgav stemme.

Da høire og venstre rottet sig sammen ved formandskapsvalget fik vort parti kun 1 repræsentant i formandskapet. Ved ordførervalget stemte vore repræsentanter paa sin egen kandidat.

Av saker som vore repræsentanter i formandskap og bystyre særlig har arbeidet for i det forløpne aar kan nævnes: Foranstaltninger mot dyrtiden, løsning av boligspørsmålet og en lettelse i skattebyrderne for de mindre bemidlede. Dette sidste har lykkedes saa godt som det kan lykkes med den nuværende skattelov. Hvad angaar dyrtidsforanstaltninger saa har man ogsaa der kunnet se resultater av vort partis arbeide. Mindre gode resultater har man paa boligspørsmålets omraade. Det borgerlige flertal er her kortsynt og trægt. Heldigvis ser det nu ut til at ogsaa denne sak skal komme i god gjænge, idet der er nedsat et boligraad som ser ut til at ta sin oppgave alvorlig.

Harald Skutvik.

Molde arbeiderparti.

Av partiet er i aarets løp arrangert 5 foredrag med fru Tynes, stortingsmand Bergersen og Olav Øksvik som talere. Tre av foredragene holdtes i forbindelse med kommunevalget.

Sammen med Aalesunds arbeiderparti og Romsdals social-demokratiske kredsparti avholdtes et sommerstevne paa Ørskogfjeldet.

Naar fremgangen ved kommunevalget ikke blev større (fra 2 til 3), kan dette for en del tilskrives den omstændighet at en del av byens arbeidere efter branden reiste fra stedet eller flyttet utenfor bygrænsen. Men det er dog fremgang at spore, og med den voksende industri paa stedet skulde det være haab om at Molde ogsaa engang kan erobres for socialismen.

I. Nauste.

Trondhjems arbeiderparti.

Saadan som forholdet laa an iaar ventet vi at kommunevalget skulde vise store resultater for vort parti. Dette slog ogsaa til. Vi hadde i perioden 1913—16 26 repræsentanter i kommunestyret. Nu rykket vi op til 32. Det er 2 repræsentanter mindre end flertal. Med godt opmøte fra arbeidernes side vilde vi ha faat flertal.

I bystyremøte hvor valg paa ordfører blev foretat, blev O. K. Ribsskog valgt til ordfører og redaktør Martin Tranmæl til viceordfører.

Naar partiet, tiltrods for man er i mindretal saavel i bystyret som formandskapet, fik ordføreren, kom det av at de borgerlige partier i bystyret opretholdt sin partideling ved valget.

Arbeiderpartiet var jo den største gruppe og man stod i den stilling enten at splitte stemmeavgivningen paa flere kandidater, bruke blanke sedler eller at opretholde sin gamle taktik og stemme samlet paa ordfører. Det sidste blev valgt og dermed var avgjørelsen givet.

Av saker som iaar har samlet interessen mest om sig maa nævnes *boligsaken*. Bolignøden er her som i de fleste andre byer meget stor. De borgerlige partier har altid «stampet» imot at kommunen skal bygge, indtil forholdene nu er blit saa uholdbare, at kommunen *maa* bygge, tiltrods for de meningsløse priser som nu er paa alt byggemateriel. Der er i aar kjøpt tomter for vel en halv million kroner, og bevilget til boliger noget over 1 million kroner.

Husleienævnden har vist sig at være til stor nytte. Uten denne vilde tilstanden ha været ganske uholdbar med den husmangel som vi nu har.

Skolebespisningen har det lykkes at ordne i det aar som gik.

Den kommunale kulhandel som blev sat igang under saa sterk motstand fra høire, har gjort god nytte for sig. Den har efter 7 maaneders drift spart forbrukerne for 54 000 kroner, samtidig som den har avsat et lignende beløp til driftsfond.

En række forslag om dyrtidsforanstaltninger har været fremmet, men som delvis er blit nedstemt eller befinder sig under utredning. Av foranstaltninger som er sat igang har vel den *kommunale kjøthandel* hat størst betydning. Den reducirte straks priserne hos de private kjøthandlere med 25 procent.

Halvard Olsen,
sekretær.

Narvik arbeiderparti.

Ved kommunevalget 1916 blev der av endel partifæller opstillet en sprængningsliste under navn av «De selvstændige socialdemokraters valgliste». Grunden var kort og godt den: disse herrer blev ikke nominerte paa partiets liste. Tiltrods for dette opnaadde partiet at sætte flertal ind i bystyret (15 av 28). Partiet gjenvalgte sin gamle ordfører hr. Jul. B. Olsen, viceordfører hr. Kr. Sjeseth. Store kommunale saker har partiet ikke gjennomført i det forløpne aar. Grunden er at byens skattefundament har svigtet i en foruroligende grad, idet L. K. A. B., der er den største skatyder, har hat en stadig synkende indtægt siden krigen brøt ut, og byens tap i form av skat løper op i hundrede tusener.

Trancittrafikken har dog været en god indtægt for byen. Skatteprocenten var i budgetaaret 12.

Kommunen har hele tiden hat kul- og kokshandel til meget lave priser. Der er likeledes oprettet kommunal fiskehandel, der har været en god regulator i prisen.

Partiorganet «Fremover» er økonomisk set ingen god forretning, idet den har en temmelig stor gjæld at trækkes med. Hvis det ikke hadde været tilfældet, vilde sandsynligvis bladet baaret sig godt.

Edv. Smistad,
sekretær.

Tromsø social-demokratiske arbeiderparti.

Ved sidst avholdte kommunevalg forøket vi vort representantantal med 1, saa gruppen har nu 10 medlemmer. I skolestyret har vi 2 medlemmer, i fattigstyret 1, i provianteringsraadet 1, og forøvrig har vi flere medlemmer i forskjellige styre og komiteer som er blit nødvendig at nedsætte grundet dyrtiden.

Hvad partiet angaar, saa er der litet liv i foreningen, da der likesom har lagt sig en «klam haand» over foreningslivet paa grund av de florisante tider, særlig hvad fiskerierne angaar; men vi faar haabe at det retter paa sig igjen.

Harald Pedersen.

Hammerfest arbeiderparti.

Ved valget fik vort parti 12 av bystyrets 20 representanter, hvilket er en fremgang av en representant fra sidst, da vi hadde 11.

Til ordfører for 1917 valgte postmester Olaf Eriksen, viceordfører overlærer G. O. Øraker, begge av vor gruppe.

I forløpne periode er gjennomført kommunal handel med kolonial, som senere er besluttet utvidet til ogsaa at omfatte manufaktur og forøvrig alt av livsfornødenheter. Kommunal kulhandel er gjennomført, likeledes kommunal kinematograf. Det er besluttet at kommunen ikke skal sælge, men kun leie ut byggetomter paa aaremaal mot rimelig leie. Der er avsat kr. 3000.00 med tanke paa oprettelse av bylægestilling. Kommunen har bidrat til lettelse av dyrtiden bl. a. med tilskud til brændsel.

Vort blad «Vestfinmarkens Social-Demokrat» utkommer i 2500 eksemplarer, forsendes til 260 poststeder utenom byen og utgives av Hammerfest Arbeiderparti. Bladet er startet og baaret frem økonomisk udelukkende av Hammerfest bys arbeidere. Eget trykkeri, hvorpaa er avbetalt ca. 11 000 kroner, rest 2000 kroner, begyndte 1. september 1913.

Oscar Rønbeck,
formand.

Peder Kaasmoli,
sekretær.

Arbeiderpartiets Kvindeforbund.

Kvindeforbundet har i aaret 1916 hat en tilgang av 22 foreninger med et medlemsantal av 600.

3 foreninger er utmeldt.

Forbundet talte ved aarets utgang 87 avdelinger med et medlemsantal av ca. 3000.

Den 4. februar arrangerte forbundet foredrag i Folkets Hus' lille sal av fru Katti Anker Møller over emnet: «Kommunale barselhjem».

Derefter blev av forbundet sendt anmodning til formanden i komiteen for barselhjælpsutstillingen om at utstillingen maatte gjøres ambulerende, saa vore kvindeforeninger og kvinderne i det hele tat utenfor Kristiania kunde faa den lærdom og veiledning som utstillingen vilde gi for at arbeide frem spørsmålet, som tidligere er fremsat av Kvindeforbundet: Oprettelse av kommunale barselhjem.

To agitationsturneer blev iverksat. En turné til byerne Drammen, Tønsberg, Larvik, Porsgrund og Skien med tilsammen elleve foredrag. Turneen blev foretat av fru Helga Nitteberg, og der blev paa disse møter besluttet at stifte 7 foreninger i de forskjellige byer. Der tegnet sig medlemmer i et antal av tilsammen 240. Den anden turné blev foretat av fru Pleyrn i Smaalenene — Moss, Fredrikstad, Sarpsborg og Fredrikshald — med ialt 5 foredrag. Ogsaa her var møterne godt besøkt, og foreninger blev stiftet i Moss, Fredrikstad og Fredrikshald.

1. februar forelaa opsigelse fra sekretæren i Kvindeforbundet, fru Helga Nitteberg, paa grund av at hun skulde fraflytte byen. 13. april blev fru Marie Nordstrøm, Aalesund, ansat som sekretær.

I mai arrangerte forbundet følgende foredrag i Folkets Hus: Dr. Alette Schreiner behandlet emnet: «Slegtsliv», dr. Lovise Isachsen: «Fødselshjelpens historie» og dr. Marie Kjølseth: «Det kvindelige legeme».

Ianledning kommunevalget har fru Tynæs foretat en turné til Vestlandet og besøkt følgende byer: Odda, Bergen, Haugesund, Stavanger og Aalesund.

Sekretæren har i tiden fra 23. september—1. oktober ianledning kommunevalget besøkt følgende steder paa Oplandene: Ottestad, Hamar, Veldre, Ringsaker, Vang og Lillehammer.

Fru Tynæs har desuten ianledning valgene holdt foredrag i Kristiania og forskjellige andre byer.

Til agitation har forbundet bevilget 400 eksemplarer av «Kvinden»s oktobernummer og 900 av dets novembernummer til omdeling under husagitation. Likeledes er det blit trykt 30 000 oprop til agitation til vore kvindeforeninger i landet.

Efter forslag fra Arbeiderpartiets Kvindeforening, Kristiania, blev det paa kvartalsmøte 17. oktober 1916 enstemmig vedtat at sende Kristiania arbeiderparti henstilling om, at en femtedel av de paa valglisten opstillende kandidater til kommunevalget blev kvinder.

Det besluttedes paa Kvindeforbundets utvalgsmøte den 15. december 1916, at sende henstilling til den norske regjering om at utstede et midlertidig landsforbud mot salg, utførsel og tilvirkning av brøndevin under de nuværende kritiske tider.

Paa samme møte blev de indkomne skrivelser om kontingentforhøielsen gjennomgaat. Det fremgik derav, at de fleste foreninger hadde gaat med paa forhøielsen av 5 øre pr. medlem pr. kvartal.

Kvindeforbundets blad «Kvinden», som utkommer en gang maanedlig, trykkes i et oplag av 4200. Bladet har gaat jevnt fremover i aaret 1916. Som regnskapet utviser er al gjæld paa bladet betalt, og der er innsat paa bankbok kr. 345.00. Dette skyldes løssalg samt den mere vaakne interesse for bladet, som har git sig utslag i indbetaling av gammel abonnementsgjæld.

Bladet har ogsaa faat endel bevilgninger.

Forbundets regnskap balancerer med kr. 3813.25 og «Kvinden»s regnskap med kr. 2785.64.

Marie Nordstrøm,
forretningsfører.

Det norske Arb.partis regnskap for 1916.

Indtægt:

Beholdning fra forrige aar	kr.	112.18
Tilfældige indtægter (bl. a. 1. maimerkesalg)	-	1 173.67
Agitation	-	3 022.15
Kontingent	-	22 632.10
Hof arbeiderlag (tilbakebetalt laan kr. 150.00		
+ renter	-	18.25
		<hr/>
		168.25
		<hr/>
		kr. 27 108.35
		<hr/>

Utgift:

Arbeiderbevægelsens Arkiv (rest 1915)	kr.	675.00
Arbeiderpartiets Kvindeforbund	-	500.00
Repræsentation	-	157.60
Landsstyremøte	-	526.47
Komitéarbeide	-	157.75
<i>Det intern. socialistiske Byraa</i> : Kontingent 1915	-	506.20
Agitation	-	5 728.05
Inventar	-	831.04
Husleie, lys og renhold	-	1 451.78
Porto, kontorsaker, telefon	-	626.96
Komiteen for skandinavisk samarbeide	-	120.75
Tryksaker, beretninger, sirkulærer	-	1 684.45
Tilfældige utgifter og revision	-	380.25
Arbeiderbanken, innsat	-	4 650.00
Antimilitaristfondet (tilbakebetalt laan)	-	2 000.00
<i>Lønninger</i> : M. Nilssen	kr.	1 800.00
R. Arnesen	-	2 600.00
S. Ruud-Johansen	-	1 200.00
Visergut	-	402.50
Dyrtidstillæg	-	840.00
		<hr/>
		6 842.50
Balanse	-	269.55
		<hr/>
		kr. 27 108.35
		<hr/>

Partiets aktiekonto.

1 238 aktier i Arb. Aktietrykkeri à kr. 20.00 = kr. 24 760.00.

Beholdning pr. 1. januar 1916	kr. 5 258.82	
Aktieutbytte 1915	- 1 238.00	
Renter 1916	- 107.65	
Beholdning pr. 1. januar 1917		kr. 6 604.47
		<hr/>
	kr. 6 604.47	kr. 6 604.47
		<hr/>

Status pr. 1. januar 1917.

	<i>Aktiva:</i>	<i>Passiva:</i>
Kassebeholdning	kr. 269.55	
Indestaaende i bank	kr. 3 942.65	
+ renter 1916	- 225.00	
	<hr/>	
	- 6 167.65	
Aktieutbytte, beholdning pr. 1. jan. 1917 .	- 6 604.47	
Inventar pr. 1. januar 1916 .	kr. 1 668.10	
÷ 10 % afskrivning	- 166.81	
	<hr/>	
	kr. 1 501.29	
+ tilkommet i aaret	- 831.04	
	<hr/>	
	- 2 332.33	
Formue pr. 1. januar 1917		kr. 15 374.00
		<hr/>
	kr. 15 374.00	kr. 15 374.00
		<hr/>

Magnus Nilssen.

Synnøve Ruud-Johansen.
Kasserer.

Regnskapet revidert og fundet i orden.

Kristiania den 29—3—1917.

P. A. Pettersen. *Joh. Regnéll.*
Revisorer.

Partiets forlags regnskap for 1916.

Indtægt:

Boghandelen: Avdrag paa bøker og brochyre	kr. 3 246.68
— Overskud	- 4 497.96
Salg i kommission	- 888.55
Annonseindtægter	- 50.00
	<hr/>
	kr. 8 683.19

Utgift:

Pr. saldo (tilbakebetalt laan)	kr. 746.06
Trykning	- 1 380.50
Porto	- 277.78
Bokbinderarbeide	- 240.00
Honorarer	- 415.00
Kjøp av bøker	- 538.35
Tryksaker (cirkulærer)	- 174.00
Klicheer	- 13.71
Tilskud til «Det 20. Aarhundrede»	- 2 000.00
Arbeiderbanken (indsat)	- 1 700.00
Pr. balanse (beholdning)	- 1 197.79
	<hr/>
	kr. 8 683.19

Forlagets status pr. 1. januar 1917.

Aktiva:

Laan til «Det 20. Aarhundrede»	kr. 1 200.00
Brochyrebeholdning	- 6 048.74
Utestaaende: Bokhandelen	kr. 1 663.80
Forøvrig	- 306.18
	<hr/>
	- 1 969.98
Indestaaende i bank	- 1 840.49
+ renter 1916.	- 80.30
	<hr/>
	kr. 11 139.51

Passiva:

Pr formue pr. 1. januar 1917.	kr. 11 139.51
---------------------------------------	---------------

Magnus Nilssen.

Synnøve Ruud-Johansen.
Kasserer.

Regnskapet er revidert og fundet i orden.

Kristiania, 29—3—1917.

P. A. Pettersen. *Joh. Regnéll.*
Revisorer.

Arbeiderpartiets Antimilitaristfond.

Regnskap for 1916.

Indtægt:

Beholdning pr. 1. januar 1916	kr.	325.44
+ renter 1916	-	3.40
Indkommet bidrag	-	10.00
Partikassen tilbakebetalt laan	-	2 000.00
		<hr/>
	kr.	2 338.84

Utgift:

Laan til Pressefondet	kr.	300.00
Indestaaende i bank	-	2 038.84
		<hr/>
	kr.	2 338.84

„Det 20. Aarh.“s regnskap for 1916.

Indtægt:

Kassebeholdning fra forrige aar.	kr.	47.84
Abonnement og forhandlere	-	2 020.64
Annonser	-	491.25
Tilfældige indtægter (salg av indbundne aarganger)	-	108.50
Tilskud fra forlaget	-	2 000.00
		<hr/>
	kr.	4 668.23

Utgift:

Trykning	kr.	3 082.50
Tryksaker (cirkulærer)	-	240.75
Redaktørlønninger: Debes	kr.	350.00
Evje	-	250.00
		<hr/>
	-	600.00
Porto	-	103.00
Honorarer	-	469.00
Klicheer	-	34.00
Bokbinderarbeide	-	70.00
Annonseprovision	-	42.50
Pr. balanse	-	26.48
		<hr/>
	kr.	4 668.23

Status pr. 1. januar 1917.

		<i>Aktiva:</i>		
Varebeholdning:	12 indb. aarg. à kr. 2.80	kr.	33.60	
	4 - - - - - à - 3.80	-	15.20	
			<hr/>	kr. 48.80
Utestaaende for annonser	-		457.50
— hos forhandlere	-		150.00
— - abonnenter	-		200.00
An balance	-		1 581.70
			<hr/>	<hr/>
				kr. 2 438.00
				<hr/>
		<i>Passiva:</i>		
Laan av forlaget	kr.	1 200.00	
— - partiets aktiebankbok	-	1 238.00	
			<hr/>	<hr/>
				kr. 2 438.00
				<hr/>

Magnus Nilssen.

Synnøve Ruud-Johansen.
Kasserer.

Regnskapet revidert og fundet i orden.

Kristiania, 29—3—1917.

P. A. Pettersen. *Joh. Regnéll.*
Revisorer.

Det norske Arbeiderpartis Pressefond.

Indtægt:

Bidrag	kr.	14 800.00
Arbeiderbanken	-	2 300.00
Antimilitaristfondet (laan)	-	2 300.00
«Smaalenenes Social-Demokrat» (avdrag)	-	1 000.00
Landsorganisationen (laan)	-	7 700.00
«Social-Demokraten» (laan)	-	10 000.00
Partiets aktiekonto (laan)	-	5 200.00
Indbetalte renter og avdrag	-	379.17
	kr.	<u>43 679.17</u>

Utgift:

Arbeiderbanken	kr.	2 500.00
«Bratsberg-Demokraten»	-	700.00
«Daggry»	-	3 000.00
«Fremover»	-	1 000.00
«Glommendalens Social-Demokrat»	-	10 300.00
«Dunderlandsdølen»	-	1 500.00
«Hønefoss & Oplands Social-Demokrat»	-	1 000.00
«Nordlys»	-	5 000.00
«Nybrott»	-	2 000.00
«Ny Dag»	-	4 500.00
«Romsdølen»	-	300.00
«Tiden»	-	4 000.00
«Folkeviljen»	-	3 500.00
Landsorganisationen (tilbakebetalt laan)	-	700.00
«Smaalenenes Social-Demokrat»	-	3 150.00
Balanse	-	529.17
	kr.	<u>43 679.17</u>

Status pr. 1. januar 1917.

Aktiva:

Beholdning (derav kr. 200.00 i banken)	kr.	529.17
+ renter		25.27
Utestaaende laan		39 825.00
+ paaløpne renter		1 236.53
	<hr/>	
	kr.	41 625.97

Passiva:

Laan	kr.	24 500.00
+ paaløpne renter		916.64
Formue pr. 1. januar 1917		16 209.33
	<hr/>	
	kr.	41 625.97

Magnus Nilssen.

Synnøve Ruud-Johansen.
Kasserer.

Regnskapet revidert og fundet iorden.

Kristiania, 29/3 1917.

P. A. Pettersen. *Joh. Regnéll.*
Revisorer.

„Social-Demokraten“s regnskap 1916.

Gevinst- og tapskonto.

Indtægt:

Indenbys kontingent	kr.	192 790.22
Utenbys kontingent	-	76 709.76
Løssalg	-	35 420.99
Makulatur	-	1 837.51
Annonser	-	172 998.84
Renter	-	3 867.24
		<hr/>
	kr.	483 624.56

Utgift:

Trykning	kr.	106 042.55
Papir	-	113 893.04
Redaktion	-	70 072.87
Klicheer	-	5 510.38
Ekspedition	-	30 139.02
Budløn	-	56 435.35
Annonseprovision	-	4 241.70
Kontingentprovision	-	9 729.63
Porto og fragt	-	19 044.52
Husleie	-	4 859.37
Revision	-	1 075.00
Telefon, lys og renhold	-	2 807.65
Kontorrekvisita	-	4 404.79
Diverse	-	1 778.51
Assuranse og skat	-	2 229.45
Avskrivninger:		
Inventar	kr.	1 193.29
Annonser	-	1 273.84
Bud	-	37.73
		<hr/>
		2 504.86
Valgagitation	-	2 500.00
Indløste aktier	-	20.00
Overskud	-	46 335.87
		<hr/>
	kr.	483 624.56

Status pr. 1. januar 1917.

Aktiva :

Inventarietkonto: Beholdning	kr.	5 808.93
Kassakonto: —	-	4 980.85
Løssalg (Narvesens Kioskkompani)	-	4 000.00
Annonserestanser	-	25 392.85
Pressekontoret.	-	15 000.00
Diverse debitorer:		
Spareskillingsbanken	-	10 547.60
Norges kooperative Landsforenings Sparekasse	-	8 000.00
A/S Andresens Bank	-	14 186.38
Christiania Sparebank	-	9 222.61
Kristiania Arbeider- & Handelsbank	-	21 964.58
Arbeidernes Aktietrykkeri: Laan	-	30 000.00
De Samvirkende Fagforeninger	-	15 000.00
Pressefondet	-	10 765.89
		<hr/>
	kr.	174 869.69

Passiva :

Utenbys kontingent for 1. halvår 1917	kr.	6 200.00
Carl E. Pettersen & Søn	-	10 948.88
Formue.	-	157 720.81
		<hr/>
	kr.	174 869.69

Kristiania, 31. december 1916.

Nils Ugelstad.
Forretningsfører.

Olga Hansen.
Kassererske.

Kristiania, 5. mars 1917.

Joh. Regnéll. *A. E. Gundersen.*
Revisorer.

Olaf Brustad.

Sammendrag av rapporter for samorganisationerne.

Organisationer	Foreninger		Medlemstal			Mai-demonstrationer		Agitation		Økonomi		
	Tilkom 1916	Ialt	Kvinder	Mænd	Ialt	Antal	Deltagere	Antal foredrag	Antal tilhørere	Indtægter	Utgifter	Kassebeholdning
Landkredsene.										Kr.	Kr.	Kr.
Eidsberg	2	6	29	137	166	1	500	1	700	277.00	248.00	29.00
Ide og Marker	1	6	28	104	132	3	360	16	1377	260.00	192.00	68.00
Tune	-	5	60	288	348	1	500	45	2700	444.00	416.00	29.00
Glemminge	-	-	147	404	551	-	-	-	-	-	-	-
Rygge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bærum og Follo	-	8	145	619	764	-	-	-	-	499.00	411.00	120.00
Aker	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nedre Romerike	-	23	197	273	462	4	800	16	-	852.00	848.00	4.00
Mellem-Romerike	4	33	143	958	1101	2	1300	40	7000	764.00	656.00	107.00
Øvre Romerike	-	5	65	165	230	-	-	19	-	204.00	200.00	4.00
Nordre Hedemarken	1	11	52	201	253	-	-	-	-	282.00	186.00	-
Søndre Hedemarken	2	21	100	400	500	5	1000	60	9000	708.00	577.00	130.00
Vinger og Odalen	-	13	52	569	621	1	400	24	4000	608.00	702.00	28.00
Solør	5	31	78	450	528	7	-	32	3200	1483.00	1376.00	106.00
Søndre Østerdalen	6	25	66	631	697	3	1100	30	1800	820.00	553.00	-
Nordre Østerdalen	-	24	96	544	640	3	-	50	-	1157.00	1006.00	151.00
Nordre Gudbrandsdal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toten	-	6	75	337	412	2	600	33	2000	932.00	849.00	83.00
Hadeland og Land	2	15	-	-	-	1	300	-	-	375.00	362.00	55.00
Valdres	-	3	15	57	72	1	100	2	200	35.00	35.00	-
Ringerike	1	36	-	-	1247	-	-	-	-	-	-	-
Hallingdal	3	11	36	210	246	2	500	16	2000	-	-	-
Buskerud	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Numedal	1	18	51	552	603	-	-	-	-	741.00	552.00	189.00
Skoger	1	18	127	539	666	3	1000	12	1500	908.00	627.00	300.00
Jarlsberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sandefjord og Sandeherred	1	13	44	355	399	1	400	7	700	405.00	401.00	2.00
Brunla	-	4	-	65	65	1	40	8	600	380.00	215.00	165.00

Sammendrag av rapporterne for samorganisationerne. (Fortsættelse.)

Organisationer	Foreninger		Medlemstal			Mai-demonstrationer		Agitation		Økonomi		
	Tilkom 1916	Ialt	Kvinder	Mænd	Ialt	Antal	Deltagere	Antal foredrag	Antal tilhørere	Indtægter	Utgifter	Kassebeholdning
Landkredsene.										Kr.	Kr.	Kr.
Bamble	1	7	3	169	172	-	-	-	-	-	-	83.00
Gjerpén	-	9	-	250	250	1	-	-	-	973.00	-	-
Øst-Telemarken	1	18	115	1 100	1 215	1	900	-	-	1 000.00	980.00	20.00
Vest-Telemarken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nedenes amtsparti	7	39	47	1 020	1 067	3	1 600	55	6 000	921.00	899.00	22.00
Sæterdalens kreds.	3	12	35	308	343	1	400	10	-	452.00	402.00	50.00
Oddernes	1	5	10	103	113	-	-	9	700	269.00	257.00	11.00
Mandalen	-	9	57	161	218	1	400	22	700	211.00	175.00	36.00
Jæderen	-	13	60	225	285	1	500	10	2 000	278.00	74.00	196.00
Hesbø og Hafrsfjord	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Midthordland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voss	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hardanger	1	-	30	579	609	3	2 600	19	2 500	683.00	787.00	40.00
Søndre Søndmøre	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Romsdalen	2	7	4	117	121	-	-	21	4 000	136.00	107.00	29.00
Nordre Nordmøre	2	8	34	308	342	2	350	20	2 500	860.00	615.00	244.00
Uttrøndelagens arbeiderparti	9	87	480	2 330	2 810	-	-	-	-	1 865.00	1 861.00	3.00
Indtrøndelagens arbeiderparti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Namdalens kredsparti	-	5	117	410	527	3	1 000	10	4 000	561.00	450.00	110.00
Søndre Helgeland	-	-	6	184	190	-	-	-	-	231.00	119.00	430.00
Nordre Helgeland	-	22	-	-	440	-	-	-	-	-	-	-
Søndre Salten	1	41	237	1 048	1 285	2	1 400	-	-	3 859.00	3 356.00	502.00
Nordre Salten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vesteraalen	1	10	40	180	220	4	400	15	1 100	118.00	148.00	29.00
Svolvær arbeiderparti	4	4	16	75	91	1	350	2	-	264.00	108.00	155.00
Trondenes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Senjen	-	13	30	500	530	-	-	-	-	-	-	-
Tromsøund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Øst-Finmarken	-	8	10	476	486	1	1 200	4	650	623.00	575.00	540.00
Tils.						22	10 100	197	24 150			

Byerne.

										Kr.	Kr.	Kr.
Fredrikshald	1	9	140	298	438	1	1 200	4	350	924 00	879.00	45.00
Sarpsborg	-	24	25	900	925	1	2 000	6	2 500	1 456.00	1 192.00	264.00
Fredrikstad	1	20	42	670	712	1	2 000	3	2 400	14 972.00	14 997.00	-
Moss	1	13	86	367	453	1	1 500	-	-	1 069.00	674.00	179.00
Drøbak	-	1	37	73	110	-	-	6	1 300	242.00	210.00	31.00
Kristiania	6	128	2 967	15 248	18 215	1	14 000	228	40 000	33 436.00	33 436.00	-
Lillehammer	1	9	55	192	247	1	800	5	2 500	589.00	574.00	248.00
Hamar	1	20	132	601	733	1	2 000	-	-	-	-	-
Gjøvik	-	12	203	368	571	1	700	15	2 000	3 218.00	3 172.00	45.00
Kongsvinger	-	1	8	12	20	-	-	-	-	-	-	88.00
Kongsberg	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Hønefoss	-	10	69	197	266	1	1 500	3	700	478.00	458.00	19.00
Notodden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drammen	3	38	175	1 475	1 650	1	2 500	9	6 000	5 570.00	3 269.00	2 301.00
Holmestrand	-	1	5	22	27	1	400	7	1 500	150.00	130.00	20.00
Horten	3	9	130	305	435	1	500	5	1 700	3 789.00	3 519.00	270.00
Tønsberg	-	15	120	483	603	1	600	15	6 000	3 903.00	3 848.00	55.00
Larvik	1	11	50	300	350	1	1 300	10	-	753.00	757.00	-
Porsgrund	-	7	85	175	260	1	800	15	2 000	3 000.00	3 000.00	40.00
Skien	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brevik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kragerø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Risør	-	21	28	72	100	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansand	-	3	50	700	750	1	-	15	10 000	3 000.00	2 900.00	100.00
Flekkefjord	-	41	-	16	16	-	-	1	100	68.00	50.00	18.00
Stavanger	-	13	530	2 118	2 648	1	3 000	-	-	6 980.00	6 872.00	107.00
Haugesund	1	57	26	690	716	1	1 500	16	5 000	12 719.00	12 150.00	569.00
Bergen	3	12	220	4 152	4 372	1	5 000	17	6 500	1 123.00	1 071.00	52.00
Aalesund	2	2	60	388	448	1	1 000	9	2 500	2 041.00	1 826.00	214.00
Molde	3	8	-	106	106	1	250	5	1 100	192.00	141.00	51.00
Kristiansund	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trondhjem	1	1	491	3 865	4 356	1	4 000	6	7 800	6 452.00	7 156.00	-
Bodø	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Narvik	1	1	80	342	422	1	500	10	3 000	1 375.00	1 228.00	147.00
Tromsø	6	35	121	156	156	1	600	3	900	348.00	348.00	-
Hammerfest	7	80	195	275	275	1	800	10	4 000	2 392.00	1 946.00	445.00
Vardø	6	1	31	102	133	1	400	6	2 000	-	-	-
Vadsø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tils.	26	46 850	431	113 850								

Fortegnelse over kontingent-

Organisationer	1ste kvartal			
	Medlemstal			Beløb
	Kv.	Mænd	Ialt	
				Kr.
Aalesund arbeiderparti	—	—	—	—
Akers arbeiderparti	125	594	739	65.65
Bamle kreds arbeiderparti	—	106	106	10.60
Bergens arbeiderparti	214	4021	4235	412.80
Bodø arbeiderparti	—	—	—	—
Brunla kreds arbeiderparti	—	65	65	6.50
Buskerud kreds arbeiderparti	254	1118	1372	124.50
Brevik socialdemokratiske forening	2	18	20	1.90
Bærum og Follo kredsparti	132	428	560	49.40
Drammens arbeiderparti	150	1400	1550	147.50
Drøbak arbeiderparti	30	62	92	7.70
Eidsberg kredsparti	9	75	84	7.95
Egersund socialdemokratiske forening	—	20	20	2.00
Farsund socialdemokratiske forening	—	—	—	—
Flekkefjord socialdemokratiske forening	—	16	16	1.60
Fredrikshald arbeiderparti	90	236	326	28.10
Fredrikstad arbeiderparti	42	670	712	69.10
Glemminge kredsparti	149	398	547	47.25
Gjerpens kreds arbeiderparti	—	359	359	35.90
Gjøvik arbeiderparti	25	237	262	24.95
Hadeland og Lands kredsparti	108	362	470	41.60
Hamar arbeiderparti	141	611	752	68.15
Hammerfest arbeiderparti	80	195	275	23.50
Hallingdals kredsparti	26	158	184	17.10
Hardanger kredsparti	53	653	706	67.95
Haugesund arbeiderparti	42	369	411	39.00
Holmestrand socialdemokratiske forening	5	22	27	2.45
Hortens arbeiderparti	130	260	390	32.50
Hesbø og Hafrsfjords kredsparti	—	—	—	—
Hønefoss arbeiderparti	73	199	272	23.55
Ide og Markers kredsparti	21	96	117	10.65
Indrøndelagens arbeiderparti	156	900	1056	97.80
Jarlsberg kredsparti	—	18	18	1.80
Jæderens kredsparti	74	247	321	28.40
Kristiania arbeiderparti	3119	15802	18921	1736.15
Kristiansand S. arbeiderparti	50	700	750	72.50
Kristiansund N. arbeiderparti	60	750	810	78.00
Kongsberg arbeiderparti	29	173	202	18.75
Kongsvinger arbeiderforening	8	12	20	1.60
Kragerø arbeiderparti	—	10	10	1.00
Overføres	5397	31360	36757	3405.85

Indbetalingen for 1916.

2det kvartal				3dje kvartal				4de kvartal				Tilsammen i aaret
Medlemstal			Beløb	Medlemstal			Beløb	Medlemstal			Beløb	
Kv.	Mænd	Ialt		Kv.	Mænd	Ialt		Kv.	Mænd	Ialt		
			Kr.				Kr.				Kr.	Kr.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
118	578	696	63.70	114	579	693	63.60	135	668	803	73.55	266.50
—	106	106	10.60	—	112	112	11.20	—	170	170	17.00	49.40
213	4089	4302	419.55	215	4259	4474	436.65	220	4152	4372	426.20	1695.20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	65	65	6.50	—	65	65	6.50	—	65	65	6.50	26.00
288	1200	1488	134.40	—	—	—	—	—	—	—	—	258.90
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.90
132	428	560	49.40	132	428	560	49.40	145	619	764	69.15	217.35
150	1400	1550	147.50	150	1400	1550	147.50	175	1475	1650	156.25	598.75
37	73	110	9.15	37	73	110	9.15	37	73	110	9.15	35.15
9	75	84	7.95	9	75	84	7.95	9	75	84	7.95	31.80
—	20	20	2.00	—	20	20	2.00	—	30	30	3.00	9.00
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	16	16	1.60	—	16	16	1.60	—	16	16	1.60	6.40
94	234	328	28.10	142	304	446	37.50	140	298	438	36.80	130.50
42	670	712	69.10	42	670	712	69.10	42	670	712	69.10	276.40
149	398	547	47.25	149	398	547	47.25	149	398	547	47.25	189.00
—	300	300	30.00	—	250	250	25.00	—	250	250	25.00	115.90
21	223	244	23.35	221	301	522	41.15	203	368	571	46.95	136.40
98	410	508	45.90	78	307	385	34.60	—	—	—	—	122.10
143	601	744	67.25	138	593	731	66.20	132	601	733	66.70	268.30
80	195	275	23.50	80	195	275	23.50	80	195	275	23.50	94.00
22	167	189	17.80	22	141	163	15.20	—	—	—	—	50.10
53	670	723	69.65	30	460	490	47.50	30	579	609	59.40	244.50
42	369	411	39.00	42	369	411	39.00	42	369	411	39.00	156.00
5	22	27	2.45	5	22	27	2.45	5	22	27	2.45	9.80
130	290	420	35.50	130	305	435	37.00	130	323	453	38.80	143.80
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
69	197	266	23.15	66	192	258	22.50	60	190	250	22.00	91.20
22	86	108	9.70	17	79	96	8.75	1	88	89	8.85	37.95
150	900	1050	97.50	147	685	832	75.85	131	725	856	79.05	350.20
—	18	18	1.80	—	18	18	1.80	—	18	18	1.80	7.20
72	237	309	27.30	70	213	283	24.80	69	217	286	25.15	105.65
3012	15667	18679	1717.30	2956	15629	18585	1710.70	2967	15248	18215	1673.15	6837.30
50	700	750	72.50	50	700	750	72.50	50	700	750	72.50	290.00
60	750	810	78.00	108	1138	1246	119.20	108	1143	1251	119.70	395.90
29	177	206	19.15	—	—	—	—	—	—	—	—	37.90
8	12	20	1.60	8	12	20	1.60	8	12	20	1.60	6.40
—	10	10	1.00	—	15	15	1.50	—	15	15	1.50	5.00
5298	31363	36661	3401.20	5158	30023	35181	3260.20	5068	29772	34840	3230.60	13297.85

(Forts.)

Fortegnelse over kontingent-

Organisationer	Iste kvartal			Beløb
	Medlemstal			
	Kv.	Mænd	Ialt	Kr.
Overført	5397	31360	36757	3405.85
Liknes socialdemokratiske forening	—	—	—	—
Larvik arbeiderparti	47	295	342	31.85
Lillehammer arbeiderparti	49	178	227	20.25
Mandalens kredsparti	—	—	—	—
Mellem Romerikes kredsparti	84	665	749	70.70
Midthordlands kredsparti	—	—	—	—
Moss arbeiderparti	66	357	423	39.00
Molde arbeiderparti	—	71	71	7.10
Namdalens kreds arbeiderparti	97	346	443	39.45
Narvik arbeiderparti	120	366	486	42.60
Nedenes amts arbeiderparti	40	723	763	74.30
Nedre Romerikes kredsparti	167	280	447	36.35
Nordre Helgelands kredsparti	104	266	370	31.80
Nordre Hedemarkens kredsparti	51	141	192	16.65
Nordre Gudbrandsdalens kredsparti	—	—	—	—
Nordre Nordmør kredsparti	19	197	216	20.65
Nordre Saltens kredsparti	120	281	401	34.10
Nordre Østerdalens kredsparti	104	600	704	65.20
Notoddens arbeiderparti	35	475	510	49.25
Numedals kreds arbeiderparti	51	434	485	45.95
Oddernes kredsorganisation	10	102	112	10.70
Porsgrund arbeiderparti	91	148	239	19.35
Ringerikes kreds arbeiderparti	152	1063	1215	113.90
Romsdals kreds arbeiderparti	4	117	121	11.90
Rygge kreds arbeiderparti	58	134	192	16.30
Risør socialdemokratiske forening	14	60	74	6.70
Sandefjord og Sandeherred arbeiderparti	44	333	377	35.50
Sarpsborg arbeiderparti	25	900	925	91.25
Skiens arbeiderparti	—	—	—	—
Skoger kreds arbeiderparti	—	—	—	—
Solør kreds arbeiderparti	—	—	—	—
Stavanger arbeiderparti	—	—	—	—
Sætersdalens kreds parti	—	—	—	—
Søndre Helgelands kredsparti	10	190	200	19.50
Søndre Hedemarkens kredsparti	166	419	585	50.20
Søndre Saltens kredsparti	328	1674	2002	183.80
Søndre Østerdalens kredsparti	65	450	515	48.25
Søndre Søndmør kredsparti	—	55	55	5.50
Svolvær arbeiderparti	—	—	—	—
Senjens kreds arbeiderparti	—	—	—	—
Tromsø arbeiderparti	35	121	156	13.85
Overføres	7553	42801	50354	4657.75

indbetalingen for 1916.

(Forts.)

2det kvartal				3dje kvartal				4de kvartal				Tilsammen i aaret
Medlemstal			Beløb	Medlemstal			Beløb	Medlemstal			Beløb	
Kv.	Mænd	Ialt		Kv.	Mænd	Ialt		Kv.	Mænd	Ialt		
			Kr.				Kr.				Kr.	Kr.
5298	31363	36661	3401.20	5158	30023	35181	3260.20	5068	29772	34840	3230.60	13297.85
—	—	—	—	—	15	15	1.50	—	20	20	2.00	3.50
47	295	342	31.85	47	295	342	31.85	47	295	342	31.85	127.40
49	198	247	22.25	54	193	247	22.70	—	—	—	—	65.20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
122	907	1029	96.80	142	739	881	81.00	192	998	1190	109.40	357.90
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66	357	423	39.00	66	357	423	39.00	86	367	453	41.00	158.00
—	77	77	7.70	—	105	105	10.50	—	106	106	10.60	35.90
106	368	474	42.10	113	381	494	43.75	118	415	533	47.40	172.70
63	340	403	37.15	63	340	403	37.15	63	340	403	37.15	154.05
40	723	763	74.30	40	723	763	74.30	40	723	763	74.30	297.20
167	280	447	36.35	167	280	447	36.35	167	280	447	36.35	145.40
103	253	356	30.45	—	—	—	—	—	—	—	—	62.25
52	173	225	19.90	50	203	253	22.80	50	157	207	18.20	77.55
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	308	340	32.40	34	308	342	32.50	40	343	383	36.30	121.85
127	338	465	40.15	111	356	467	41.15	99	271	370	32.05	147.45
82	505	587	54.60	105	538	643	59.05	96	544	640	59.20	238.05
35	475	510	49.25	35	475	510	49.25	—	—	—	—	147.75
51	501	552	52.65	68	392	460	42.60	63	332	395	36.35	177.55
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	102	112	10.70	10	102	112	10.70	10	102	112	10.70	42.10
91	148	239	19.35	87	205	292	24.85	77	195	272	23.35	86.90
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49	703	752	72.75	47	575	622	59.85	17	336	353	34.45	280.95
4	117	121	11.90	4	117	121	11.90	4	117	121	11.90	47.60
58	134	192	16.30	58	185	243	21.40	58	185	243	21.40	75.40
17	76	93	8.45	17	76	93	8.45	—	—	—	—	23.60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	335	379	35.70	44	335	379	35.70	44	355	399	37.70	144.60
25	900	925	91.25	25	900	925	91.25	25	900	925	91.25	365.00
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	187	197	19.20	6	198	204	20.10	6	184	190	18.70	77.50
64	311	375	34.30	63	374	437	40.55	129	449	578	51.35	176.40
201	879	1080	97.95	201	870	1071	97.05	202	888	1090	98.90	477.70
65	450	515	48.25	65	450	515	48.25	65	450	515	48.25	193.00
—	64	64	6.40	—	—	—	—	—	—	—	—	11.90
11	96	107	10.15	29	110	139	12.45	15	57	72	6.45	29.05
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	121	156	13.85	35	121	156	13.85	35	121	156	13.85	55.40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7124	42084	49208	4564.60	6944	40341	47285	4381.30	6816	39302	46118	4271.00	17874.65

(Forts.)

Fortegnelse over kontingent-

Organisationer	1ste kvartal			
	Medlemstal			Beløb
	Kv.	Mænd	Ialt	
				Kr.
Overført	7553	42801	50354	4657.75
Trondhjems arbeiderparti	—	—	—	—
Trondenes kreds organisation	81	232	313	27.25
Tromsø Sundets kredsparti	—	—	—	—
Totens kreds arbeiderparti	75	424	499	46.15
Tune kreds arbeiderparti	60	185	245	21.50
Tønsberg arbeiderparti	156	366	492	44.40
Uttrøndelagens arbeiderparti	488	2334	2822	257.80
Vadsø fisker- og arbeiderforening	15	65	80	7.25
Vardø fisker- og arbeiderforening	30	104	134	11.90
Valdres kreds arbeiderparti	29	66	95	8.05
Vesteraalens kreds arbeiderparti	40	180	220	20.00
Vest-Telemarkens kredsparti	—	—	—	—
Vinger og Odalens kredsparti	37	301	338	31.95
Voss kreds arbeiderparti	—	—	—	—
Øst-Finmarkens kredsparti	17	558	575	56.65
Øst-Telemarkens kredsparti	—	—	—	—
Øvre Romerikes kredsparti	—	—	—	—
Tilsammen	8581	47616	56197	5190.65

indbetalingen for 1916.

(Forts.)

2det kvartal				3dje kvartal				4de kvartal				Tilsammen i aaret
Medlemstal			Beløb	Medlemstal			Beløb	Medlemstal			Beløb	
Kv.	Mænd	Ialt		Kv.	Mænd	Ialt		Kv.	Mænd	Ialt		
Kr.				Kr.				Kr.				
7124	42084	49208	4564.60	6944	40341	47285	4381.30	6816	39302	46118	4271.00	17874.65
77	224	301	26.25	85	397	482	43.95	85	272	357	31.45	128.90
84	357	441	39.90	71	335	406	37.05	71	335	406	37.05	160.15
55	273	328	30.05	55	273	328	30.05	—	—	—	—	81.60
155	381	536	45.85	154	396	550	47.30	172	431	603	51.70	189.25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	257.80
15	65	80	7.25	15	65	80	7.25	15	65	80	7.25	29.00
30	104	134	11.90	30	104	134	11.90	30	104	134	11.90	47.60
11	34	45	3.95	—	—	—	—	—	—	—	—	12.00
40	180	220	20.00	—	—	—	—	—	—	—	—	40.00
23	336	359	34.75	97	356	453	40.45	—	—	—	—	107.15
19	517	536	52.65	19	355	374	36.45	10	478	488	48.30	194.05
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7633	44555	52188	4837.15	7470	42622	50092	4635.70	7199	40987	48186	4458.65	19122.15

Fortegnelse

over

„Folkets Hus“ og forsamlingslokaler pr. 31/12 1916.

Tilhørende arbeiderbevægelsen.

(De med stjerne foran er angit som tilhørende partiets avdelinger. De øvrige eies i det allervæsentligste av fagorganisationen. Se side .)

Landdistrikterne.

Eier	Aar	Værdi	Gjæld	Anmerkninger
Smaalenenes amt.				
Ystehede Stenhuggerforen., Id.	1904	11 000	—	
Liholt Stenhuggerforening . .	1895	12 000	—	
Fagerholt Stenhuggerforening .	1911	10 200	1 500	
* Ørje Arbeiderforening	1904	4 500	650	
Hvaler Stenhuggerforening . .	1898	4 500	100	
* Eidsberg Arbeiderforening . .	1907	12 000	5 000	
* Rødenes Arbeiderparti	1914	3 000	1 200	
Greaaker Arbeiderforening . .	1913	40 000	9 700	
* Borgen soc.dem. For., Skjeberg	1914	9 000	6 500	
Torsnes Stenhuggerforening .	1902	10 000	3 000	
Loge Oscar Nissen og Nordre Kraakeryøs Arbeiderparti . .	1912	8 750	2 800	
* Glemminge Fagforening . . .	1913	40 000	19 500	
		164 950	49 950	
Akershus amt.				
* Kraakstad Arbeiderforening .	1906	2 400	300	
* Blaker Arbeiderparti	1899	5 000	300	
* Fet Arbeiderparti	1907	6 000	600	
Bjørkelangens Arbeiderparti .	1899	5 000	—	Aktieselskap. De fleste aktionærer er partimedl.
* Aakrene Arbeiderparti	1913	3 500	1 400	
* Hemnes Arbeiderparti	1915	5 000	3 000	
* Rælingens Arbeiderparti . . .	1914	3 000	—	
* Løkens Arbeiderparti, Høland.	1914	3 000	1 000	
* Jesseim Arbeidersamfund . . .	1913	6 000	2 000	
Samvirkende Fagf., Lillestrøm	1915	36 000	16 000	
* Samvirkende Fagf., Strømmen	1910	8 500	700	
Transp.		83 400	25 300	

Eier	Aar	Værdi	Gjæld	Anmerkninger
Transp.		83 400	25 300	
* Nitedal og Hakedal Arb.parti .	1913	8 000	3 300	
* Eidsvolds Arb.p., Søndre avd.	1905	15 000	2 000	
* Lysaker samv. Arbeiderforen..	1905	20 000	9 200	
Kjelsaas samv. Foreninger . .	1914	15 000	10 000	Eies av fag-, parti- og ungdomslag.
* Grorud samv. Foreninger . .	1913	15 000	4 300	
* Østre Bærums Arb.p., Høvik .	1908	15 000	4 000	
* Asker Arbeiderparti		13 000	3 000	
* Asker Ungdomslokale		12 000	3 000	
* Aas Arbeiderparti	1903	9 600	2 000	
* Vestre Bærums Arbeiderparti, Sandviken	1915	25 000	14 000	
		231 000	80 100	
Hedemarkens amt.				
* Vang nordre Arbeiderforening	1904	3 000	—	
* Løiten østre Arbeiderforening.	1906	3 000	700	
* Stange Arbeiderforening . . .	1912	10 000	3 300	
* Ottestad Arbeiderforening . .	1911	3 000	—	
* Romedal østre Arb.forening . .	1911	4 000	1 500	
* Romedals Hovedsogns Arb.for.	1910	6 000	1 200	
* Ilseng Arbeiderlag	1911	9 000	3 000	
* Storhammer Kreds Arb.for. . .	1916	5 000	2 500	
* Tangen Arbeiderforening . . .	1916	16 000	—	
* Søndre Odalens Arbeiderlag . .	1915	5 000	2 500	
* Mo Arbeiderlag	1915	7 000	600	
* Østmarkens Arbeiderlag	1908	7 000	—	
* Vinger Arbeiderlag	1911	6 000	2 000	
* Ringsakers Arbeiderforening . .	1907	5 000	1 400	
* Stavsjø Arbeiderforening . . .	1912	7 000	6 000	
* Veldre Arbeiderforening	1903	6 000	1 000	
* Foldalens Grubearbeiderfor. . .	1909	14 000	3 000	
* Røstvangens Grubearb.for. . . .	1913	6 000	1 500	
* Loge Orkla, Indset	1911	2 000	—	Verdandilogen har kjøpt huset av Indset Jernb.- arb.forening.
* Aasnes Arbeiderlag, Solør . . .	1896	26 400	8 000	
* Vestsidens Arbeiderlag, Grua . .	1912	7 500	2 800	
* Nordenberg Arbeiderforening .	1913	5 000	2 000	
Transp.		162 900	43 000	

Eier	Aar	Værdi	Gjæld	Anmerkninger
Transp.		162 900	43 000	
* Arb.laget «Fremad», Aasnes . .	1907	5 500	2 500	
* Gjesaasens Arbeiderlag	1905	10 000	5 000	
* Grue søndre Arbeiderlag	1904	6 000	600	
* Flisen Arbeiderlag	1912	12 000	4 000	
* Alfheim Arbeiderlag, Grua	1904	2 500	—	
* Roverud Arb.lag, Brandval	1914	2 000	1 000	
* Brandval. Øvre Arbeiderlag	1914	8 000	2 500	
* Aasnes—Finskog Arb.lag	1916	7 000	3 000	
* Ranum Arbeiderlag, Vaaler	1915	6 000	2 000	
* Hof vestre Arbeiderlag, Hof	1916	6 000	1 000	
* Hof østre Arbeiderlag, Hof	1915	7 000	2 000	
Kristians amt.		234 900	66 600	
* Jevnaker Arbeiderparti	1909	20 000	4 500	
* Brandbu soc. Arbeiderforening	1913	5 500	3 600	
* Lunner Arbeiderforening	1914	8 500	1 200	
* Odnes soc.-dem. Forening	1915	3 500	1 500	
* Kap Arbeiderforening	1914	16 000	10 000	A/S; men foreningen eier kr. 6000 i huset og har indløsningsret til aktierne.
Raumaog Grøn bogens Jernb. arb.f.	1914	6 000	500	
Buskeruds amt.		59 500	21 300	
Vikersunds Arbeiderforening	1898	10 000	2 000	
* Hen Arbeiderforening	1903	5 600	1 250	
Hofsbruk pr. Hønefoss	1908	7 000	1 800	
Embretsfos Arbeidersamfund	1896	6 200	1 825	Ikke fagf.
Folkets Hus, Røste	1915	10 000	5 000	A/S med partifæller som aktiemajoritet.
* Hougsunds Arbeiderforening	1897	20 000	4 400	
* Vestfossens Arbeiderforening	1911	16 000	5 200	
* Bakke Arb.samfund «Varden», Skotselven	1898	5 000	2 000	
* Krokstadelvens Arb.parti	1908	22 000	6 000	
* Solbergelvens Arb.forening	1909	20 000	3 700	
Nedre Ekers Fagf., Mjøndalen	1907	20 000	6 000	
* Slemmestads Arb.forening	1900	16 500	—	
* Spikkestads Arbeiderforening	1913	10 000	2 500	
Transp.		168 300	41 675	

Eier	Aar	Værdi	Gjæld	Anmerkninger
Transp.		168 300	41 675	
Aaros Arbeiderforening	1910	2 000	800	
* Tranby Arbeiderforening	1913	6 000	4 755	
* Lierstrandens Arb.forening . .	1912	15 000	6 000	
* Sylling Arbeiderforening	1912	10 000	3 240	
Lier samv. For., Muggerud . .	1911	10 000	5 000	
* Folkets Hus, Aassiden, Lier .	1912	10 000	2 000	
* Hyggen Arbeiderforening . . .	1897	5 000	-	
		226 300	63 470	
Jarlsberg og Larviks amt.				
* Skoger Arbeiderparti	1912	12 000	5 000	
* Bækkestrandens soc.-dem. For.	1913	12 000	6 000	
* Sande Arbeiderforening	1904	7 000	1 000	
* Hof Arbeiderforening	1896	6 000	1 500	
		37 000	13 500	
Bratsberg amt.				
Rjukan. Samtl. fagforeninger.	1910	80 000	40 000	
* Bø Arbeiderforening	1910	7 000	3 500	
* Nes Arbeiderforening, Gvarv .	1911	7 000	1 600	
* Hjuksebø soc.-dem. Forening .	1901	3 000	—	
* Skotfos Arbeidersamfund	1915	38 000	26 825	
* Laardal Arbeiderforening	1913	4 500	3 000	
		139 500	74 925	
Nedenes amt.				
* Jernarbeidernes Fagf., Fevik .	1913	10 000	4 000	
* Aaraksbø Arb.lag, Sætersdalen	1915	1 200	600	
		11 200	4 600	
Lister og Mandals amt.				
* Vennesla Arb.parti, Vigelands Arb.for. og Kvindeforening .	1910	18 000	9 000	
Stavanger amt.				
* Gjæsdal soc.-dem. Forening . .	1912	4 500	2 570	

Eier	Aar	Værdi	Gjæld	Anmerkninger
Søndre Bergenhus amt.				
* Odda Arbeiderparti	1914	150 000	125 000	Foreningen eier desuten tomter for kr. 13 000.
* Stord Arbeiderforening	1912	3 500	1 700	
		153 500	126 700	
Søndre Trondhjems amt.				
* Orkedalsøren soc. Arbeiderlag	1912	5 000	2 500	A/S og organiserte arbeidere har majoriteten.
* Øvre Melhus Arb.lag, Kvaal	1906	6 000	485	
* Flaa Arbeiderforening	1911	2 500	680	
* Soknedalens Arbeiderlag	1908	3 000	300	
* Støren Arbeiderforening	1904	3 530	—	
* Singsaas Arbeiderforening	1904	900	—	
* Holtaalens Arbeiderparti	1914	1 450	760	
* Røros Arbeiderparti	1895	11 000	400	
* Aalen	1904	4 000	500	
* Ranheim Arbeidersamfund	1916	10 000	—	
* Hommelvik Arbeiderlag	1915	27 000	8 500	
* Nordskogens Soc.lag, Rennebu	1916	2 200	1 150	
Løkkens Grubearb.forening	1914	28 000	10 160	
* Tiller Socialistlag	1914	7 100	2 800	
* Forsøkets Arbeiderforening	1916	15 000	6 000	
		126 680	34 235	
Nordre Trondhjems amt.				
Meraker soc.-dem. Ungdomslag	1903	3 000	—	
* Røra Arbeiderparti	1913	3 000	1 950	
* Bangsunds Arbeiderparti	1904	10 000	800	
		16 000	2 750	
Nordlands amt.				
Viks Handelsforening	1912	3 600	—	Partiavdelingen er medeier.
Mo Arbeiderforening	1904	10 000	3 000	
* Susendalens Arbeiderparti	1916	3 500	1 000	
* Hals Arbeiderparti	1912	2 100	675	
* Fineid Arbeiderforening	1910	6 000	800	
Ankenes soc.-dem. Ungdomslag	—	4 000	650	
		29 200	6 125	
Finmarkens amt.				
«Nordens Klippe», Kirkenes	1913	75 000	25 000	Samtlige fagfor. Eies av Jern- og Met. og Arb.m.-forb.avdelinger.
Folkets Hus, Bjernevand	1914	25 000	ukjendt	
		100 000	25 000	

Byerne.

Eier	Aar	Værdi	Gjæld	Anmerkninger
Aalesund.				
* Aalesunds Arbeiderparti . . .	1910	20 000	12 250	
Bergen.				
Bergens Arbeiderforbund . . .	1900	182 000	110 000	Eies av 23 fagfor.
* Haandverkssvendenes For. . .	1916	193 000	122 700	Opført aar 1900.
Drammen.				
* Drammens Arbeiderparti . . .	1906	21 800	9 000	
Ekersund.				
* Ekersunds Arbeiderparti . . .	1913	9 500	7 200	
Fredrikshald.				
Samvirkende Fagforeninger . .	1915	61 490	59 000	
Fredrikstad.				
* Fredrikstads Arbeiderparti . .	1912	150 000	73 250	
Hammerfest.				
* Hammerfest Arb.- og Fiskerfor.	1905	27 000	3 000	
Harstad.				
Folkets Hus	1904	20 000	3 450	A/S. Partiet i ma- joritet.
Haugesund.				
* Haugesunds Arbeiderparti . .	1914	60 000	26 000	
Horten.				
* Hortens Arbeiderparti	1907	17 500	10 000	
Kristiania.				
Samvirkende Fagforeninger. . .	1906	660 000	530 000	2 eiendomme.
* Kristiania Arbeidersamfund. . .	1893	181 880	104 000	
Kristiansand.				
Arbeiderforeningen	1912	85 000	40 000	Eies av Soc.dem. For. og 8 fagfor.
Kristiansund.				
* Kristiansunds Arbeiderparti . .	1910	25 000	17 000	
Molde.				
* Molde Arb.parti og Romsdals Kredsparti	1912	31 000	29 000	
Transp.		1 745 170	1 155 850	

Eier	Aar	Værdi	Gjæld	Anmerkninger
Transp.		1 745 170	1 155 850	
Moss.				
* Moss Arbeiderparti	1912	40 000	18 000	
Namsos.				
* Namsos Arbeiderparti	1910	13 500	6 875	
Notodden.				
Samvirkende Fag- og Partifor.	1911	22 300	8 500	
Porsgrund.				
Samvirkende Fagforeninger . .	1913	25 000	13 000	
Sandefjord.				
Samvirkende Fagforeninger . .	1913	60 000	42 650	
Sandnes.				
* Sandnes Arbeiderparti	1913	15 500	9 950	
Skien.				
* Skiens Arbeiderparti	1910	26 000	13 350	
Stavanger.				
Folkets Hus		36 000	36 000	Hertil kommer bladets eiendom, kr. 30 000, og Samvirkendes 2 eiendomme, kr. 155 000.
Tromsø.				
* Tromsø Arbeiderparti	1911	50 000	27 050	
Trondhjem.				Den gamle eien- dom, solgt, ny eiendom under opførelse.
Tønsberg.				
* Tønsberg Arbeiderparti	1913	60 000	49 500	
		2 093 470	1 380 725	Formue kr. 712 745.

Tilvekst av Folkets Hus i aarene 1914, 1915 og 1916.

A m t e r	1914		1915		1916	
	Antal	Tilsammen værdi	Antal	Tilsammen værdi	Antal	Tilsammen værdi
Smaalenene	2	12 000	—	—	—	—
Akershus	3	21 000	3	66 000	—	—
Hedemarken	2	10 000	4	25 000	4	34 000
Kristians	3	30 500	1	3 500	—	—
Buskerud	—	—	1	10 000	—	—
Jarlsberg og Larvik	—	—	—	—	—	—
Bratsberg	—	—	1	38 000	—	—
Nedenes	—	—	1	1 200	—	—
Lister og Mandal	—	—	—	—	—	—
Stavanger	—	—	—	—	—	—
Søndre Bergenhus	1	150 000	—	—	—	—
Søndre Trondhjem	3	36 550	1	27 000	3	27 200
Nordre Trondhjem	—	—	—	—	—	—
Nordland	—	—	—	—	1	3 500
Finmarken	1	25 000	—	—	—	—
Tilsammen i <i>landkredserne</i>	15	285 050	12	170 700	8	64 700
Hertil <i>byerne</i>	1	60 000	1	61 490	1	193 000
	16	345 050	13	232 190	9	257 700

Tilsammen for 3-aarsperioden 38 eiendommer med samlet værdi av kr. 834,940.

Amtsvis sammentælling av Folkets Hus i Norge pr. 31/12 1916.

Amt	Samlet antal	Samlet værdi	Samlet gjæld	Samlet formue
Smaalenene	12	164 950	49 950	115 000
Akershus	21	231 000	80 100	150 900
Hedemarken	33	234 900	66 600	168 300
Kristians	6	59 500	21 300	38 200
Buskerud	20	226 300	63 470	162 830
Jarlsberg og Larvik	4	37 000	13 500	23 500
Bratsberg	6	139 500	74 925	64 575
Nedenes	2	11 200	4 600	6 600
Lister og Mandal	1	18 000	9 000	9 000
Stavanger	1	4 500	2 570	1 930
Søndre Bergenhus	2	153 500	126 700	26 800
Søndre Trondhjem	15	126 680	34 235	92 445
Nordre Trondhjem	3	16 000	2 750	13 250
Nordland	6	29 200	6 125	23 075
Finmarken	2	100 000	25 000	75 000
<i>Landdistrikterne</i> tilsammen .	134	1 552 230	580 825	971 405
Hertil <i>byerne</i>	26	2 093 470	1 380 725	712 745
Ialt	160	3 645 700	1 961 550	1 684 150

Kommunevalgene 1916.

Amterne.

Anvendes forholdsvalg	Kommunens navn	Repræsentanter ialt	Socialdemokratiske repræsentanter			Derav kvinder
			1910	1913	1916	
Smaalenenes amt:						
Ja	Askim	20	3	4	5	—
—	Eidsberg	32	2	2	7	—
—	Rødernes	16	1	2	4	—
Nei	Skiptvedt	20	—	—	3	—
} Eidsberg kredsparti						
Ja	Ømark	16	3	4	5	—
—	Id	32	8	8	11	—
—	Berg	28	—	3	5	—
—	Hvaler	20	—	1	1	—
} Id og Marker kreds						
—	Skjeberg	36	8	13	16	—
—	Rakkestad	36	3	5	8	—
Nei	Varteig	16	—	—	2	—
Ja	Tune	24	8	12	12	—
—	Rolvsvøy	16	2	7	9	—
} Tune kred						
—	Borge	28	7	9	16	—
—	Torsnes	16	5	7	7	—
—	Glemminge	28	12	13	16	1
—	Kraakerøy	16	5	6	9	—
} Glemminge kred						
—	Onsø	24	2	3	10	—
—	Rygge	20	—	3	5	—
—	Moss herred	16	7	9	10	—
—	Hobøl	20	2	2	4	—
} Rygge kreds						
		480	78	113	165	1
Akershus amt:						
Ja	Aas	28	5	7	6	—
—	Bærum	32	10	12	12	—
—	Oppegaard	16	—	—	10	—
—	Nesodden	16	3	5	6	—
—	Asker	24	6	9	9	1
} Bærum og Follo kreds						
—	Aker	48	21	20	22	1
—	Kraakstad	32	1	1	3	—
—	Urskog	28	11	12	12	—
—	Høland	40	3	11	15	—
—	Setskogen	12	—	3	2	—
—	Enebak	24	—	1	12	—
—	Fet	24	10	14	14	—
—	Sørum	24	—	5	4	—
} Nedre Romerikes kreds						
Transport		348	70	100	127	2

Anvendtes forholds- talsvalg	Kommunens navn	Repræ- sen- tanter ialt	Socialdemokratiske repræsentanter			Derav kvinder
			1910	1913	1916	
	Transport	348	70	100	127	2
Ja	Skedsmo }	24	7	13	12	—
—	Lillestrøm }	28	10	19	19	1
—	Nitedal } Mellemp-Romerikes kreds	20	10	8	8	—
—	Lørenskog }	12	—	4	4	—
—	Ullensaker }	44	14	13	16	—
—	Nannestad }	36	—	4	5	—
—	Eidsvold }	48	11	13	20	1
—	Hurdal }	24	8	6	6	—
—	Nes }	40	—	—	5	—
		624	130	180	222	4
	Hedemarkens amt:					
Ja	Ringsaker }	48	—	5	12	—
—	Nes }	24	3	4	5	—
—	Furnes }	20	—	1	6	—
—	Vang }	28	9	14	14	—
—	Løiten }	24	5	7	9	—
—	Romedal }	20	4	8	11	—
—	Stange }	28	—	7	12	—
—	Søndre Odalen }	32	—	7	19	—
—	Nordre Odalen }	20	—	4	10	—
—	Vinger } Vinger og Odalens	24	—	8	11	—
—	Eidskogen }	28	—	—	9	—
—	Brandval }	16	8	8	10	—
—	Grue }	24	9	11	12	—
—	Hoff }	16	7	7	9	—
—	Aasnes }	28	17	17	19	—
—	Vaaler }	16	10	9	9	—
—	Elverum }	32	—	10	16	—
—	Trysil }	24	—	3	8	—
—	Aamodt }	20	—	—	6	—
—	Stor-Elvedalen }	20	—	4	9	—
—	Ytre Rendalen }	16	—	4	8	—
—	Øvre Rendalen }	16	1	2	5	—
—	Lille-Elvedalen }	12	1	2	4	—
—	Foldalen }	12	1	3	4	—
—	Tønset }	12	—	2	2	—
—	Tolgen }	32	—	—	8	—
—	Kvikne }	12	—	2	2	—
		604	75	149	249	—
	Kristians amt:					
Ja	Nordre Fron }	24	—	—	2	—
—	Sell }	16	—	—	1	—
	Transport	40	—	—	3	—

Anvendtes forholds- talsvalg	Kommunens navn	Repræ- sen- tanter ialt	Socialdemokratiske repræsentanter			Derav kvinder
			1910	1913	1916	
	Transport	40	—	—	3	—
Ja	Vardal	16	—	1	1	—
—	Østre Toten	20	—	—	3	—
—	Vestre Toten	20	—	—	.2	—
	Toten kreds					
—	Jevnaker	16	7	9	8	—
—	Lunner	16	—	—	7	—
—	Brandbu	24	—	1	5	—
—	Søndre Land	16	—	—	5	—
—	Fluberg	12	—	—	1	—
	Hadeland og Lands kreds					
		180	7	11	35	—
	Buskeruds amt:					
Ja	Østre Hole	20	—	} 9	4	—
—	Vestre Hole (Tyri- stranden)	12	—		7	—
—	Norderhov	36	11	13	20	1
—	Aadalen	28	5	5	7	—
—	Modum	40	14	16	19	1
	Ringerikes kreds					
—	Nes	16	—	—	1	—
—	Flaa	12	—	2	1	—
—	Gol	16	—	—	2	—
—	Sigdal	24	—	1	3	—
—	Krødsherred	16	—	4	6	—
	Hallingdals kreds					
—	Nedre Eker	20	20	10	13	—
—	Lier	40	—	17	16	—
—	Røken	20	9	12	13	—
—	Hurum	20	8	10	9	—
	Nedre Ekers kreds					
—	Øvre Eker	32	9	12	15	—
—	Øvre Sandsvær	16	3	6	7	—
—	Ytre Sandsvær	24	—	4	9	—
	Numedals kreds					
		392	79	121	152	2
	Jarlsberg og Larviks amt:					
Ja	Skoger	36	12	13	16	—
—	Sande	24	8	8	9	1
—	Hof	12	5	4	5	—
—	Botne	20	6	6	9	—
—	Vaale	32	—	1	2	—
	Skoger kredsparti					
—	Borre	12	—	—	3	—
—	Nøtterø	—	—	3	—	—
	Jarlsberg kreds					
—	Sandeherred	32	3	6	7	—
—	Tjølling	20	—	5	6	—
—	Fredriksvern	16	—	2	2	—
—	Hedrum	16	—	—	4	—
	Brunla kredsparti					
		220	34	48	63	1

An- vendtes for- holds- talsvalg	Kommunens navn	Repræ- sen- tanter ialt	Socialdemokratiske repræsentanter			Derav kvinder
			1910	1913	1916	
Bratsberg amt:						
Ja	Drangedal	20	—	3	9	—
—	Sannikedal	20	—	—	4	—
—	Skaatø	20	—	—	4	—
—	Eidanger	24	—	2	8	—
—	Gjerpen	40	8	10	13	—
—	Solum	48	24	23	25	—
—	Bø	24	—	4	6	—
—	Saude	28	7	7	8	—
—	Hiterdal ¹	32	7	4	10	—
—	Tinn	32	—	4	9	—
—	Seljord	24	—	11	6	—
—	Fyrresdal	—	1	1	—	—
—	Laardal	20	—	3	3	—
—	Kviteseid	20	—	3	3	—
		352	47	75	108	—
Nedenes amt:						
Ja	Vegaarshei	16	—	3	4	—
—	Gjerstad	—	—	1	—	—
—	Holt	20	—	5	4	—
—	Aamli	16	—	9	9	—
—	Østre Moland	24	—	5	12	—
—	Froland	16	9	8	9	—
—	Tromø	16	—	2	5	—
—	Øiestad	24	6	8	9	—
—	Herrefos	12	—	—	3	—
—	Fjære	24	—	6	8	—
—	Vestre Moland	20	6	5	5	—
—	Mykland	12	—	—	4	—
—	Iveland	12	4	3	4	—
—	Hornes	20	6	7	8	—
—	Evje	16	6	5	6	1
—	Bygland	16	—	5	7	—
—	Valle ²	—	—	2	—	—
Nei	Hyllestad ²	12	—	—	12	—
—	Bykle	12	—	—	2	—
		288	37	74	111	1
Lister og Mandals amt:						
Nei	Tveit	12	—	—	1	—
Ja	Oddernes	16	5	5	5	—
—	Søgne	—	1	3	—	—
—	Greipstad	12	—	—	2	—
Transport		40	6	8	8	—

¹ Notodden blev fra 1912 fraskilt Hitterdal kommune. — ² Ved valget 1913 tilhørte Hyllestad Valle kommune. I nuværende Valle kommune har vi ingen organisation.

An- vendes for- holds- talsvalg	Kommunens navn	Repræ- sen- tenter Ialt	Socialdemokratiske repræsetanter			Derav kvinder
			1910	1913	1916	
	Transport	40	6	8	8	—
Ja	Vennesla	16	5	8	10	—
Nei	Hægeland	12	—	—	2	—
—	Øvrebø	12	—	—	2	—
Ja	Bjelland	12	—	2	2	—
—	Søndre Undal	16	—	2	3	—
	Stavanger amt:	108	11	20	27	—
Ja	Høiland	24	7	7	9	—
—	Gjesdal	16	3	3	3	—
—	Hetland — Hesbø og Hafrsfjord kreds	20	—	2	4	—
	Søndre Bergenhus amt:	60	10	12	16	—
Nei	Samnanger	12	—	—	3	—
Ja	Fane	24	—	—	3	—
—	Askøen (Laksevaag)	36	8	9	17	—
—	Aarstad ¹	—	11	10	—	—
—	Haus	28	5	6	7	—
Nei	Bruvik	32	1	4	5	—
Ja	Voss	28	—	4	2	—
—	Ullensvang	12	—	—	1	—
—	Odda	20	—	8	10	1
	Romsdals amt:	192	25	41	48	1
Ja	Ørsten — Søndre Søndmøres kreds	20	—	—	2	—
—	Vestnes	12	—	—	1	—
—	Sylte	12	—	1	2	—
Nei	Grytten	20	—	1	1	—
—	Veo	20	—	—	1	—
—	Vold	—	—	1	—	—
—	Bolsø	28	—	1	1	—
Ja	Stangvik	24	—	—	9	—
—	Surendalen	16	—	—	1	—
—	Valsøfjord	16	—	6	6	—
	Søndre Trondhjems amt:	168	—	10	23	—
Ja	Hevne	20	—	2	4	—
—	Rissen	20	1	1	4	—
—	Lensviken	12	—	—	3	—
—	Stadsbygden	20	—	—	6	—
	Transport	72	1	3	17	—

¹ Aarstad er siden valget 1913 indlemmet i Bergen.

Anvendtes forholdsvalg	Kommunens navn	Repræsentanter ialt	Socialdemokratiske repræsentanter			Derav kvinder
			1910	1913	1916	
	Transport	72	1	3	17	—
Ja	Orkedalen	28	6	8	9	—
—	Meldalen	24	—	8	8	—
Nei	Rennebu	16	—	—	1	—
Ja	Opdal	24	—	—	2	—
—	Børsen	16	3	3	5	—
—	Gjeitestranden	12	—	—	4	—
—	Røros	20	9	10	11	—
—	Aalen	16	9	10	11	—
—	Holtaalen	12	3	4	4	—
—	Singsaas	16	4	4	6	—
—	Budalen	12	2	5	5	—
—	Støren	16	9	9	10	—
—	Soknedalen	16	4	4	4	—
—	Horg	16	5	6	7	—
—	Hølandet	—	—	1	—	—
—	Flaa	12	2	2	3	—
—	Melhus	20	5	6	6	—
—	Buviken	12	2	3	3	—
—	Leinstranden	12	—	—	2	—
—	Strinden	36	7	8	16	—
—	Malvik	16	7	8	7	—
—	Tiller	12	—	3	5	—
—	Klæbu	12	5	5	6	—
—	Selbu	24	4	9	11	—
Nei	Tydalen	12	—	—	5	—
	Nordre Trondhjems amt:	484	87	119	168	—
Ja	Meraker	16	8	10	11	—
Nei	Hegre	20	—	—	—	—
Ja	Stjørdalen	24	5	6	8	1
—	Skatval	20	—	—	4	—
—	Frosta	20	—	2	4	—
—	Aasen	16	—	—	3	—
—	Skogn	20	6	6	7	—
—	Levanger herred	20	—	3	5	—
—	Værdalen	36	4	7	13	—
—	Mosviken	12	—	—	5	—
—	Verran	12	3	2	5	—
—	Inderøya	24	—	2	8	—
Nei	Sandvøllan	12	—	—	2	—
Ja	Røra	22	3	3	5	—
—	Sparbu	20	6	8	7	—
—	Egge	12	—	5	4	—
—	Beitstaden	16	—	1	1	—
—	Malmo	12	—	4	5	—
Nei	Namdalseidet	12	—	—	—	—
Ja	Kvam	12	—	1	1	—
—	Snaasen	20	1	1	2	—
—	Grong	24	1	2	4	—
—	Hølandet	12	—	2	3	—
—	Overhallen	16	—	—	5	—
	Transport	430	37	65	112	1

Anvendes forholds- talsvalg	Kommunens navn	Repræ- sen- tanter ialt	Socialdemokratiske repræsentanter			Derav kvinder
			1910	1913	1916	
	Transport	430	37	65	112	1
Ja	Klingen	12	4	3	6	—
—	Vemundvik	12	—	2	6	—
—	Kolvereid	12	—	3	4	—
	Namdalens kredsparti	466	41	73	128	1
	Nordlands amt:					
Ja	Bindalen	12	—	—	4	—
—	Brønnøy	16	—	—	3	—
—	Vik	16	5	4	8	—
—	Stamnes	—	—	2	—	—
Nei	Velfjord	12	—	—	2	—
Ja	Leirfjord	12	—	—	4	—
	Nordre Helgelands kreds					
—	Mo	24	—	10	14	1
Nei	Vefsen	24	?	4	4	—
—	Hemnes	—	—	2	—	—
	Søndre Saltens kreds					
—	Beiarn	16	—	6	13	—
—	Bodin	12	—	—	1	—
—	Skjærstad	16	—	—	4	—
Ja	Fauske	40	10	20	23	—
—	Saltdalen	16	—	—	7	—
	Nordre Saltens kreds					
—	Sørfold	16	—	—	9	—
—	Nordfold	16	—	—	8	—
Nei	Tysfjord	16	—	—	1	—
Ja	Ankenes	20	—	3	6	—
—	Evenes	16	—	—	5	—
	Vesteraalens kreds					
—	Hadsel	20	—	—	5	—
—	Bø	16	8	8	3	—
—	Sortland	16	2	4	11	—
Nei	Dverberg	24	—	—	3	—
Ja	Vaagan (i Lofotens kreds)	20	—	1	2	—
	Tromsø amt:	396	25	64	140	1
	Trondenes kreds					
Ja	Kvæfjord	20	—	1	1	—
—	Trondenes	36	9	9	13	—
—	Ibbestad	28	?	14	16	—
—	Salangen	20	15	15	17	—
—	Lavangen	16	12	11	13	—
	Senjen kredsparti					
Nei	Sørreisa	16	—	—	7	—
—	Hillesøy	—	—	2	—	—
Ja	Lenvik	24	3	8	11	—
Nei	Maalselven	24	—	—	19	—
Ja	Bardu	16	3	9	7	—
—	Malangen	16	5	13	3	—
Nei	Balsfjord	20	—	18	18	—
	Transport	236	47	100	125	—

Anvendtes forholdsvalg	Kommunens navn	Repræsentanter ialt	Socialdemokratiske repræsentanter			Derav kvinder	
			1910	1913	1916		
		Transport	236	47	100	125	—
Ja	Tromsøund	24	6	24	15	—	
Nei	Sørfjord	12	8	10	10	—	
—	Karlsøy	16	13	14	16	—	
—	Lynge	—	15	10	—	—	
—	Helgøy	12	12	12	12	—	
—	Skjervøy	—	—	6	—	—	
—	Nordreisa	12	12	11	11	—	
—	Kvenangen	16	—	—	11	—	
		328	123 ¹	187	200	1	
	Finmarkens amt:						
Ja	Sydvaranger	28	—	—	13	—	

¹ I 1910 er antallet opgitt at være 123.

Byerne.

Anvendelsesforholdstalsvalg	Kommunens navn	Repræsentanter ialt	Socialdemokratiske repræsentanter			Derav kvinder †
			1910	1913	1916	
Ja	Aalesund	52	9	10	7	2
—	Arendal	52	11	11	15	—
—	Bergen	76	23	26	27	3
—	Bodø	28	2	2	5	1
—	Drammen	60	23	24	25	4
—	Drøbak	20	7	5	8	—
—	Ekersund	28	6	6	8	—
—	Flekkefjord	20	—	2	2	—
—	Fredrikshald	52	15	19	21	3
—	Fredrikstad	60	9	14	20	3
—	Gjøvik	28	6	7	9	—
—	Grimstad	20	—	—	1	—
—	Hamar	36	11	13	14	2
—	Hammerfest	20	10	11	12	—
—	Haugesund	52	14	13	19	1
—	Harstad	20	—	—	7	—
—	Holmestrand	20	—	2	6	—
—	Horten	44	11	14	16	2
—	Hønefoss	20	6	8	8	1
—	Kongsberg	36	7	7	14	2
—	Kongsvinger	20	—	3	3	—
—	Kopervik ¹	20	5	6	—	—
—	Kragerø	28	3	3	5	—
—	Kristiania	84	31	36	42	6
—	Kristiansand S.	60	15	14	16	1
—	Kristiansund N.	52	9	15	15	2
—	Larvik	52	11	11	20	3
—	Levanger	20	5	5	7	1
—	Lillehammer	28	8	8	10	1
—	Mandal	28	1	1	3	—
—	Molde	20	2	2	3	—
—	Mosjøen	20	2	—	3	—
—	Moss	44	15	17	20	1
—	Namsos	20	7	7	9	—
—	Narvik	28	9	15	15	1
—	Notodden	36	—	16	17	—
—	Porsgrund	28	5	4	8	—
—	Risør	28	—	—	4	—
—	Sandefjord	36	4	4	9	—
—	Sandnes	20	3	3	7	—
—	Sarpsborg	52	16	27	28	2
—	Skien	52	9	11	21	1
—	Stavanger	68	22	18	30	3
—	Stenkjær	20	3	5	5	—
—	Svelvik	20	—	—	7	—
—	Tromsø	44	4	9	10	3
—	Trondhjem	68	23	26	32	2
—	Tvedestrand	20	—	—	3	—
—	Tønsberg	44	8	12	16	2
—	Vadsø	20	—	8	7	—
—	Vardø	28	10	10	16	—
	Tilsammen	1832	400	490	635	53

¹ I Kopervik fik Arbeiderpartiet flertal i 1916; men er ikke medtalt i statistikken, da organisationen ikke er indmeldt i partiet.

Fortegnelse over valgte kommunerepresentanter.

Landkommunerne.

Smaalenenes amt:

Askim:

K. Gundersen, blikkenslager.
A. Sandaa, skomaker.
T. Borge, elektriker.
Jul. Olsen, maskinvakt.
S. Kolstad, gaardbruker.

Eidsberg:

Nils Kristensen, snekker.
Ant. Revhaug, smed.
Olaf Aaserud, murer.
Jul. Hallangen, snekker.
Anton Granli, tømmermand.
Ole H. Fundingsrud, gaardbruker.
Aug. Iversen, gaardbruker.

Rødenæs:

Einar Høgaas.
Trygve Høgaas.
Kristian Moen.
G. K. Slustad.

Skiptvedt:

Aug. Sandemud, læsearbeider.
Joh. Boierud, læsearbeider.
Kr. Dahl Lystad, læsearbeider.

Ømark:

Andr. Fjeld, snekker.
Kr. Hattestad, lærer.
Edward Brækka, tømmermand.
Kristian Lie, bruksarbeider.
Olav Stikle, bruksarbeider.

Id:

Peter Thorvik, maskinist.
Johs. Dahlgren, stenhugger.
Severin Gundersen, jernbanearbeider.
Karl Kristensen, tømmermand.
Hans Brodahl, formand.
Karl Johansen, arbeider.
Frans Johansen, stenhugger.
Einar Olsen, stenhugger.
Anders Andersen, stenhugger.

Enningdalen, Id:

Bernhard Hansen, Bakkeli, sagarb.
Ingvald Iversen Præstebakke, sagarb.

Berg:

Hans Hølene, skotaiarbeider.
Amt Selvig, skrædder.
Marinius Syversen, cellulosearbeider.
Kristian Svendsen, fløter.
Ole Olsen, færvearbeider.

Hvaler:

C. E. Wallstrøm, stenhugger.

Skjeberg:

Karl Hamang, fabrikanarbeider.
Hilmar Vadtvædt Veum, snekker.
Hans Andresen, Bergly, smed.
Edv. Olsen Navestad, fabrikanarbeider.
Sigurd Antonsen Hauge, fabrikanarbeider.
Andrias F. Spetsaas, fabrikanarbeider.
Hans Hangelund, snekker.
Johs Hamang Ise, dreier.
Johan Paulsen Norberg, fabrikanarbeider.
August Martinsen Hafslund mekaniker.
Thorvald Fredriksen Bransrød, fabr. arb.
Laurits E. Aasrød, arbeider.
Hans O. Grotten, fisker.
Ole Damlakkén, stenhugger.
Harald Myrstad, arbeider.
Hjalmar Myre, smaabr. og arb.

Rakkestad:

Johan Thue, gaardbruker.
Adolf Thoresen, gaardbruker.
Karl Aastorp, gaardbruker.
O. Pettersen, postaapner.
Johs Tomp, fabrikanarbeider.
Hilmar Tjernes, gaardbruker.
Iver Sverstad, tømmermand.
Ohr Holt, gaardbruker.

Varteig:

Anton Morthaugen, læsearbeider.
Julius Bergby, smed.

Tune:

Kristian Mikkelsen, maskinfører.
Joh. Gundersen, ordfører.
Albert Moeskau, fabrikarbeider.
Mathis Trulsen, banevogter.
Karl Gundersen, gaandbr. og sagmester.
Severin Braarten, fabrikarbeider.
Anton Rabakkken, lænsearbeider.
Anders Bjørnland, melkamiker.
Karl J. Hansen, maskinfører.
Gunder Ringsrød, grdbr. og lænsearb.
Emil Eriksen, stenhugger.
Anton Kokkum, gaandbr. og lænsearb.

Rolvøy:

Edvard Henniksen, fabrikarbeider.
Herman Pedersen, bruksarb. og kjøbm.
Knut Kristiansen, bruksarbeider.
Hans Kristiansen, fabrikarbeider.
Severin Hauge, fabrikarbeider.
Ingvald Pettersen, bruksarbeider.
Sven Hansen, båtmand.
Marius Ombeg, bruksarbeider.
Severin Henniksen, bruksarbeider.

Borge:

Joh.s Bergersen, stortingsmand.
Joh.s O. Øby, vei vogter.
Edvart Martinsen, lagerarbeider.
Laumitz Hansen, forretningsfører.
Olaf Andreassen, forretningsfører.
Ole Halvorsen, stuerarbeider.
Karl Kvanud, formand.
Hans Sture, tomtearbeider.
A. Engebretsen, slagter.
Hilmar Hansen, fabrikarbeider.
Joh.s Sandersen, kjøbmand.
Hans Hansen (Henniksen), høvelmst.
Markus Martinsen, snekker.
Julius Johansen, formand.
Thorvald Hansen, tømmerfløter.
Jens Andreassen, fabrikarbeider.

Torsnes:

Kristian Johansen stenhugger.
Axel Eklund, stenhugger.
Olav Johansen, stenhugger.
Karl Lande, stenhugger.
Lars Hansen, stenkjører.
Martin Hansen, stenhugger.
Gustav Hill, stenhugger.

Glemminge:

Johan Pettersen, agent.
Hans B. Johansen, stuerarbeider.
Karl Johannessen, blikkenslager.
Oskar M. Johannessen, uldvarerhandl.
Hansine Kristiansen, husmor.
Anton Olsen, snekker.
Hans J. Tøgersen, stuerarbeider.

Gustav Johansen, skiber.
Olav M. Nilsen, sagarbeider.
Karl S. Andreassen, kjennrattkjører.
Anton Hammer, lærer.
Albert Johansen, indbringer.
Hjalmar Johansen, drager.
Johan Johannesen, tapetsører.
Karl L. Olsen, indbringer.
Karl A. Johansen, høvler.
Georg Eriksen, ekspeditør.

Kraakerøy:

Jul. K. Pettersen, barber.
Oskar Pettersen, betonstøper.
Leonard Karlson, snekker.
Nils Andersen, sagarbeider.
Anders Arntsen, snekker.
Hans Nilsen, arbeider.
Anton Johansen, fabrikarbeider.
Gottfred Jensen, kjedelsmed.
Hans Martinsen, dokarbeider.

Rygge:

Ludvig Gundersen, graastensmurer.
Henrik Halvorsrød, skomaker.
Oskar Kallum, jernarbeider.
Henrik Hansen, træarbeider.
Henrik Larsen, baker.

Moss herred:

Hjalvdan Kildahl, ekspeditør.
Anton Krogsvold, sagmester.
Joh. Frd. Johansen, tømmermand.
Joh.s Flø, lærer.
Hartvig Olsen, tømmermand.
Petter Hansen, formand.
Georg Løken, former.
Joh. P. Hansen, handelsbestyrer.
Ole Salgaard, snekker.
Harald L. Larsen, kobberslager.

Onsø:

Harald Henriksen fabrikarbeider.
Hjalmar Johansen, fabrikarbeider.
Johan Gundersen, fabrikarbeider.
Jacob Gundersen, fabrikarbeider.
Karl Sørensen, fabrikarbeider.
Ole Johannesen, fabrikarbeider.
Aksel Pedersen, fabrikarbeider.
Herman Bengman, fabrikarbeider.
Ole P. Dahl, graastensmurer.
Ole Hansen, fisker.

Hobøl:

Karl Iversen, snekker.
Ove Olsen, husmand.
Hans Olafsen, telefonarbeider.
Svend Berg, snekker.

Akershus amt:

Aas:

G. M. Rud, lærer.
H. Hansen, mekaniker.
A. Asla, gaardsfuldmægtig.
A. Berntsen, smed.
J. Bakke, arbejder.
O. Erikstad, gaardbruger.

Bærum:

Ole H. Tokkerud, redaktionsskretær.
Ohr. Sørensen, assistent.
Halvdan Koht, professor.
Johan Widding, kontorchef.
Gustaf Hovelsen, glaspuster.
Oluf Halck, blikkenslager.
Bernt Hansen, bygmester.
Hans Tasserud, hjulmaker.
John A. Johnsen, pakkør.
Adolf Nilsen Ulverud, snekker.
Harald Kristensen former.
Carl Lindell, hjulmaker.

Oppegaard:

Harald Johnsen, telegrafbetjent.
Nils Bakke, jernbaneformand.
Julius Pettersen, arbejder.
Alfred Sætre, tømmermand.
Oscar Hansen, kjedelsmed.
Adolf Taugbøl, snekker.
Albert Mantinsen, arbejder.
August Andresen, forpagter.
Alfred Kristiansen, verkstedarbejder.
Theodor Nybro, typograf.

Nesodden:

Herman Hermansen, tømmermand.
Johan Kjekstad, kjøbmand.
Karl Langefjeld, gaardbruger.
Sigwart Samuelsen, graastensmurer.
Hans Evensen, snekkermester.
Kristian Olsen, graastensmurer.

Asker:

Julius Madsen, smed.
Fru dr. Mathilde Næss.
Oskar Pettersen, skrædder.
Aksel Rolstad, gaardbruger.
Lars Gudem, gaardbruger.
Edv. Stenseth, gartner.
Aksel Torp, sykepleier.
Hans Strømme, arbejder.
Kasper Kristiansen, arbejder.

Aker:

Hans Aas, forretningsfører.
Karl Andersen, lagerchef.
Johan Evje, lærer.
Harald Halvorsen, telefonkontrollør.

Anton Hansen, smed.
Jens Hansen, murer.
Karl Hansen, telefonformand.
Ole Hansen, bygmester.
Nicolai Hansen, forretningsfører.
Lars Johansen, mekaniker.
Joakim Kjelstrup, assistent.
Rudolf Kringler, skomaker.
Rikard Kristiansen, mekaniker.
Georg Larsen, maskinstiller.
Hilmar Larsen, mekaniker.
Carl Lundgren, vognmand.
Anders Moen, lærer.
Johan Olsen, instrumentmaker.
Alfred Pahlm, forretningsfører.
Mikael Puntervold, advokat.
Helga Ramstad, frue.
Harald Wetre, maskinist.

Kraakstad:

Kristian Stallerud, baneformand.
Jens Aasgaard, hovslagerserjant.
Karl Grønset, smaabruger.

Urskog:

Joh. Rotbæk, sagmester.
Joh. H. Aaserud, salmaker.
Mads P. Braaten, smaabruger.
Hans A. Solberg, smaabruger.
C. A. Saug, skrædder.
A. O. Bergerud, tomteformand.
Kristian Stokkebæk, maler.
Einar Myraas, husmand.
Ole Olsen, baneformand.
Joh. Skaugen, smaabruger.
Alf Henriksen, smaabruger.
Kristian Nordby, maler.

Høland:

Otto Bakker, husmand.
Andreas Kragtorp, gaardbruger.
Harald Aasheim, gaardbruger.
Ole Høgseth, gaardbruger.
Arnt Rabberud, gaardbruger.
Hans Løvbraaten, skomaker.
Harald Keiserud, husmand.
Amund Lier, konduktør.
Kristian Lang, husmand.
Kristian Lien, husmand.
Carl Nordli, skomaker.
Petter Sandaker, gaardbruger.
Johan Mansaas, husmand.
Adolf Jensen, gaardbruger.
Kristian Katterud, veivogter.

Setskogen:

Milian Dahlfos, sagmester.
B. Jahnsen, baker.

Enebak:

Hålvor Smaadal, gaardbruker.
Kristian Ruud, arbeider.
G. Chr. Dahl, arbeider og smaabruker.
Joh. T. Knatterud, smaabruker.
Martinus Buer, gaardbruker.
Magnus Svartebæk, smaabruker.
Hans Kristiansen, tømmermand.
Sigvart Svendsen, smed.
Harald Halvorsen, Fløtten, smaabruker.
Thv. Hansen, Padderud, gaardbruker.
Anton Dahl, smed.
Magnus Berskaug, gaardbruker.

Fet:

H. A. Aamodt, lænsearbeider.
Thorvald Tyskøerud, gaardbruker.
Anton Samdberg, lænsearbeider.
Ole Hansen Grina, bruksarbeider.
Karl Nordby, gaardbruker.
Emil Holen, gaardbruker.
Karl Lilleberg, lænsearbeider.
Hjalmar Holtet, muraarbeider.
Olaf Ostnes, jordarbeider.
Asbjørn Dørumsgaard, gaardbruker.
Alfred Andersen, verkstedarbeider.
Karl Gundersen, tomtearbeider.
Rikhard Fritsvold, bruksarbeider.
Kristian Vennemo, bruksarbeider.

Sørum:

M. O. Sørli, tømmermand.
Karl Borge, lærer.
Johan Laake, gaardbruker.
Bernhard Ormstad, gaardbruker.

Skedsmo:

Petter Løkkenfloen, gaardbruker.
Hans Andresen, maskinsnekker.
Petter Hansen, høvelmester.
Edv. Rosenlund, timeskriver.
Nils Teigen, postbud.
Lars Bjærke, snekker.
Hans Vethal, verkstedarbeider.
Edv. Strand, tømmermand.
Erik Bakken, jerndreier.
Envold Tørtberg, smed.
Gustav Jensen, jerndreier.
Edv. Eriksen, støperarbeider.

Lillestrøm.

Gustav Jahr, tømmermand.
Torvald Greni, farver.
K. M. Nordanger, lærer.
Johan Hansen, arbeider.
Hjalmar Vestby, sagmester.
Olaf Høgden, cellulosearbeider.
M. Bjærke, baker.
Axel Bergersen, kullempør.
Sigurd Øsvold, maler.

Albert Sandaker, lokomotivfører.
Kristian Olsen, cellulosearbeider.
Gustav O. Rønaas, skomaker.
Ole O. Rud, verkstedarbeider.
Hans Olaisen, pudser.
Ole K. Sæther, skomaker.
Ole Kristiansen, cellulosearbeider.
Karl Aug. Olsen, cellulosearbeider.
Fru Hanna Johnsen.
Jul. Gundersen, snekker.

Nitedal:

Johan Larsen, forretningsfører.
Harald Thronsen, stenhugger.
Karl Trampe, vaktmester.
Jens Tveten, kruttverksarbeider.
August Stenset, kruttverksarbeider.
Amund Brandøn, baneformand.
Andreas Haugen, lærer.
Gunnar Skjærmøen, sagarbeider.

Lørenskogen:

Enevold Nyborg, snekker.
Sigvart Trondsen, murer.
Sigurd Brynhildsen, kulhandler.
Kondal Johansen, skrædder.

Ullensaker:

M. Jul. Halvorsen, redaktør.
N. Tømmeraaas, handelsborger.
Albert A. Sand, gaardbruker.
Hans Elstaddalen, gaardbruker.
Oskar O. Haug, skomaker.
O. Myhre, garver.
Martin Hansen, høvelmester.
Ole Nyborg, bygmester.
Hjalmar Sand, maler.
Thorvald Holm, gaardbruker.
Hans Ehle, gaardbruker.
Ole Johnsen Hillern, agronom.
Paul Magnussen, smedmester.
August Lund, snekker.
O. Borgen, skrædder.
Ole Villersrud, tømmermand.

Nannestad:

Karl Toftner, arbeider.
Gustav Toftner, arbeider.
Edv. Marum, arbeider.
G. Rønning, baker.
Martin Davidsen, tømmermand.

Eidsvold:

O. M. Braaten, skomaker.
Thorvald Frauerud, gaardbr. og murer.
P. Gørsvø, lærer.
Ole N. Tømte, økonom.
Nils Olsen Dahlen, veivogter.
Jens Larsen Berglund, tømmerm. og snekker.

Ole Andersen Forberg, rørlegger.
Th. **Haarvie**, smaabruker.
Gunda **Enge**, lærer.
Nils **Olsen Bergly**, arbeider.
Emil **Tansemb**, skifteformand.
Kristian **Bratvold**, smaabruker.
Hans **Jøndal**, Haugland, tømmermand.
Adolf **Johnsen**, Dahlsrud, murer.
Gustav **Stanerud**, fabrikarbeider.
Ludvig **G. Langseth**, broformand.
Adolf **Kr** Badstuholen, snekker.
Peder **Hansen**, baneformand.
Andreas, **O Korslund** dagarbeider.
Kristian **J. Paulsmoen**, selveier.

Hurdalen:

Frithjof **Tangen**, arbeider.
M. **Jensen**, lærer.
Oskar **H. Brathien**, arbeider.
Nils **O. Rustad**, arbeider.
Gulbrand **G. Knai**, gaardbruker.
Lars **A. Elvengen**, gaardbruker.

Nes:

S. **Gundersen**, snekker.
G. **A. Huser**, gaardbruker.
Petter **Finstad**, gaardbruker.
Harald **Jakobsen**, arbeider.
A. **Aaserud**, banevogter.

Hedemarkens amt:

Ringsaker:

H. **S. Hagen**, mader.
P. **Kjeldsenud**, murer.
A. **Tollefsen**, maskinist.
P. **Skaugen**, jordbruksarbeider.
G. **Nordsveen**, selveier.
Johs. **Engen**, gaardbruker.
E. **Granberg**, maller.
T. **Trondsen**, fabrikarbeider.
L. **Stensaasen**, gaardbruker.
O. **J. Rønning**, sykkelreparatør.
Thv. **Pedersen**, tømmermand.
E. **O. Eng**, skomaker.

Nes:

Karl **Solberg**, veivogter.
Joh. **Munkviken**, selveier.
S. **Knutsen**, arbeider.
Lars **Ekebeng**, murer.
Hagh. **Læsjo**, baker.

Furnes:

M. **Berger**, brukseier.
Thore **Mikkelsen**, gaardbruker.
E. **Vold**, skrædder.
E. **Johansen**, snekker.
G. **Ro**, lærer.
G. **Gulbrandsen**, snekker.

Vang:

Julius **Lotten**, murer.
P. **Vettre**, mekaniker.
Lars **O. Holm**, veivogter.
Aksel **Isaksen**, murer.
Ole **Holmen**, dreier.
Ole **Andreasen**, gaardbruker.
H. **Hedemand**, dreier.
Julius **Nilsen**, murer.
Ole **Evensen**, tømmermand.
Andreas **Hansen**, maller.
August **Haugen**, tømmermand.
Johannes **Gulbrandsen**, tømmermand.
Kristian **Engen**, bygmester.
Ole **Lundgaard**, veivogter.

Løiten:

Thv. **Trondsen**, gaardbruker.
Lars **Torkildsen**, gaardbruker.
Ludvig **Larsen**, sagmester.
Samuel **Vennberg**, filer.
Oskar **Nilsen**, skogsarbeider.
Andreas **Stenset**, skogsarbeider.
Martinus **Nordli**, fabrikarbeider.
Karl **Østgaard**, sagarbeider.
Andreas **Larsen**, former.

Romedal:

L. **Julseth**, lærer.
Karl **Madsen**, smaabruker.
Lars **Huse**, smaabruker.
Johan **Larsen Lakehagen**, smaabruker.
Hans **Skjønberg**, tømmermand.
Othin **Vindhoel**, smaabruker.
Enok **Haakonsen**, arbeider.
Ole **Hval**, gaardbruker.
Jens **Nybak**, smaabruker.
Lernik **Karlstad**, smaabruker.
Johan **Langset**, smaabruker.

Stange:

Martin **Hestnes**, gaardbruker.
Kristian **Fjeld**, arbeidsformand.
K. **A. Windhoel**, pedel.
P. **M. Rønning**, skrædder.
Albert **Sørli**, furer.
Bernt **Evensen**, arbeider.
Oscar **Brodal**, arbeider.
Ole **Dybdal**, skogvogter.
Karenus **Kristiansen**, verkstedarbeider.
E. **H. Brændholen**, verkstedarbeider.
Ivar **Engen**, tømmermand.
L. **Helmersen**, arbeider.

Søndre Odalen:

Albert **Sanderengen**, arbeider.
Per **Dali**, sykkelfabrikant.
E. **Gjerstadberget**, sagmester.
G. **Rødford**, anlægsarbeider.
Th. **Indgjerdingen**, husmand.

A. Thorstensen, stenhugger.
G. O. Paulsrud, banevogter.
Ludvig Skullerud, maler.
Hans Kvistla, selveier.
Th. Løkken, snekker.
Amund Undbækken, sagmester.
Ole Barbakken, husmand.
Sigv. Brotangen, gaardbruker.
Sigv. S. Spikseth, snekker.
Ole Aas, gaardbruker.
Arne Viken, arbeider.
Berger Aas, arbeider.
Ole Ihler, arbeider.
Erik Grændsen, gaardbruker.

Nordre Odalen:

K. T. Sjøli, snekker.
Ole Rovølstadmoen, gaardbruker.
Andreas Sjøli, snekker.
Th. Holtet, skibsfører.
Anton Dalsrud, gaardbruker.
Hans H. Ruud, snekker.
Andreas Kolstad, gaardbruker.
Olaf Nordli, skogsarbeider.
Ragnv. Fumuset, skogsarbeider.
A. Garvikbraaten, skogsarbeider.

Brandval:

Ole Ruud, gaardbruker.
Nils Aas, kirkesanger.
Th. Tryland, selveier og tømmermand.
Ole P. Rymoen, selveier.
Ole G. Foss, smed og selveier.
Herm. Enger, selveier og tamtearb.
Ivar Bnaaten, selveier og bygningsarb.
Erik Tangen, skotnaker.
A. Tagestad, lærer.
Minius Hollen, selveier.

Grue:

Magnus Vangerud, folkeskolelærer.
O. H. Sæther, skrædder.
Arne Fjeldseth, bygnings-snekker.
Thv. Refseth, gaardbruker.
Jul. Øverby, gaardbruker.
Jul. Pedersen, arbeider.
Eberhard Sagerud, gaardbruker.
Oluf M. Luktorpet, gaardbruker.
Peder P. Skonkberget, arbeider.
Eberhard S. Trangsrud, gaardbruker.
Emil Tysketompet, arbeider.
Arne Amundsen, smed.

Hof:

Arne Hauger, gaardbruker.
Sigurd Petteraasen, gaardbruker.
Arne Sundeng, murer.
Anton Nilsen Lomtjernamoen, tømmer-
mand.
Johan Dreier, arbeider.

Ole O. Kordalsbakken, arbeider.
Petter H. Syvderud, arbeider.
Ole S. Nylænden, tømmermand.
Einar E. Brathie, arbeider.

Aasnes:

Syver Hauge, fattigforstander.
Haakon Jensen, stensliper.
K. Ottesen, anlægsarbeider.
O. Embretsen, bygmester.
A. Amundsen, baneforstand.
Einar Skjøthaug, bygmester.
Gustav Wester, skogsarbeider.
Ole Pettensen, skogsarbeider.
Kristian Enkenud, veivogter.
Th. Skjøthaug, forretningsfører.
Emil Kokkin, skogsbestyrer.
Bernh. Samoen, skrædder.
Ole A. Bengersen, jordbruksarbeider.
Halvor H. Tyskeberget, skogsarbeider.
Aug. Sjøberg, skogsarbeider.
Karl Vaalbakken, skogsarbeider.
Ingv. Krogsjødam, veivogter.
Tobias Ronnesøter, veivogter.
Hakon Engh, landhandler.

Vaaler:

Hallvdan Aarsrud, gaardbruker.
Olaf Rundberget, skogsarbeider.
Magnus Lunde, skogsarbeider.
Bernt Stræte, veivogter.
Ole Rikenberg, veivogter.
Konrad Rognerud, skogsarbeider.
Oskar Rønningen, skogsarbeider.
Paul Gisti, skogsarbeider.
Konrad Grønkillen, skogsarbeider.

Elverum:

E. Augestad, lærer.
Nils Trolvaag, selveier.
Olav Sæter, redaktør.
M. Liengen, forretningsfører.
Mikael Milkelsen, journalist.
O. H. Haugen, lærer.
E. Sønstevoold, lærer.
Magnus Opseth, snekker.
T. O. Værlien, arbeider.
Kr. Fugleseth, arbeider.
Johan Andreassen, Hogstad, selveier.
T. O. Værlien, arbeider.
Olaf Hogseth, arbeider.
Kristian Olsen, Solvang, snekker.
Johan Bækemoen, arbeider.
Ole O. Moe, gaardbruker.

Trysil:

Ole Ørneberg, selveier.
Atb. Heien, maler.
Karl Norstrøm, tømmerhugger.
J. K. Østby, chauffør.

K. J. Moe, selvaier.
P. O. Linstad, skomaker.
Aug. Aastad, tømmerhugger.
P. B. Kjærmoen, tømmerhugger.

Aamot:

August Svendsen, tømmermand.
Peder Olsen, baker.
Nils Brendlækken, skogsarbeider.
Alfred Sørby, skogsarbeider.
Ludvig C. Walmsnes, skogsarbeider.
Bernhard Johansen, fabrikarbeider.

Storelvedalen:

Th. M. Ruud, gaardbruker.
Karl Bondeson, murer.
Laurits Løvmo, smaabruker.
Ole Johansen, smaabruker.
Nils Østhagen, maler.
Ola Negaard, smaabruker.
Dortheinus Tangen, skomaker.
Edv. Jensen, herredsblinker.
Nils Hovdstuen, smaabruker.

Ytre Rendalen:

Halvor Skau, arbeider.
Harald Johansen, arbeider.
Laurits Opseth, arbeider.
Einarr P. Nordenget, arbeider.
Herman Andraa, arbeider.
Magne Lindberget, arbeider.
Rikard Nymoen, arbeider.
Kristian Berg, arbeider.

Øvre Rendalen:

Paul Glad, lærer.
M. O. Undset, smaabruker.
Emil Moen, arbeider.
T. Eriksen, arbeider.
I. Grindalen, skomaker.

Lillelvedalen:

O. H. Hauen, gaardbruker.
L. L. Sevilhaug, smaabruker.
Gunnar Nymoen, smaabruker.
Karl Knudsen, smaabruker.

Foldalen:

John Pedersen Moen, gaardbruker og
grubearbeider.
Petter Pedersen Nyheim, do.
Johan Pedersen Randen, do.
Jakob Pedersen Fløtten, do.

Tønset:

P. Aunaas, smed.
M. Støholen, gaardbruker.

Tolgen:

Per A. Nysted, smed.
P. A. Kolstad, sporskifter.
Per K. Østvang, gaardbruker.
Amund Hagen, gaardbruker.
John Kværmoen, gaardbruker.
Halsten H. Møseeng, grubearbeider.
Nils Myren, smed.
Lauritz Akren, grubearbeider.

Kvikne:

Johan Nordfjord, gaardbruker.
I. Storli, snekker.

Vinger:

Ole O. Gnan, lærer.
Anton S. Lund, lokomotivfører.
Johan Ruud, arbeider.
O. Mikalsen, smed.
A. Karlsen, baneformand.
Arne Thveter, sveiser.
Anders Brunsell, sagmester.
H. Nordby, arbeider.
K. Møller, arbeider.
H. Aaserudsæteren, arbeider.
Albert Skarnes, gaardbruker.

Eidskogen:

Haakon A. Lien, gaardbruker.
Karl Østli, arbeider.
Karl Snare, baneformand.
Karl Hansgaarden, gaardbruker.
Ole F. Lersjøen, arbeider.
Berger O. Askerud, gaardbruker.
T. Bringa, lærer.
Oscar Kjærsmobnaaten, arbeider.
Reier Karterud, gaardbruker.

Kristians amt:

Nordre Fron:

O. A. Bryn, gaardbruker.
A. Stenhaugen, skomaker og gaardbr.

Sell:

Laurits L. Koppang, banevogter.

Vardal:

Olaf Hjemteland, blikkenslager.

Østre Toten:

C. A. Madsen, gaardbruker.
Ingvar Dybdal, murer.
Martin Salvang, veivogter.

Vestre Toten:

Severin Olsen, fabrikarbeider.
Hans B. Østlien, fabrikarbeider.

Jevnaker:

Jørgen Jåhren, vognvisitor.
Hans Løchsen, fabrikarbeider.
P. Gjørde, slagter.
M. Hammerstad, fabriksarbeider.
K. G. Horn, forretningsfører.
Hjaln. Pedersen, baker.
Anders Hansen, pakkeformand.
Simen Jensen, maskinfører.

Lunner:

H. Fjell, lensmand.
H. A. Berge, forretningsfører.
P. Kristiansen, arbeidsformand.
Anton Søvold, gaardbruger.
Edv. Bakken, gaardbruger.
Gustav Dahl, banevogter.
Anton Vestengen, gaardbruger.

Brandbu:

M. Næsbakken, gaardbruger.
H. Bergheim, veivogter.
Hans Sagbakken, forpagter.
Otto Koller, skoldlærer.
Oskar Jensen, skrædder.

Søndre Land:

Marthinus Smerud, skomaker.
Ole Haug, skomaker.
Jacob Nordli, baneformand.
Erik Hagen, arbeider.
Johan Johanstuen, arbeider.

Fluberg:

Kristian Fjeldahl, baneformand.

Buskeruds amt:

Østre Hole:

Ole Løbben, veivogter.
Johan Engebretsen, skomaker.
John Guldal, lensmandsbetjent.
Nils Sunøen, tømmermand.

Vestre Hole:

Ole Eriksen, formand.
Nils Kringberg, smed.
Kristian Torstensen, banevogter.
Karl Kauserud, smekker.
Ole Thorsen, smed.
Oluf Bjerke, smed.
Peder Nordli, smed.

Norderhov:

Løvor Pedersen, forretningsfører.
Jul. Larsen, smed.
Petter Hansen Linnerud, tømmermand.
Paul Hamborg, smaabruger.
Ole Olsen, bruksarbeider.

Anna Jensen, frue.
Johan Moløkken, tømmermand.
Sigurd Pettersen, bruksarbeider.
Anders Ullern, handelsbestyrer.
Anders Kjennerud, veivogter.
Kristian Fagerbold, bruksarbeider.
Einar Smøby, tømmermand.
Paul Vesætrud, murer.
Lars Jenshagen, bruksarbeider.
Ole Berg, brødkjører.
O. Stalsbraaten, lensmand.
Anton Tangen, maler.
P. Åker, landhandler.
Erik Flaskerud, tømmermand.
J. Braaten, landhandler.

Aadalen:

Ragnv. O. Nystrand, skogsarbeider.
Jacob Gustavsen, murer.
Johan J. Løngerud, skogsarbeider.
Nils A. Midtthaug, sliperiarbeider.
Henrik O. Nystrand, skogsarbeider.
Andreas J. Odda, skogsarbeider.
Anders Gulliksen, skogsarbeider.

Modum:

Knut Stedje, gaardbruger.
Johan Bendixsby, fabrikarbeider.
Karoline Syversen, frue.
Kristian Løvli, sliperiarbeider.
Petter Skard.
Mads Baarud.
Joh. Solberg.
Andr. Langsrud.
M. Østenengen.
Søren Standnæs.
Hagb. Syvertsen.
Karl Kristiansen.
Olaus Skylliholt.
Aug. Bottolfs.
Andr. Hansen.
Andr. Grønlund.
Hans A. Spone.
Kristian Eriksen.
Johan K. Skretteberg.

Nes:

Knut K. Grønna, smaabruger.

Flaa:

O. S. Ødegaard, banevogter.

Gol:

Hans Johan Jensen, tømmermand.
O. H. Sannes, baneformand.

Sigdal:

Martin R. Hellerud, arbeider.
Ole H. Haare, arbeider og gaardbr.
Asle T. Hagen, arbeider.

Krødsherred:

Karl Kristensen, baneformand.
Gul Dybdal, formand.
Johan Jemtørud, baneformand.
Bjørn Bjørnstad, skomaker.
Elling Haakonrud, fyrbøter.
Gudbrand Øverby, tømmermand.

Nedre Eker:

Theodor Bongersen, elektriker.
Johannes Haglund, lensmand.
Johan Dokka, cellulosefabrikarb.
Sigvart Simensen, cellulosefabrikarb.
Karl Dahlen, cellulosefabrikarb.
Laurits Larsen, elvearbeider.
Nils Jensen, elvearbeider.
Karl Englund, elvearbeider.
Oluf Olsen, fiskehandler.
Olaus Hansen, cellulosefabrikarb.
Konrad Fjeldheim, cellulosefabrikarb.
Ingvald Ohlsen, cellulosefabrikarb.
Aksel Berget, cellulosefabrikarb.

Lier:

Knud K. Haugen, skrædder.
Hans J. Svenne, skomaker.
Gustav Granheim, sagararbeider.
Lars Eriksen, jernbanevogter.
Karl Kristensen, cementarbeider.
Johs. Fischer, bakermester.
Paul Becker, brovogter.
Edvard Torgersen, snekker.
Alfred Temthe, tømmermand.
Hellik Olsen, cellulosearbeider.
Adolf Kleven, sagararbeider.
Ingebret Stabæk, gaardbruger.
Peder Olsen, skomaker.
Leif Tamassen, konduktør.
Anders P. Kopperud, tømmermand.
Martin Storbraaten, arbeider.

Røken:

Jon Leina, lærer.
Thorvald Syversen, baker.
John Böhmer, skomaker.
Magnus Bækstrøm, jernbanearbeider.
Otto Olausen, fabrikararbeider.
Anders Smødsrud, smed.
Emil Sørby, smaabruger.
Peder Fredriksen, tøndeblinder.
Karl Nilson, Lund, tømmermand.
Ole Jørgensen, arbeider.
Eugen Olsen, mekaniker.
Harald Lillelien, snekker.
Sigurd Böhmer, fabrikararbeider.

Hurum:

Lauritz Hansen, maler.
Jens Sørli, maler.
Mons Hønden, lærer.

Hans Sortebøng, lærer.
Fredrik Frydølund, arbeider.
Martin Templet, arbeider.
Magnus Svendsen, arbeider.
Harald Fagerli, veivogter.
Orvald Syversen, fragtemand.

Øvre Eker:

Gunstein Andersson, kirkesanger.
Laurits Kaas, sliperiarbeider.
Hans Langerud, sliperiarbeider.
Andreas Holt, gaardbruger.
Nils Hansen, elvearbeider.
Bonger Kristoffersen, cellulosearbeider.
Kristoffer Svendsrud, gaardbruger.
Hans Kristansen, sagnmester.
Halvor Bjøngum, cellulosearbeider.
Andreas Haare, gaardbruger.
Ole P. Holte, gaardbruger.
Johan Stokstad, cellulosearbeider.
Jørgen Baalet, cellulosearbeider.
Karl Fagerholt, gaardbruger.
Karl Vestern, baneformand.

Øvre Sandsvær:

N. J. Dokken, smaabr. og skogform.
G. Haugen, lærer.
G. Taksrud, sliperiarbeider.
B. Reknæs, lærer.
Sveinung Kasin, anlægsarbeider.
Olav Sørby, gaardbruger.
A. K. Hagen, smaabr. og sølvverksarb.

Ytre Sandsvær:

M. J. Skrede, kirkesanger.
F. Naug, fabrikararbeider.
K. O. Engnæs, fabrikararbeider.
O. Jacobsen, formand.
Th. Salberg, murrmester.
L. Lia, tømmermand.
E. H. Stensrud, tømmermand.
P. J. Sommerstad, postaapner.
H. J. Hoff, smaabruger.

Jarlsberg og Larviks amt:

Skoger:

Jørgen Johansen, bruksarbeider.
Karl Olsen, vaktmester.
Paul Johansen, smed.
Edvin Johansen, bruksarbeider.
Aksel Eriksen, støperiarbeider.
Johan Stahl, støperiarbeider.
Laurits Nilson, veivogter.
Borgar Steinset, skoleinspektør.
Oskar Nilson, vaktmester.
Hans Holm, smed.
Einar Olsen, papirarbeider.
Ludvig Nilson, guldlisterarbeider.
Nils Jansen, cellulosearbeider.
Mammius Solum, papirarbeider.

Hans Karlsen, kontorist.
Johs. Hannevold, formand.

Sande:

Karen Røed, syerske.
Anton Olausen, stenaarbeider.
Oskar Skogly, vognmand.
Gustav Kvinge, stenaarbeider.
Ole H. Lovaas, snekker.
Severin Bjerke, jordbruksarbeider.
Erning B. Kjeldaas, fabrikarbeider.
Marius Kaspersen, sliperiarbeider.
Math. Johansen, hjulmaker.

Hof:

A. Tollefsen, akrædder.
Olaus Nøkleby, smaabruker.
Anders Andersen, baneformand.
Engelhart Moss, beslagsmed.
Anton Røed, former.

Botne:

Ludolf Weltzin, gaardbruger.
Adler Kristiansen, murer.
Joh. Johansen, smed.
Elling Fingarsen, stenaarbeider.
Martin Halvorsen, sagmester.
Jørgen Jomassen, banevogter.
Syvert Tollefsen Sava, smaabruker.
Anders Lovaas, arbeider.
Kristen Fagstad, smaabruker.

Vaale:

Hartvig Fagstad, gaardbruger.
H. Tjøn, landhandler.

Borre:

Kr. Evensen, mekaniker.
Edv. Jakobsen, gaardbruger.
Th. Tollefsen, brødkjører.

Sandeherrød:

Johan Mathiasen Mo, gaardbruger.
Kristian Bakke, jernarbeider.
Karl Karlsen, murer.
Gjert Gjertsen, jernarbeider.
Lars Heimtun, arbeider.
Andor Andersen, dreier.
Thorvald B. Olsen, jernarbeider.

Tjølling:

Mathias Nalum, platearbeider.
Sivert Baardsen, stenaarbeider.
Oswald Hansen, malermester.
Martin Østby, gaardbruger.
Th. Unnberg, platearbeider.
Oscar Olsen Utne, sagarbeider.

Fredriksværn:

Johan Malby, stenaarbeider.
Einar Korneliusson, fisker.

Hedrum:

Hans Aasen, snekker.
Emil Sakariassen, sagarbeider.
Edv. Nilsen, sagmester.
Anton Svendsen, stenaarbeider.

Bratsberg amt:

Drangedal:

Vællek A. Tors, smaabruker.
Olav O. Odder, fløtningsformand.
Neri Aakredalen, murer.
John L. Breili, arbeider.
Gunnar Østland, snekker.
Tellef Nybraaten, smaabruker.
Jens Braaten, skogarbeider.
Arund O. Heildal, anlægsarbeider.
Olav H. Strand, anlægsarbeider.

Sannikedal:

John Larsen, tørlægger.
Mads Braaten, snekker.
Peder Tangen, skogarbeider.
Jørgen Nilsen, bruksarbeider.

Skaato:

Ole O. Bjerwa d. æ. Langø, forpagter.
Jens Ellefsen Guna, arbeider.
Jon Holtane, Kirkeholm, arbeider.
Anton Våge, Skarbo, folkeskolelærer.

Eidanger:

Andreas K. Skyer, verkstedarbeider.
Lars Abrahamsen, arbeider.
L. Johansen, arbeider.
J. Pedersen, arbeider.
E. Ellefsen, gartner.
Thorvald Nilsen, anlægsarbeider.
Lars Hansen Nor, anlægsarbeider.
Kristian Hansen, murer.

Gjerpem:

Tollef E. Sensrud, vognmand.
Edvart Oredalen, rullepækker.
Abraham Abrahamsen, skrædder.
Karl Karlsen, maskinist.
Andreas Doksrød, fabrikarbeider.
Halvor Saamundsen, anlægsarbeider.
Jørgen Nilsen, filer.
Ludvig Wendel, sagbruksarbeider.
Kristian Johansen, hjulmaker.
Anders Andreassen, fabrikarbeider.
Gunnar Heldal, anlægsarbeider.
Tongrim Ellefsen, tømmermand.
Knut Heimholt, skotøiarbeider.

Solum:

Hans Andersen, porcelænsmalers.
Hans Askvadalen, bygmester.
Halvor Nilsen, rullepakkers.
Jørgen Isaksen, smed.
Karl Bjønnes, mekaniker.
Jens Bertinussen, arbeider.
Karl Kittilsen, porcelænsdreier.
Torvald Hansen, arbeider.
Kr. Dalle, arbeider.
Hedvald Wold, arbeider.
Ole J. Sønstvedt, skogsarbeider.
Anders Nilsen, elektriker.
Olav Gauslaa, bygningssnekker.
Karl Loa, arbeider.
Jonas Sønstvedt, arbeider.
Nils Hansen, arbeider.
Thomas Weber, arbeider.
Hans Holmen, arbeider.
Halvor Dahl, arbeider.
Johan Grøtsund, arbeider.
Kristen Thingstad, arbeider.
Thyke Forberg, arbeider.
Ingvald Sørensen, dampskibsfører.
A. T. Hagene, sløidlærer.
Martin Myhre, handelsbestyrer.

Bø:

Olaf H. Fosheim, smaabrucker.
Gunnar K. Bakaas, gaardbrucker.
Olaf Einarson, haandverker.
Lars G. Brusrud, gaardbrucker.
Kittil T. Haugen, gaardbrucker.
Johs. Storrønning, gaardbrucker.

Saude:

Erik J. Hagen, gaardbrucker.
Halvor Braaten, gaardbrucker.
Hans O. Haugedal, gaardbrucker.
Torsten S. Valen, gaardbrucker.
John S. Holtan, gaardbrucker.
Olav Næset, skomaker.
Johs Opheim, smed.
Ingebret Skogheim, gaardbrucker.

Hiterdal:

Niri Rønningen, arbeider.
Hans Solberg, arbeider.
Ole L. Ødegaanden, politibetjent.
John Holland, fløtningsformand.
Andres Blomhaugen, arbeider.
John Steinmoen, arbeider.
Hans H. Skogen, arbeider.
Halvor Moen, arbeider.
Gunleik Tverdalen, arbeider.
Ole Bakkeløkken, arbeider.

Dal sogn, Tinn:

Marius Halvorsen, arbeider.
Sven Henriksen, arbeider.
Olav Steinnæs, lærer.

Albert Sund, arbeider.
J. A. Knutsen, postmester.
Olav Trøen, maskinist.
Martin Svendsen, montør.
Jørgen Hansen, arbeider.
Sv. J. Haug, bestyrer.

Seljord:

Olav Kildal, jordbrucker.
O. T. Kivle, jordbrucker.
Helge E. Nongarden, jordbrucker.
Olaf Næs, jordbrucker.
Olav Løkshøl, sagmester.
K. Liestøl, kirkesanger.

Laardal:

Orang Bratsberg, skogsarbeider.
Aslak Selstø, gaardbrucker.
Lars Olsen, veiarbeider.

Kviteseid:

A. Sakkrissen, kirkesanger.
A. Løkslid, veiarbeider.
A. Skott, lærer.

Nedenes amt.

Vegaarshei:

Rasmus Haugenæs, veiarbeider.
Sten Nordli, forretningfører.
Adolf Sandberg, smaabrucker.
Olsen Hersel, skomaker.

Holt:

Berge Sørli Garto, fabrikarbeider.
Erik Thorsen Gangdalen, fabrikarb.
Søren Sørensen, snekker.
Anders Larsen Hagane, fløter, skogsarb.

Aamli:

Daniel Berentsen, murer.
Gabriel Ommundsen, snekker.
Kr. Hansen, baneformand.
J. Lauvland, bygmester.
Ole Sørensen, dagarbeider.
Grunde Venner, snekker.
Anders Bærdi, veiarbeider.
Tonkel Katteraas, dagarbeider.
Aane Aanesen, sagarbeider.

Ø. Moland:

Terje Jensen Fløistad, gaardbrucker.
Nils A. Tveiten, gaardbrucker.
Andreas Naddeland, arbeider.
Guttorm Fløistad, gaardbrucker.
Eivind Haugerei, gaardbrucker.
Mads Tveite, smelteriarbeider.
Anders Hesthag, arbeider.
Tellef H. Øigaren, arbeider.

K. Bakhaugen, smeltemformand.
A. Haugmoen, stikningsformand.
A. Thorvaldsen, oementpudser.
Bertinius Nilsen, snekker.

Froland:

Anton Hellum, anlægsarbeider.
Lars Osuldsen, fløter og skogsarb.
Aanon Evindsen, anlægsarbeider.
Jens Larsen, høvelmester.
Børre Holtebæk, kjører.
Gunnerius Sveinumsen, forretningaf.
Thor Ravnaasen, fløter og skogsarb.
Ole P. Haugen, veivogter.
Halvor Kjæmpetjern, anlægsarbeider.

Tromø:

Jens Eriksen, former.
Adolf Reiersen, dreier.
Kristen Olsen, gaardbruker.
Hans Sundby, arbeider.
Martin Svendsen, fisker.

Øiestad:

T. Tellefsen, forretningsfører.
O. O. Gaarddal, trælastmaaler.
T. Tobiassen, fabrikarbeider.
Oskar Endresen, smed.
E. Andersen, skomaker.
Peder Eriksen, fabrikarbeider.
A. Hestaas, baneformand.
A. Stokken, rebslager.
Olaus Johnsen, feiermester.

Herrefos:

Knut Herrefos, gaardbr., herredskass.
Ole Kjønneheien, stenarbeider.
Nils Eitkenes, bygningssnekker.

Fjære:

Peder Uldal, bygmester.
Berge Bertelsen, platearbeider.
Hans Nielssen, bygmester.
Osvald Jansen, platearbeider.
Karl B. Knutsen, platearbeider.
Andreas Samuelsen, platearbeider.
Theodor Hansen, platearbeider.
Gustav Guldbrandsen, platearbeider.

Vestre Moland:

Thorvald Govertsen, fisker.
Aanon Karlson, sliperarbeider.
Gunder Syvertsen, Gaardbr. og fisker.
Bennhørd Barentsen, sagbruksarbeider.
Tobias Dahl, maskinfører.

Mykland:

Olav Tanaldsen Mykland, skomaker.
Knut T. Skauland, arbeider.
Gunnar T. Gjømle, arbeider.
Anders Løvaasen, arbeider.

Iveland:

Olav Skisland jr., gaardbruker.
Knut Landekil, gaardbruker.
Hans Mykland jr., gaardbruker.
Tomas Landsverk, skomaker.

Hornnes:

A. S. Leween, landhandler.
Salve Lien, sagmester.
Arnt Larsen, arbeidsformand.
Tellef Moseid, gaardbruker.
Gunnar Skaiiaa, verksarbeider.
Mikael J. Hornnes, veivogter.
Ole Larsen, smed.
Nils Kallhovd, arbeider og smaabr.

Evje:

Olaf Aa. Nordbø, maskinist.
Torvald Omdal, sagmester.
Syvert Aasland, gaardbr. og arbeider.
Olav Dowland, bygningssnekker.
Helmik Kristiansen, baneformand.
Maren Blomquist, frue.

Byglund:

N. T. Rysstad, maler og gaardbruker.
Torgeir T. Haugen, veiarbeider.
Torkjel T. Frøgsnes, herredskasserer.
Torstein Saaghus, murer og anlægsarb.
Olav A. Lidi, gaardbruker.
Tomas Langerak, amtegartner.
Kervel Staalesen, sagarbeider.

Hylestad:

Tellef J. Bjørgum, gaardbruker.
Jon T. Straume, gaardbruker.
Torjus K. Straume, smaabruger.
Tarald Harstad, lærer.
Arne G. Berg, gaardbruker.
Knut H. Rysstad, gaardbruker.
Arne T. Bjørgum, sølvsmed.
Gjermund K. Hovet, husmand.
Aamund H. Rysstad, smed.
Halvor O. Berg, smaabruger.
Olav J. Haugeland, sølvsmed.
Olav K. Rysstad jr., arbeider.

Bykle:

Ole O. Storenes, gaardbruker.
Ole G. Frydal, forpagter.

Lister og Mandals amt.

Tveid:

Thomas N. Solvold, tømmerfløter.

Oddernes:

Bredo Hultmann, maler.
Salve O. Hagen, sten- og cømentarb.
Emil Simonsen, fisker.
Gunnar Haugland, kontorist.
Martin Dalene, fabrikarbeider.

Greipstad:

K. Edvardsen, gaardbruker.
J. Øvland, arbeider og gaardbruker.

Vennesla:

A. T. Askedall, landhandler.
A. S. Robstad, arbeider og gaardbr.
G. Vågsnes, stenarbeider.
J. Aas, herredseksretær.
J. Bakken, fabrikarbeider.
Aa. Lindekleiv, fabrikarb. og gaardbr.
S. Jacobsen, fabrikarbeider.
O. Østerhus, banevogter.
G. Mykland, fabrikarbeider.
S. Robstad.

Hægeland:

Olav J. Føreland, gaardbruker.
Tomas M. Gunstveit, gaardbruker.

Øvrebo:

Lars Andreas Stallemo, gaardbruker.
John Skuland, arbeider.

Bjelland:

Ole Larsen Lie, gaardbruker.
Sven T. Foss, gaardbr. og landhandl.

Søndre Undal:

Ole Evenstad, garvaribestyrer.
Hans Hagen, gaardsarbeider.
Ole R. Blarstad, gaardbruker.

Stavanger amt.

Høiland:

Sven S. Haaland, gaardbruker.
Bernard Rovig, gaardbruker.
Olaf L. Stangeland, arbeider.
Joh. T. Ellingsen, typograf.
Karl Sviland, arbeider.
T. G. Aanestad, maskinist.
Peder A. Haaland, gaardbruker.
Tolleif Aase, tømmermand.
Emil Aase, gaardbruker.

Gjæsdal:

Grunde S. Idland, arbeider.
Aadne Hølland, gaardbruker.
Bink Ravndal, arbeider.

Hetland:

Georg Eeg-Beng, maler.
Martin S. Idland, fabrikarbeider.
Rasmus Foss, bageribestyrer.
Chr. Baardsen, postbud.

Skaare:*)

*) Foreningen i Skaare er indmeldt i partiet i 1917 efter at statistikken er færdig. Er derfor ikke med i optællingen.
L. P. Høien, bestyrer.
Sakarias Skeiseide, arbeider.

Søndre Bergenhus amt.

Samnanger:

Samuel Abotnes, smedkøer.
Anders Samdviik, fabrikarbeider.
Tomas J. Aadland, bygningsmækker.

Fane:

Sverre Krogh, redaktionssekretær.
Nils Hægland, spinderimester.
Ole Gaupaaas, vaktmester.

Askøen.

Johan Magnussen, skibsbygger.
Dm. Davidsen, handelsbønger.
Anders Engan, skibsbygger.
Edv. C. Kaland, modelsmækker.
Mons Nordal, færgfører.
Sverre Jørgensen, maler.
Olav E. Iversen, elektromontør.
Torsten Melkevik, assistent.
B. Granth-Jakobsen, litograf.
Olav Ingebriksen, stenarb. og gaardbr.
Aikfred Ølsvik, former.
Nils N. Strømsnes, landhandler.
Lauritz Eriksen, fisker og gaardbr.
Arne Olsen, bødker.
Edv. Strømmen, fabrikarbeider.
Wollert Nordal, fabrikarbeider.
Ole Magnus Følless, gaardbruker.

Haus:

Amandus Mjelde, fabrikarbeider.
Bastian Haugland, slagterbønger.
O. P. Kjelsrud, farvermester.
Mekal M. Rugstad, fabrikarbeider.
Ingebr. Hansen, fabrikarbeider.
Alfred Angelskaar, fabrikarbeider.
M. Havre, fabrikarbeider.

Bruvik:

Edvard Bruvik, snekker.
Ole Johnsen, snekker.
Johannes Vaksdal, møllearbeider.
Johannes Taule, fabrikarbeider.
Ole J. Fosdal, gaardbruker.

Voss:

Nils E. Bolstad, telegrafopsynsmand.
Knut Farestvedt, handelsbestyrer.

Ullensvang:

Gutorm Skaalvedt, møller.

Odda:

Karl Bøthun, lagerarbeider.
Lars Nilsen Hjelle, modelsnekker.
Nils Kvale, arbeider.
Dina Langva, frue.
Vinsians Gjerdevik, arbeider.
Ola Stalheim, maskinist.
Lars Nilsen, baker.
Jakob Rørgaard, elektriker.
Ole B. Hansan, jerndreier.
Gjert Haga, snekker.

Romsdals amt.

Ørsten:

Lauritz K. Halse, skipper.
Ingebrikt P. Mork, arbeider.

Vestnes:

Einar Hellerud, baatbygger.

Sylte:

Martin Løvik, skomaker.
Jakob Øvstedal, gaardbr. og træarb.

Grytten:

Johan Fosse, postaapner.

Veg:

Nils M. Sækkøster, snek. og gaardbr.

Bolsa:

Elling Røstberg, gaardbruker.

Stangvik:

Jakob A. Mo, forretningsfører.
Tore Kaarvand, smaabruker.
Tore Fuglevaag, husmand.
Ole J. Søyset, husmand.
John Løvik, gaardbruker.
Peder J. Brusset, husmand.
Einar Kaarvand, arbeider.
Ole O. Øien, arbeider.
Erik J. Husby, husmand.

Surendalen:

Theodor Glærum, snekker.

Valsøfjord:

Kristian Gjære, arbeider.
Gunder O. Henden, arbeider.
Ingvald Moen, arbeider.
John Chr. Botten, gaardbruker.
Ole M. Botten, arbeider.
Anders Solheim, arbeider.

Søndre Trondhlems amt.

Hevne:

Lars Moe, Lenes, snekker.
Peder P. Moe, gaardbruker.
Martin O. Berg, snekker.
Peder Spjøtvold, smaabruker.

Rissen:

Edv. Bakøi, meiemibestyrer.
Kristoffer Haugen, snekker.
Peder T. Sivertsvik, fisker.
Peder J. Falmyr, gaardbruker.

Lensviken:

Knut Frostad, gaardbruker.
Martin J. Island, gaardbruker.
Ole Røvli, arbeider.

Stadsbygden:

Søren Stykket, gaardbr. og fisker.
Oluf Buam, smed.
Ingebrikt Grønning, fisker.
Tonger Sagberg, arbeider og fisker.
Andr. E. Fønstad, smed.
Ole Blomlie, gaardbr.

Orkedalen:

Oldus Larsen, selveier.
M. Balsnes, kaiarbeider.
M. Langvik, gaardbruker.
Johannes Røstad, baker.
Kristian Togstad, snekker.
Helge Vøvik, snekker.
Micol Dragseth, snekkierarbeider.
O. Aamot, postaapner.
Enok Trøng, fisker.

Meldalen:

Ellef Røttereng, veiarbeider.
Fredr. Storaas, arbeider.
J. J. Løfshus, gaardbruker.
Konrad Botten, verksarbeider.
Erik Fosmo, arbeider.
Ole N. Engen, verksarbeider.
Erik Halseth, verksarbeider.
Arnt K. Amtsen, verksarbeider.

Rennebu:

Nils Illøkken, arbeider.

Opdal:

Erik Klethaug, maler.
Eilert Tokle, anslægsarbeider.

Børsen:

John Rossing, småbruker.
Sivert Schei, gaardbruker.
Bernt Kvåtskjær, småbruker.
Peder Vikan, fisker.
Jens Herstad, gaardbruker.

Gjeitestranden:

Edevard Isdahl, gaardbruker.
Lars Langvik, småbruker.
Elling Hansen, arbeider.
Andr. Husdal, småbruker.

Røros:

Johan A. Kvikne, snekker.
H. H. Vintervold, maskinist.
John Svendsen Rugeldal, grubearb.
Lars J. Tørris, hyttearbeider.
H. M. Ryttervold, grubearbeider.
Jacob Langen, hyttearbeider.
A. Kr. Brynhildsvold, grubearbeider.
Evan T. Valseth, grubearbeider.
G. Skjerveaagen jr., handelsbetjent.
Ole A. Galaaen, snekker.
Faste N. Feragen, grubearbeider.

Aalen:

Svend L. Skaardal, grnbr., stortingsm.
L. H. Kirkebak, lærer.
A. E. Lilleborren, grubearbeider.
John J. Aspaas, gaardbruker.
Emil O. Eidet, grubearbeider.
L. H. Kirkhus, gaardbruker.
Jens O. Myrhaug, gaardbruker.
Olaf Hofstad, gaardbruker.
Ingebrigt Jensaa, grubearbeider.
Jørgen Nyhus, grubearbeider.
A. A. Tømmervold, gaardbruker.

Holtaalen:

A. O. Monken, herredskasserer.
A. K. Sundt, brotømmermand.
E. J. Samstad, gaardbruker.
J. I. Trøan, gaardbruker.

Singsaas:

P. O. Sandrød, snekker.
Kr. Lodgaard, arbeidsformand.
O. Koth, stationsmester.
P. Gravraak, banevogter.
O. Nordlækken, småbruker.
Per Foros, snekker.

Budalen:

Ole Enlid, gaardbruker.
L. Brandegghaug, husmand.
M. Storliløkken, gaardbruker.
Svend Dahl, arbeider.
Johan Eggen, snekker.

Støren:

Reidulf Whist, kontorist.
M. Svebstad, lærer.
T. Grytdal, gaardbruker.
Ole Hansen sen., snekker.
Svend Aune, gaardbruker.
Lars J. Hugdal, gaardmandssøn.
J. Sagflaat, sporslifter.
John E. Bones, arbeider.
Elling P. Rogstad, arbeider.
Lars A. Folstad, arbeider.

Soknedalen:

John Hage, gaardbruker.
Arnt S. Moen, gaardbruker.
Ole Rønning, jernbanearbeider.
Oscar Næss, baker.

Horg:

Rolf Midttømme, kjøbmand.
Martin Fremo, arbeider.
Ole Hammer, gaardbruker.
Ole Foss, gaardbruker.
Rasmus Grinde, gaardbruker.
Erik Lyngen, gaardbruker.
Roald P. Gylland, gaardbruker.

Flaa:

Ole O. Fremo, arbeider.
Johan Lersbroen, snekker.
Lars O. Fremo, arbeider.

Melhus:

Nicolai Eggen, jernbanearbeider.
Bernt Lein, sporslifter.
Petter Larsen, blikkenslager.
Petter Aune, snekker.
Ingebrigt S. Skjerdingsstad, gaardbr.
Kristoffer Forsetlækken, gaardbruker.

Buviken:

John Kvernberg, arbeider.
Hans Saltnes, gaardbruker.
Jacob Kalvaa, arbeider.

Leinstranden:

Ingebrigt Gunnarson, gaardbruker.
Jørgen K. Hagstad, snekker.

Strinden:

Helmer Hansen, proviantkjører.
N. Nilson, cementsløper.
M. Maxnes, mekaniker.
Olaf Kregnes, cementsløper.
John Solem, fabrikarbeider.
P. Kinkvold, fabrikarbeider.
C. Wulff, sløidlarer.
O. Fossem, kjedelsmed.
O. Hegge, bygmester.
Fredrik Kulseth, fabrikarbeider.
J. Olden, overmaskinist.
Bernh. Nilson, fabrikarbeider.
John Aae, handelsbestyrer.
Ingebr. Dyrdaahl, arbeidsformand.
Johan Okkenhaug, kjører.
Lars Gallein, konduktør.

Malvik:

P. G. Leistad, gaardbruker.
Aksel Sandstrøm, arbeider.
G. Gustavsen, arbeider.
Peder P. Moan, arbeider.
Olaf Svingen, arbeider.
Iver Øwre, arbeider.
Iver K. Haugen, arbeider.

Tiller:

Alf Godager, maskinist.
Gabriel Voland, arbeider.
Martin Kolstad, handelsmand.
Carl Schetnan, arbeider.
Vilhelm Larsen, arbeider.

Kløbu:

Ole A. Halseth, kjøbmand.
John Nervik, gaardbruker.
Eskild Høiaas, arbeider.
Johannes Grenstadbakken, arbeider.
Halvor Dragsten, forpagter.
Hans Hegstad, arbeider.

Selbu:

Ole H. Kjølunes, lærer og gaardbr.
Esten Viken, arbeider.
Ole T. Sletne, gaardbruker.
Jonas Sørfalakne, arbeider.
Gutorm P. Haugen, gaardbruker.
Bardo O. Rolseth, arbeider.
John L. Baardsgaard, selveier.
Sivert O. Bindal, snekker.
Ole P. Høiaas, gaardbruker.
Peder O. Avlsgaard, gaardbruker.
Kristen Stamnes, gaardbruker.

Tydalen:

John N. Græslø, arbeider.
Lars Østby, arbeider.
Tomás Rønning, arbeider.
Peder J. Kløiten, arbeider.
John Uthus, arbeider.

Nordre Trondhjems amt.

Meraker:

John Kvello, arbeider.
Peder Myrmo, gaardbruker.
Ingv. Aspaaas, gaardbruker.
Magnus Klukstad, gaardbruker.
Kristian Rothaug, arbeider.
Hans Blæstervold, gaardbruker.
Ole Haagensen, baneformand.
Martin Wold, arbeider.
Arnt Valdum, gaardbruker.
Peder Raasen, arbeider.
John M. Tidemann, arbeider.

Stjørdalen:

Arnt Mathisen, arbeider.
Henrik Hognes, smed.
Ole Petersen, blikkenslager.
August Kvithammer, gaardbruker.
Haagen Hjulhaug, træarbeider.
Severin Broen, sagarbeider.
Rikke Moksnes, arbeiderhustru.
Ole Th. Bjørgen, baneformand.

Skatval:

Robert Midtlyng, handelsbestyrer.
Nikolai Røkke, arbeider.
Ingebrigt Byre, gaardbruker.
Hans Skei, gaardbruker.

Frosta:

Martin Buberg, snekker.
Johan P. Faanes, gaardbruker.
Johan A. Svean, dampakibsekspeditor.
Bernt B. Dahl, maler.

Aasen:

Karl Lynum, gaardbruker.
Martin Stokkan, sporskifter.
Matias Larsen, baneformand.

Skogn:

Paul Lymaas, arbeider.
Ove Storaune, gaardbruker.
Johan Kjønstad, gaardbruker.
Johan Riggstad, banevogter.
Bonsak Sørli, gaardbruker.
Paul Røsingaune, smed.
Johan Træfli, gaardbruker.

Levanger herred:

Ingebrigt Sangeland, sagbruksarbeider.
Stokflet Vold, smaabruker.
Johan Eriksen, gaardbruker.
Anton Gran, sagbruksarbeider.
Konrad Lilleenget, gaardbruker.

Værdalen:

Chr. Nevermo, banevogter.
Bernt Haug, smaabrucker.
P. K. Haugan, skredder.
Ole Hølseth, skomaker.
Ingemar Lillesand, smaabrucker.
John Austad, arbeider.
Benj. Hansen, smaabrucker.
Edvard Flyum, smaabrucker.
Gustav Vangstad, sagbruksarbeider.
Th. Elnes, smaabrucker.
Paul Stiklestad, veivogter.
Elev Stubbe, smaabrucker.
Bernt Vang, smaabrucker.

Mosviken:

Aksel Saltvik, smaabrucker.
Johan Alfer, snekker.
Johan Saltvik, smaabrucker.
Rafael Grande, motorbaatfører.
John Dahl, møllemester.

Værran:

Ole S. Mollan, smaabrucker og fisker.
Edolf H. Thun, smaabrucker.
Karl Markhus, gaardbrucker.
Kristian Vittbro, fisker.
Even Vanbak, smaabrucker.

Inderøya:

Sivert Gran, arbeider.
Jakob Fossum, arbeider.
Erling M. Gausen, arbeider.
Johan P. Næss, arbeider.
Iver Sakshaug, arbeider.
Hans K. Lundnes, arbeider.
Hans K. Sundnes, arbeider.
Sivert Hendriksen, arbeider.

Sandvollan:

Edvard A. Grandhus, smaabrucker.
John Ellingsen, smaabrucker.

Røra:

John Aalberg, maler.
Hans Hammer, baathygger.
Niils Løseth, arbeider og smaabrucker.
Einar Bratove, jernbanearbeider.
Kr. Jule, verksarbeider.

Sparbu:

O. K. Nordgaard, stationsbetjent.
Hilmar Fornæs, smaabrucker.
Ole Bergsli, smaabrucker.
Ernst Bjesbu, smaabrucker.
Chr. L. Jensen, gaardbrucker.
P. M. Skjeflo, gaardbrucker.
Albert Moen, smaabrucker.

Egge:

Johan Kvam, sagbruksarbeider.
Rudolf Asp, smaabrucker.
Amaus Trana, sagbruksarbeider.
Ingvald Jagersen, sliperarbeider.

Beitstaden:

Olaf Hansen, arbeider.

Malm:

Simon O. Vaade, arbeider.
K. Larsen, gaardbr. og postaapner.
Karelius Almlid, husmand.
Albert Holmvik, arbeider.
Kristian Landsen, arbeider.

Kvam:

Jakob H. Saur, murarbeider.

Snaasen:

Sverre Kippe, arbeider.
Kristen Husaas, gaardbrucker.

Grong:

Johannes Rødseth, gaardbrucker.
Andreas O. Grong, smaabr. og snekker.
Ole J. Fosmo, arbeider.
Elias Bjørhusdal, arbeider.

Høilandet:

Martin Meidal, smaabr. og skomaker.
J. M. Grungstad, skomaker.
J. K. Øvereng, arbeider og selveier.

Overhallen:

Andreas Skogmo, arbeider.
Johannes Sagmo, arbeider.
Samuel Haklien, smaabrucker.
Kristian Pedersen, arbeider.
Magnus Gansmo, smaabrucker.

Klingen:

Helmer Vindset, brygmand.
Andreas Johnsen, sagbruksarbeider.
Anton Kolberg, tømmermand.
Martin Tørring, sagbruksarbeider.
Anton Slaage, sagbruksarbeider.
August Foss, sagbruksarbeider.

Vemundvik:

Nauman Torsen, gaardbrucker.
Kristian H. Hjemgarm, gaardbrucker.
Vilhelm Jakobsen, sagbruksarbeider.
Martin Viststad, sagbruksarbeider.
Martin Johansen, sagbruksarbeider.
Haakon Aarnes, anlægsarbeider.

Kolværid:

Helge Gruntvedt, smaabrucker.
Abel Hestvik, smaabrucker.
Johan Skoge, gaardbrucker.
Sigvard Westgaard, sliperarbeider.

Nordlands amt.

Bindalen:

Elias Kærstensen Sande, gaardbruger.
Hans Furnes Barstad, gaardbruger.
Johan Johannessen Myrmark, gaardbr.
Ingeman Skovik Fiskeraasen, forr.f.

Brønnøy:

Hjalmar Sakariassen Rodal, gaardbr.
Konrad J. Kjølse, gaardbruger.
Nøtvig Nilsen Brønnøy, skomaker.

Vik:

Johan P. Kvaløy, gaardbruger.
Andreas Fredriksen, gaardbruger.
Otto Markusen, snekker.
Hartvig Hjelmset, fisker.
Albert Walberg, gaardbruger.
Ole N. Sandholm, gaardbruger.
Olav Haraldsvik, gaardbruger.
Carolus Bjøru, smed.

Velfjord:

Kristen Lyng Langfjord, gaardbruger.
Ole Saus Neraas, landhandler.

Leirfjord:

Andreas Otting, gaardbruger.
Ludvik Veding, gaardbruger.
Mathias Eriksen, gaardbruger.
Hans Tømervik, gaardbruger.

Mo:

Redv. Knudtson, redaktør.
E. Strandjord, kjøbmand.
M. Rømseth, grubearbeider.
Anders Hansen, gaardbruger.
Jens Brose Edvardsen, gaardbruger.
Sakrine Larsen, arbeiderhustru.
Adl. Strandjord, gaardbruger.
Hans Larsen, gaardbruger.
Jacob Waage, parceleier og arbeider.
C. A. Pedersen, sagmester.
Kristian Rødsandaksel, gaardbruger.
Henrik P. Tørbækmo, parceleier, arb.
Adolf Loftfjeld, grubearbeider.
Ole Fagerdal, gaardbruger.

Vefsen:

Anton Bjørnaa, gaardbruger.
Isak J. Haukland, gaardbruger.
Ole Brækkan, smaabruger og sagerb.
Andreas Bogfjeldmo, læsarbeider.

Beiarn:

Arne Øines, gaardbruger.
Villiam Tvervik, gaardbruger.

Helmer Arstad, gaardbruger.
Abel Kvæl, gaardbruger.
Ole Husmo, arbeider.
Leonhård Molid, arbeider.
Karsten Størdjord, gaardbruger.
Gustav Larsos, arbeider.
Harald P. Næs, gaardbruger.
Peder Osbak, gaardbruger.
Ole Taalaanæs, arbeider.
Sakarias Øvernes, arbeider.
Andor Nygaard, arbeider.

Bodin:

Arne Hansen Mørkve, gaardbruger.

Skjærstad:

Isak Naurstad, gaardbruger.
Hjalmar Mjønes, gaardbruger.
Norman Aakerviik, arbeider.
Ole Vesterlid, gaardbruger.

Fauske:

Hans Trondsen, arbeider.
Johan P. Nordvik, gaardbruger.
Kristoffer H. Kistrand, gaardbruger.
Johan P. Bringslid, gaardbruger.
Anton Opsahl, arbeider.
Johan H. Løkaas, arbeider.
Hilmar Olsen, snekker.
Alfred Brandt, arbeider.
Julius Bø, arbeider.
Karl Brække, arbeider.
Eldor Bjørn, folkeskolebestyrer.
Andreas Moan Kvithlik, gaardbruger.
Kristian H. Hjemgarn, gaardbruger.
Johan J. Johansen, gaardbruger.
Oluf Amundsen, skrædder.
Vilhelm Tangen, arbeider.
Johan Karlson, arbeider.
August Ringvall, arbeider.
Albert O. Rødaas, arbeider.
Hans H. Skjønstu, lokomotivfører.
Karlolius Størdjord, gaardbruger.
Ole Sørensen Tværaa, gaardbruger.
Peder Jakobsen Vatnan, reserveskibsf.

Saltdalen:

Bernhoff H. Næstby, arbeider.
Adolf Sandberg, arbeider.
Alfred Bentsen Medby, montør.
Petter Jensen Setæaa, arbeider.
Sofus A. Tømmerdal, gaardbruger.
Peder Johansen Pothus, gaardbruger.
Kristian K. Langseth, gaardbruger.

Sørfald:

Peder B. Sande, gaardbruger og arb.
Lars B. Kvarv, gaardbr. og grubearb.
Johan A. Djupvik, gaardbr. og arb.
Bernh. Lillegaard, gaardbr., grubearb.

Konrad P. Evjen, gaandbr., grubearb.
Ottalius Sagfjord, gaandbr. og arbeider.
Albert A. Sørfjordskar, gaandbr., fisker.
Gerh. Pettersen, gaandbr., grubearb.
Johan O. Hammerfald, gaandbr., arb.
og fisker.

Nordfald:

Kristian Arntsen, gaandbruger.
Ludvik Undendal, gaandbruger.
Jens Nilssen, gaandbruger.
Johan Vik, gaandbruger.
Karl Rosvold, gaandbruger.
Edv. Isaksen, gaandbruger.
Theodor Andersen, husmand.
Hans Zakariassen, gaandbruger.

Tysfjord:

Kristen Aasebøstøl, lærer.

Ankenes:

Magnus Edvardsen, arbeider.
L. J. Scherven, lærer.
A. Krokstad, baneformand.
Archtander Larsen, jernbanearbeider.
M. Kilmark, reparatør.
Kristian Hansen, arbeider.

Evenes:

Jakob Israelsen Balsnæs, gaandbruger.
Rasmus Pedersen Tjelbotn, skomaker.
Albert Nordbak, gaandbruger.
Johan Nilsen, Strand, handelsmand.
Hilmer Bakkebo, fisker.

Hadsel:

Carl Johnsen, smaabruger.
Gabriel Hansen, garnbøter.
Hilmar Bentzen, fisker.
Ove Kristoffersen, fisker.
Ole G. Aanjesen, sæpemeister.

Bø:

Haakon Ramberg, landhandler.
Kristian Rønnes, gaandbr. og fisker.
Reinholdt Ingebrihtsen, gaandbr., fisker.

Sortland:

J. D. Hammer, arbeider.
Ove Olsen Sigerfjord, korigør.
J. Kolberg, skomaker.
Jørgen Jensen, gaandbruger.
Olaf Bø, lærer.
L. Iversen, handlende.
Hans Jensen, gaandbruger.
Sofus Mathiassen, gaandbruger.
Harald Pedersen, tømmermand.
Ovald Gaasbøl, gaandbruger.
Ove Olsen, fisker.

Dverberg:

Johan Johansen Skarstein, arbeider.
Selius Jensen, Blæk, fisker.
Daniel Jonassen Bleik, gaandbr., fisker

Vaagan:

Binger Eilertsen, tømmermand.
Jentoft Jakobsen, stenarbeider.

Tromsø amt.

Kvædfjord:

Peder Olsen Hundstad, gaandbruger.

Trondenes:

Kristian Hansen, fisker og gaandbr.
H. Mikkjølborg, gaandbruger.
Nils Tobiassen, fisker og gaandbruger.
Ole Madsen, tømmermand.
Torberg Benjaminsen, fisker og grdbr.
Joakim Gabrielsen, fisker og gaandbr.
Ole Jensen, fisker og gaandbruger.
K. Kristoffersen, fisker og grdbr.
Otilius Røberg, fisker og gaandbruger.
Henrik Pedersen, fisker og gaandbr.
Benjamin Hansen, fisker og grdbr.
Joachim Nilsen, gaandbruger.
Otilius Benjaminsen, fisker, gaandbr.
Hans Andreassen, gaandbruger.

Ibbestad:

Nils Tollefsen, gaandbr. og fisker.
Søren Tobiassen, gaandbr. og fisker.
Tollef Hansen, gaandbr. og fisker.
Ingvard Jensen, gaandbr. og agent.
Magnus Jensen, gaandbr. og agent.
Tollef Danielsen, gaandbr. og fisker.
Bernhart Mørø, gaandbr. og snekker.
E. Olsen, handelsmand.
Ove Bertheussen, gaandbr. og fisker.
Gerhart Johnsen, gaandbr. og fisker.
Persen, gaandbruger og fisker.
Ole P. Hansen, gaandbr. og fisker.
Nils Eilefsen, gaandbr. og fisker.
Ole Eidisen, gaandbruger og fisker.
Lind Johansen, gaandbr. og fisker.
Nils Sørensen, veiarbeider.

Salangen:

Kristian Tønder, sogneprest.
Simon Hansen, fisker.
Níc. Hauglid, snekker.
Jens Eliassen, anlægsarbeider.
Jøngen Rotvik, anlægsarbeider.
Hans Pedersen, skrædder.
Ole Klausen, anlægsarbeider.
Simon Olsen, anlægsarbeider.
Hans Mikalsen, gaandbruger.
Peder Pettersen, gaandbruger.
Johan Kristoffersen, fisker.

Olaf Røsbak, fisker.
Konrad Rognsaas, fisker.
Johan Berg, gaardbruker.
Olav Hansen, gaardbruker.
Chr. Simonsen, disponent.
Jens Sletten, fisker.

Lavangen:

Fr. Hansen, gaardbruker.
Hjalmar Jørgensen, agronom.
Ludvik Sørensen, fisker.
Lorents Rasmussen, fisker.
Thomas Lyngstad, fisker.
Jonas Johansen, gaardbruker.
Johan Nilsen, gaardbruker.
Nils Nilssen, fisker.
Kristian Hansen, fisker.
Johan Johansen, fisker.
Jentoft Theodorsen, cementarbeider.
John Svensen, gaardbruker.
Fr. Eliseussen, fisker.

Sørreisa:

Joakim Tomassen, gaardbr. og fisker.
Ole Hansen, gaardbruker og fisker.
Jakob Rørslitt, gaardbruker og fisker.
Bersvond Bersvendsen, gaardbr., fisker.
Rikkard Olsen, gaardbruker og fisker.
Rikkard Rasmussen, gaardbr. og fisker.
Simon Fosmo, gaardbr. og fisker.

Lenvik:

Anton Pedersen, veiarbeider.
Petter G. Jørgensen, fisker.
Bernt Jensen, gaardbruker og fisker.
C. Wohnersen, sagmester og handelsm.
Bendix Pedersen, gaardbr. og fisker.
Karl Pedersen, gaardbr. og fisker.
Jens Markussen, gaardbr. og fisker.
M. Mortensen, skolelærer.
Anton Olsen, gaardbruker og fisker.
Klaus Pettersen, gaardbr. og fisker.
Hans Kristoffersen, gaardbr., fisker.

Maalselven:

Albert Jensen Maalsnes, grdr., fiaker.
Almar Ingulfson Luneborg, gaardbr.
O. O. Holmen, gaardbruker.
Rasmus Andersen Fuglelid, gaardbr.
Olaf Forsæth, lærer og kirkesanger.
Sigurd O. Kjeldmo, gaardbruker.
Petter A. Nordgaard, gaardbruker.
Ole Furu, gaardbruker.
O. Johnsen Moen, gaardbr., postaapn.
Rønning Tollefsen Ulvestad, grdr.
Simon J. Fosmo, gaardbruker.
Ingebret E. Rognmo, gaardbruker.
Meier N. Foshaug, grdr., stortingsm.
Lars O. Jensberg, gaardbruker.
John Traasdal, gaardbruker.

Halvor Hansen Kirkesnes, gaardbruker
og snekker.
O. N. Sandeggen, gaardbruker.
Peder A. O. Stensland, gaardbruker.
Gunnar Traasdal, gaardbruker.

Bardu:

Georg Forsæth, gaardbruker.
Iver Norgaard, brdr. og bankkasserer.
Iver Nysted, gaardbruker.
Hans Haaksæt, gaardbruker.
Julius Liland, gaardbruker.
Simon Vikland, gaardbruker.
Paul Strømskroken, gaardbruker.

Malangen:

Edv. Haakonsen, fisker.
Kr. Bendiksen, gaardbruker.
Lars Jørgensen, gaardbruker.

Balsfjord:

Hans Abrahamsen, Heggeli, gaardbr.
Nils Hansen, Løbugt, gaardbruker.
Hemming Martinsen, Storbugt, grdr.
Anton Mathisen, Veiskifte, fisker.
Bergitte Andersen, Svartnes, gbr.enke.
Alf B. Bastiansen, Tennes, sogneprest.
Martin Hemmingsen, Vesterbotn, gbr.
John M. Andorli, gaardbruker.
Andres Andreassen, Moe, gaardbruker.
Anton Nilssen, Aspenæs, gaardbruker.
Paul Jernberg, Malangseidet, gaard-
bruker og ishavsøkipper.
Hans Henriksen, Sandøgsa, gaardbr.
Hans Rikardsen, Hølen, gaardbruker.
Johan P. Øtsgaard, gaardbruker.
Johan Andersen, Sagølv, gaardbruker.
Bernt Johansen, Vollan, gaardbruker.
Nikolai Heim, Tennes, gaardbruker.
Johs. Eide, Tennes, lærer og smaabr.

Tromsøysund:

Iver Walunen, lærer.
T. Holand, gaardbruker.
O. M. Gausdal, sortingsmand.
Helge Berg, gaardbruker.
Alb. Rapp, gaardbruker.
Joh. Pettersen, kjøbmand.
W. Aldor Ingebrigtsen, fisker.
Joh. Johansen, fisker.
Ole Lundberg, gaardbruker.
Emil Mortensen, gaardbruker.
Gjert Andreassen, gaardbruker.
K. Knutsen, gaardbruker.
Jens Kristoffersen, fisker.
Hans Pedersen, gaardbruker.
Hilmar Hanssen, fisker.

Sørfjord:

R. Hansen, kirkesanger og lærer.
Hilmar Skognes, gaardbr. og fisker.
Ole Olsen Olderbæk gaardbr. og fisker.
M. Henriksen, gaardbruger og fisker.
Krisian Olsen, fisker.
Jens Hansen, gaardbruger.
Karl Martinsen, gaardbr. og fisker.
Hagbart Hansen, gaardbr. og fisker.
Lars Henriksen, gaardbr. og fisker.
Ole Hansen, gaardbr. og fisker.

Karlsøy:

Henrik Hanssen, husmand.
Nils Pedersen, gaardbr. og fisker.
Johan Arnesen, gaardbr. og fisker.
Eilert Friis, gaardbr. og fisker.
Hagbart Hansen, gaardbr. og fisker.
Jens Strøm, husmand og fisker.
Nils Hanssen, gaardbr. og fisker.
Emil Pedersen, husmand og fisker.
M. Simonsen, lærer og gaardbruger.
Søren Sandnes, gaardbr. og fisker.
Lars J. Larssen, gaardbr. og fisker.
Søren Ditlefsen, gaardbr. og fisker.
Harald Wüth, gaardbr. og fisker.
Sedvard Sørensen, gaardbr. og fisker.
Anton Haugjord, lærer.
Johan Figenschau, gaardbr. og fisker.

Helgøy:

Odin Andersen, gaardbruger.
Johan Svendsen, gaardbruger.
Jakob Olsen, gaardbruger.
Karl D. Figenschau, gaardbruger.
Edv. Nilsen, husmand.
Sivert Sørensen, gaardbruger.
Anton Figenschau, gaardbruger.
Hilmar Kristiansen, gaardbruger.
Hans Raste, gaardbruger.
Paul Larsen, gaardbruger.
Peder Nilsen, handelsbetjent.
Helmer Hansen, fisker.

Aalesund:

Anna Teodora Monsen, frue.
Anton Alurestad, bakermester.
Harald Skudvik, jerndreier.
Matias Brotsøth, tømmermand.
Claus Nærø, platearbeider.
Petrine Hansen, frue.
Elias Rasvik, lærer.

Arendal:

O. H. Maurstad, lærer.
A. M. Tørjesen, urmaker.

Nordreisa:

Leonh. Isachsen, lærer.
Jens M. Pedersen, gaardbr. og fisker.
Anders Jensen, gaardbr. og fisker.
Peder Henriksen, gaardbr. og fisker.
Kristian H. Fosnes, gaardbr. og fisker.
Lauritz Gausdøl, gaardbruger.
Johan Paulsen, arbeider.
Markus Tommasen, gaardbruger.
Henrik Eilertsen, arbeider.
Johan A. Næss, telefonbestyrer.
Anton Hansen, gaardbr. og fisker.

Kvenangen:

Johan P. Pedersen, fisker og gaardbr.
Nils Henriksen, fisker og gaardbr.
Mathis Hansen, fisker og gaardbr.
Peder Eriksen, fisker og gaardbr.
Lars Gustavsen, fisker og gaardbr.
Johan Storvik, fisker og gaardbr.
Alfr. Henriksen, fisker og gaardbr.
Johan Nilsen, fisker og arbeider.
Thomas Johansen, fisker og arbeider.
T. N. Leithe, kirkesanger.

Finmarkens amt.

Sydvaranger:

Johan Halvold, krankjører.
Arne Mo, lokomotivkjører.
Edvard Rogmo, kompreskjører.
Harald Johansen, handelsbestyrer.
H. Søkstad, elektriker.
Hans Moen, amlægsarbeider.
Arnt Arntsen, reparatør.
Kristian Tommerstøl, snekker.
Julius Lund, vognmand.
O. H. Øksendahl, internatbestyrer.
Ole Olsen Vagge, fisker og gaardbr.
Albert Kangas, fisker og gaardbruger.
Johan Vara, fisker.

Byerne.

Terje Andersen, lærer.
Martin Andersen, platearbeider.
Martin Olson, skrædder.
H. C. Hansen, baker.
Jørgen Vroldsen, stenarbeider.
Peder Jørgensen, brandkonstabel.
O. Th. Løvdal, gaardbruger.
Harald Eklund, brandkonstabel.
G. Norli, handelsborger.
Harald Johnsen, møbelsnekker.
Aksel Nilsen, hattemaker.
Sigvald Aanonsen, fabrikarbeider.
Anders Thorbjørnsen, former.

Bergen:

Ingv. B. Aase, maler.
Alb. Nicolay Arnevig, typograf.
N. A. Bergersen, stationsbetjent.
Eugen Friis, typograf.
Johan Gudmundsen, sekretær.
Gustav Halvorsen, fuldmægtig.
M. Hermansen, baker.
Kristian Hopp, overlærer.
J. O. Krogenæs, murarbejder.
Andr. Magnussen, assuranceinspektør.
Alfr. Myhrstad, forretningsfører.
Marie Olsen, frue.
Emma Pedersen, frue.
Kristian Pedersen, typograf.
J. M. Saksvik, mekaniker.
Johan Samuelsen, skomaker.
Olav Scheflo, redaktør.
Halvor Sjurseth, vaktmester.
Olav Sjursæter, møbelsnekker.
Nils Sletten, verkstedsformand.
A. Stensland, telegrafbud.
Augusta Sørenvik, frue.
Nils Sletten, verkstedsformand.
Anton Takvam, kontorist.
Søren Tjønneland, murer.
Daniel Vøtne, lærer.
Rafael Vibe, handelsborger.
Johannes Østevold, bygningstømmerm.

Bodo:

Konrad Klausen, kulanarbejder.
Edv. Jørstad, redaktør.
Jørgen Kilavik, arbejder.
Josefine Klausen, frue.
J. O. Løkaas, garver.

Drammen:

T. Vraa, redaktør.
O. Vegen, overkonstabel.
A. Moss, kasserer.
Joh. Jacobsen, fabrikøier.
H. Frodesen, munnester.
J. Kristiansen, bryggearbejder.
H. Hagen, typograf.
C. Gundersen, jernbanekontorist.
Maren Stymmo, frue.
Karoline Nilssen, frue.
O. Riise, trikkfører.
T. Olsen, elektrisk montør.
Johs. Backe, kommunerevisor.
H. Haare, jernbanekonduktør.
G. Jokstad, politikonstabel.
J. Pedersen, tømmermand.
Ingeborg Tofte, frue, lærerinde.
Antonette Knåvedalen, frøken.
K. Kulland, kjøbmand.
B. Abrahamsen, tømmermand.
Thv. Lund, skrædder.
G. Ronthén, regningsbud.
B. Bengfløt, papirarbejder.
S. Syventsen, kommunearbejder.

Young Nilssen, jernbanekonduktør.
Abraham Holthe, sersjant.
Carl Simonsen, forretningsfører.
Nils Jacobsen, maler.
Anders Nord, arbejder.
Anton Nilssen, tømmermand.
Henry Evensen, maskinist.
Anton Hansen, maler.
Henry Nilssen, arbejder.

Egersund:

Hartvig Hansen, fisker.
Severin Nilssen, arbejder.
Anders Sørensen, fayancearbejder.
Sigvart Tollefsen, fayancearbejder.
Ingvald Skogen, fisker.
Johannes Tønnesen, snekker.
Ommund Haaland, fisker.
Lars Olsen, vaktmester.

Flekkefjord:

Theo. E. Olsen, maler.
Ludvig Hendriksen, politikonstabel.

Fredrikshald:

Johan Oskar Olsen, vognvisitor.
Olaf Kolrud, urmaker.
Lauritz Sand, skiftekonduktør.
Nils Torp, malersvend.
Johan Nicolaisen, arbejder.
A. J. Andersen, tømmermand.
Hj. Torgersen, fabrikarbejder.
Johs Lund, cellulosearbejder.
Jens Flaten, brandkonstabel.
J. A. Andersen, cellulosearbejder.
Adolf Olsen, sagarbejder.
Georg Bjerregaard, cellulosearbejder.
Fru Emma Andersen, husmor.
Ove Jensen, bestyrer.
Fru Amalie Hellerud, husmor.
Fru Bertha Iversen, husmor.
Nils G. Nilssen, vaktmester.
Ole A. Olsen, agent.
Karl Halvorsen, typograf.
Harald Nordgaard, lærer.
Amund Heibø, cellulosearbejder.

Fredrikstad:

Oscar Tobiassen, forretningsfører.
Joh. L. Johannessen, stenhugger.
C. Martinsen, formand.
B. Thinlund, forretningsfører.
S. Rikheim, politivaktmester.
Ludvig Larsen, snekker.
Hans Nilssen, platarbejder.
Olaf Andersen, platarbejder.
Johan Preutz, urmaker.
Paul Hansen, snekker.
Oscar S. Andersen, dealskjærer.
Olaf Ørebæk, brandkonstabel.

Alma Martinsen, frue.
Julie Omberg, frue.
Arntine Karum, frue.
Nils Larsen, snekker.
Herman Østensvik, malersvend.
Hans Pedersen, tømmermand.
Johannes Larsen, platearbejder.
Johan Trondsen, klinker.

Gjøvik:

M. Amundsen, skrædder.
O. T. Sylliaasen, tømmermand.
A. Amundsen, overkonduktør.
T. Forseth, snekker.
M. O. Mariendal, boktrykker.
M. Seeberg, snekker.
O. Kynsveen, stationsbetjent.
Kr. Nilsen, fabrikarbejder.
Tore Toreng, skomaker.

Grimstad:

Windvand, bygmester.

Hamar:

Fr. Monsen, lærer.
Andr. Pedersen, stationsbetjent.
Andr. Nysæth, lærer.
A. Liven, smed.
M. Hansen, snekker.
A. Granerud, bygmester.
Elise Kjos, frue.
A. Mæhlum, typograf.
Kr. Bakken, støperiarbejder.
P. Larsen, maskinmester.
Gjertrud Bjørnstad, frue.
H. Birkeland, skrædder.
Kr. Alfstad, brandkonstabel.
D. Nyhus, mekaniker.

Hammerfest:

Olaf Eriksen, postmester.
S. O. Øraker, overlærer.
Chr. Andr. Olaussen, faktor.
Anton Amundsen, bryggearbejder.
H. Finstad, stortingsmand.
Chr. Wæraas, arbejder.
Emil Pedersen, træarbejder.
Robert Pedersen, træarbejder.
Oscar Rønbech, træarbejder.
Jakob Larsen, træarbejder.
Leif S. Olsen, løscarbejder.
Martin Vaaktaar, træarbejder.

Haugesund:

Johannes Iversen, skomakermester.
Martin Olaussen, metalstøper.
Torkel Søyland, forretningsfører.
Iver Røysum, inspektør.
Simon Blixhavn, vaktmester.
Carl J. Westerlund, redaktør.

Mandius Holmedahl, bygmester.
Hans Næss, færgefører.
Mons Brække, stenarbejder.
Jens Ryan, skomakermester.
Elisabeth Nygaard, frue.
Edvart Jensen, smur.
Karl Torkelsen, lagermand.
Lars Løvereide, mek. arbejder.
Nils Nodland, løsarbejder.
Johan Pedersen, vaktmester.
Ole Milkelsen, mek. arbejder.
Martin Mathissen, faktor.
Henry Hauge, hermetikarbejder.

Harstad:

A. E. Carlsen, smedemester.
H. Simonsen-Sparboe, reisende.
Lars Milkelsen, folkeskolelærer.
H. Gustavsen, forretningsfører.
Karl Storø, snekkemester.
Konrad Kristoffersen, murer.
Amandus Alsaker, malermester.

Holmestrand:

Anders Kristensen, brandkonstabel.
Anton Knutson, lærer.
Hans Chr. Hansen, fabrikarbejder.
David Lindgren, guldsmedsvend.
Jens Solberg, bryggearbejder.
Olaf Olaussen, fabrikarbejder.

Horten:

Chr. Reine, smed.
K. J. Knutsen, handelsbestyrer.
Ludvig Løvaas, maskinist.
Johan Stensrud, postassistent.
H. B. Haraldsen, mekaniker.
Ole J. Bakke, redaktør.
Syver Thorsæt, dreier.
Peder Loddengaard, forretningsfører.
Otto Hagen, rørlægger.
Helge Halvorsen, kjelearbejder.
G. E. Andersen, skomaker.
Iver Iversen, blikkenslager.
Helga Thoresen, frue.
Sina Kristiansen, frue.
Oscar Pedersen, baatbygger.
Ansgar Neverdahl, faktor.

Hønefos:

C. S. Bentzen, skræddermester.
Kornelius Knutsson, lærer.
Jørgen Thon, redaktør.
Knut Thon, købmand.
Sofie Berntsen, frue.
Karl Johansen, snekker.
Harald Gundhus, brødkjører.
Edv. Andreassen, fløtningsarbejder.

Kongsberg:

Helvine Gudvitz, frue.
Malla Stenbek, frue.
Andreas Nygaard, vaabenarbeider.
Johan Jarnes, hængslefoged.
Carl Waller, baker.
Anton Amundsen, vaabenarbeider.
Hans O. Høglund, vaabenarbeider.
Jørgen Fjerdingsstad, vaabenarbeider.
Johan Rønning, vaabenarbeider.
Søren Nygaard, formand.
Carl Hanevold, bøsse-maker.
Andreas Korsbakken, sølvverksarbeider.
Gullik Moen, sølvverksarbeider.
Hellik Moen, vaabenarbeider.

Kragerø:

Knut Tveit, formand.
Knut Nilsen, arbeider.
J. Anvik, formand.
Nils Isaksen, arbeider.
Johan Karlsen, formand.

Kristiania:

Fernanda Nissen, journalist.
O. G. Gjæsteen, instrumentmaker.
Sverre Iversen, bestyrer.
C. Jeppesen, redaktør.
Kyrre Grepp, redaktør.
Gunhild Ziener, ekspeditrise.
J. Vidnes, redaktør.
Gustav Heiberg, advokat.
Martha Tynæs, fuldmægtig.
Ludvig Hansen, møbelsnekker.
Aksel Knutsen, metalarbeider.
Gunnar Sethil, stenarbeider.
Randolf Arnesen, jerndrøier.
Chr. H. Knudsen, boktrykker.
Joh. C. Hansen, forretningsfører.
G. Ousland, journalist.
Emil Stang, advokat.
Per Kvæberg, lærer.
Carl Øien, blikkenslager.
E. E. Rudlang, konduktør.
J. Aass, forlagsbokhandler.
Magnus Nilssen, guldsmed.
T. Opsand, bechholder.
A. Indrebøe, fuldmægtig.
B. H. Nerbøe, ovenkonstabel.
Petter Andersen, kasserer.
Oscar Strand, losseformand.
G. H. Dahlstrøm, murer.
Thv. Hilton, garver.
Albert Olsen, salmaker.
Herm. Hansen, sørløgger.
Ivar Jørgensen, kjører.
Edw. Mørk, maskinmester.
G. E. Stubberød, skomaker.
Hemman Haugerud, pastor.
Gulborg Rotvold, ekspeditrise.
M. A. Bakke, skomaker.

Anna Pleym, fabriktilsynskvinde.
Andrea Engh, sykepleierske.
Hans Flødeby, kjører.
Alf Hansen, typograf.
O. Johansen, cementstøper.

Kongsvinger:

O. Moum, lærer.
K. Sørensen, baker.
F. Møller, salmaker.

Kristiansand:

Olav Brunvand, snekkermester.
Gabriel Gundersen, bytjener.
Tortveit, Anners, agent.
Ola Sollberg, redaktør.
Ole Johan Olsen, havnearbeider.
August Andersen, malermester.
Bertha Jørgensen, frue.
M. A. Rødland, baker.
Severin Andersen, snekker.
Anund Solli, bestyrer.
Karl Bjørnstøl, gartner.
Ellef Kvassen, arbeidsformand.
Paul Gundersen, skolebud.
Herman Larsen, baker.
John B. Johnsen, tømmermand.
Thorbjørn Wettestø, fabrikarbeider.

Kristiansund:

Knut Siem, vaktmester.
Leif Bang, overkonstabel.
Alfred Madsen, redaktør.
Eileif Kolsrud, lærer.
Bjørn Enge, provisor.
Johannes Gjænde, forretningsfører.
Sigund Forbord, transportarbeider.
Klaus Mathisen, stenarbeider.
Pauline Jensen, frue.
Elsa Gjærde, frue.
Johannes Olsen, lærer.
Jakob Gotteberg, skomaker.
Severin Bøe, brandvakt.
Ulrik Olsen, kjøbmand.
Martin Furset, bankbud.

Larvik:

Oscar Andersen, tobakspinderformand.
Johan Andersen, malermester.
Aksel Arvesen, tobakspinderformand.
August Olsen, stuer.
Christian Hansen, tobakspinder.
Anton Christiansen, høvleriarbeider.
Albert Christiansen, graestensmurer.
Kristian Hansen, platearbeider.
Thomas Larsen, tobakspinder.
Gunnar Eilertsen, glaspuster.
Hagbart Halvorsen, skibsbyggerform.
Eugen Johnsen, murer.
Wilhelm Hansen, platearbeider.

Valdemar Andresen, bordhusarbeider.
Ingvald Hotvedt, skomakermester.
Anna Andersen, frue.
Johan Lund, bakersvend.
Signy Larsen, frue.
Anna Halvorsen, frue.
Ole Olsen, bordhusarbeider.

Levanger:

Paul Holthe, smed.
Hans Olsen, snekker.
Anton Andersen, baneformand.
Olaf Skille, snekker.
Hulda Hansen, frue.
Erling Eriksen, sagbruksarbeider.
Peder Vigdal, snekker.

Lillehammer:

I. Andersen, formand.
S. A. Ruud, lærer.
Bernt Bækkelund, papirhandler.
John Grythe, handelsreisende.
Julie Gulbranson, frøken.
Fredrik Hemma, snekker.
Sigvardt Olsen, kommunearbeider.
Iver Hansen, vaktmester.
A. Opsethmoen, kontorist.
O. Lindokken, skrædder.

Mandal:

W. Wiig, kjører.
S. Gjerdal, repslager.
Thv. Thonkelsen, snekker.

Molde:

Per Dahl, lærer.
Peder Formo, toldspynsmand.
Ivar Nauste, møbelsnekker.

Mosjøen:

Peter Johnsen, arbeider.
Johan Tustervatn, bryggemand.
Anton Schei, baker.

Moss:

Arne Magnussen, postekspeditør.
Carl Jenssen, jerndreier.
P. M. Trapness, lærer.
Wilhelm Jønssen, jerndreier.
Frithjof Pehrson, cellulosearbeider.
J. R. Schreiner, overlærer.
Joh. V. Johansen, trøearbeider.
Julius Pettersen, trøearbeider.
Sigurd Hansen, cellulosearbeider.
Anna Hagman, frue.
Johan Hansen-Asker, kjelesmed.
Kristian Kristoffersen, klinker.
Einar Magnussen, rarlagger.
Hans Lofstad, telefonarbeider.

Oskar Berntsen, maskinist.
C. F. Hansen, bakermester.
Gustav P. Hansen, platearbeider.
Karl Pettersen, cellulosearbeider.
Hartvig Pettersen, jerndreier.
Karl Dahl, tømmermand.

Namsos:

Gerhard Gerhardsen, sagarbeider.
John, T. Lausnes, sagarbeider.
Konrad Kristiansen, sagarbeider.
Edvard Holm, smed.
Herman Andriassen, sagmester.
Johan M. Andersen, sagarbeider.
Johan Kjærstad, snekker.
John Olufsen, sagfiler.
Karl Laufsnes, sagarbeider.

Narvik:

Kr. Skjeseth, pastor.
Jul. B. Olsen, mekaniker.
Alb. Antonsen, verkstedarbeider.
Greger Hansen, kjøbmand.
O. Bjørkemann, kaibetjent.
Hilda Sund, frue.
E. M. Beng, stationsbetjent.
Edv. Smistad, maler.
N. O. Munkvold, arbeidsformand.
Thoralf Mathisen, jerndreier.
Oskar Andresen, kobberslager.
Kr. Foshaug, snekermester.
H. Kisen, telegrafist.
A. Haarstad, snekker.
Lars Bjerkeseth, boktrykker.

Notodden:

John Næset, forretningsfører.
Johannes Strandli, arbeider.
Bjørn Evje, skolebestyrer.
Ole Andresen, lærer.
Anders Susrud, kontrollør.
Lars Hegland, malermester.
Hans Helgesen, skræddermester.
Svennung Holland, forretningsfører.
Hans J. Rønning, arbeider.
Haakon Hansen, murer.
Ole P. Sollid, snekker.
A. G. Aasland, snekker.
Martin Johansen, arbeider.
A. Robertsen, politibetjent.
Halvor Ingolfrud, bygmester.
Peder O. Holte, ligningssekretær.
Ole Edvardsen, arbeider.

Porsgrund:

Lars Andersen, bakermester.
Ole Wang, stenhugger.
Theodor Monsen, murer.
Jonas Bjaaland, kjelesmed.
Abraham Thorstensen, porcelænsdreier.

Th. L. Larsen, arbeidsformand.
H. Folkestad, politibetjent.
Hjalmar Johannesen, metalarbeider.

Risør:

Thv. Knutsen, dreiermester.
Severin Jacobsen, arbeider.
Jacob Paulsen, møbelsnekker.
Sverre Bakke, møbelsnekker.

Sandefjord:

John Kjøll, arbeider.
Anders Kaupang, bestyrer.
Borger Kirkvold, snekker.
Peder Numme, snekker.
Hans Olsen, murarbeider.
Anders Haugen, smed.
Lyder A. Anstensen, vaktmester.
Bernhard Fjugstad, malermester.
Johan Andersen, formand.

Sandnes:

Ole Rosseland, snekkermester.
Ole Sæland, malermester.
Theodor Thorsen, tømrersvend.
Ingvald Haaland, snekkermester.
D. S. Langholen, snekkersvend.
Alfred Tjølsen, skomakersvend.
Jacob Sæland, snekkersvend.

Sarpsborg:

Ludvig Enge, montør.
Ant. Andersen, forretningsfører.
Joh. L. Andersen, bestyrer.
Julie Steffensen, frue.
Karl Wilhelmsen, blylodder.
Petter M. Olsen, mekaniker.
Karl B. Olafsen, formand.
Joh.s Fuglaas, lagerformand.
Anna Enge, frue.
Karl I. Spigseth, bakersvend.
Hans M. Davidsen, forretningsfører.
Jens Næss, arbeider.
Ganne Mellebye, kommunearbeider.
Svend Hansen, kokemester.
Botolf Wiik, snekker.
Ludvig H. Engh, papirarbeider.
Oskar Nordeng, bakermester.
Hans Abrahamsen, mekaniker.
Karl Andreassen, kubanbeider.
Alfred O. Grina, blylodder.
Thorvald Thorsen, tømrerarbeider.
Albert Andersen, blikkenslager.
Edv. L. Wiik, blikkenslager.
Aksel Werner, arbeider.
Joh.s Steffensrud, arbeider.
Halvor Thorsen, arbeider.
Chr. Knapstad, bakersvend.
Hans Hansen, kommunearbeider.

Skien:

H. Berg, redaktør.
P. R. Saltvig, kontrollør.
T. Hagajore, sundhetsbetjent.
H. Evensen, tømmermerker.
S. V. Bang, vaktmester.
Kr. Hennem, sundhetsbetjent.
Gustav Thoresen, pakker.
Oluf Kristiansen, lægterfører.
Hans Hansen, kjøbmand.
Ole Hafnor, vognfabrikant.
Johan Jensen, snekker.
Anton Bjørnsen, skotøiarbeider.
Oskar Haakonsen, transportarbeider.
Edvard Hafnor, hjulmaker.
Herman Hansen, motørfører.
Henrik Baier, tømmermand.
Johan Løberg, smører.
Ingeborg Matsen, frue.
Ivan Olsen, skotøiarbeider.
Oskar Ebertsen, tømmermand.
Vilhelm Boiesen, arbeider.

Stavanger:

Julie Sandsberg-Eriksen, frue.
Ingeborg Fjermestad, frue.
Hanna Andersen, frue.
Einar Li, kontorchef.
A. Egede-Nissen, postmester.
Sven Løge, jernbanefuldmægtig.
Johan Gjøstein, skolebestyrer.
Joh.s Mæland, fabriksfører.
B. Olsen-Hagen, agent.
Magnus Karlson, ligningsassistent.
Ole Jacobsen, feiermester.
Chr. Aunevik, snekkersvend.
Ludvig Skaar, arbeidsformand.
B. Fadnæs, forretningsfører.
A. Næsen, kasserer.
Gudmund Pedersen, sekretær.
Thorleif Solheim, typograf.
Jørgen Ree, opsynsmand.
Karl Tørneskog, snekkermester.
Axel Eriksen, bokbindermester.
Hans Olsen, kontrollør.
Wilhelm Helland, kontor.
Oskar Schibstad, tømmermand.
Joh.s Boye, typograf.
Torkel Torkelsen, tømmermand.
Jacob Refslund, indredningsnekker.
Oskar Andersen, mursvend.
Caper Johannessen, tømmermand.
Bernt Pedersen, sekretær.
R. Rasmussen, økonom.

Stenkjær:

B. I. Adde, konditor.
K. A. Jensen, arbeider.
O. J. Wikkan, skrødder.
Alfr. Aalberg, snekker.
A. Nordberg, snekker.

Svelvik:

Fred. V. Hansen, arbeider.
Gustav Hansen, maler.
Gustav Andreassen, arbeider.
Einar Hobeng, barber.
Gerhard Ebbestad, arbeider.
Matias Berger, arbeider.
Hartvig Christensen, arbeider.

Tromsø:

Gitta Jønson, frue.
Janette Olsen, frue.
Magna Johansen, frue.
Erik Vangberg, tømmermand.
Corn. Holmboe, overretssakfører.
Harald Pedersen, seilmaker.
Arent Salvesen, overmonter.
Lars Hagerup, kaptein.
Odin Figenschau, fisker.
Ole Nygaard, bagemester.

Trondhjem:

Martin Tranmæl, redaktør.
A. Buen, bankbestyrer.
O. K. Ribsskog, overlærer.
Lars Alstad, skrædder.
John Skaarvold, jernbanekonduktør.
K. O. Thornæs, journalist.
H. Nicolaysen, forretningsfører.
Ole Rognes, former.
Karl Tømmeraas, platearbeider.
A. Dullum, elektriker.
Elias Volan, murarbeider.
Andreas Østvik, kafearbeider.
A. Kalvaa, sekretær.
Ole Eidem, inspektør.
J. M. Wiggen, kontorbetjent.
Gustav Sundby, fabrikarbeider.
Isak Barreth, møbelsnekker.
Ingebrigt Schjølberg, losseformand.
Emma Nilsen, frue.
Karen Holsbø, frue.
Oluf Alnes, kontorbetjent.
Halvard Olsen, maskinarbeider.
Ole Helland, postbud.
A. J. Langseth, sporrøgnsfører.
Ole Pettersen, snekker.
Karl Schjetne, stereotypør.
Sivert Schjerve, ekspeditør.
Ola Guldvaag, maler.
K. Stigum, brandmand.
Aksel Fladaas, lokomotivfører.
Ole Rinnan, gasverksarbeider.
John Leistad, skibsstræarbeider.

Tvedestrand:

Sv. Thorkilsen, fattigforstander.
Nils H. Falck, urmaker.
Jørgen Mathiesen, maskinist.

Tønsberg:

Georg Martinsen, boktrykker.
Anton Jenssen, redaktør.
Hans O. Gravdal, smed.
W. Engebretsen, elektriker.
Jesper Henriksen, snekker.
Ludv. Johansen, bygmester.
A. Bjune, baker.
Harald Hansen, bygmester.
H. A. Gulbrandsen, faktor.
Herm. A. Johansen, forretningsfører.
Inga Gulbrandsen, frue.
Manie Gillstrøm, frue, bestyrerinde av
det komm. folkekjøkken.
Sev. Josephsen, maskinmester.
Edv. Vennerød, tømmermand.
M. E. Aamodt, tømmermand.
Isak Dahl, murer.

Vadsø:

August Trasti, amtsfuldmægtig.
Iver Dahl, smed.
Frantz Mustabanda, fisker.
Johan Petter Methi, fisker.
Edvin Pettersen, bagemester.
Adolf Olsen, fisker.
Einar Paulsen, maler.

Vardø:

S. M. Gundersen, postbefordrer.
Hians Sætrum, postekspeditør.
Peder Jensen Dybas, arbeider.
I. Nygaard, toldbetjent.
Andr. M. Nilsen, fiskeskjører.
Olaf Skaar, lærer.
Nils Kværnvik, fisker.
Anton Jenssen, fisker.
Ole Gothelsen, fisker.
Petter Engen, malermester.
Jacob K. Hansen, fisker.
Oluf Lystad, fisker.
Tobias Andersen, urmaker.
J. Larsen, fotograf.
Saron Gundersen, fisker.
Johannes Kristoffersen, fisker.

UTGIT ER:

Partiets protokoller:

O. KRINGEN: Landsmøter. Beslutninger og resolutioner paa landsmøterne fra og med 1897 til og med 1909. Pris kr. 1.00.

PROTOKOL fra det ekstraordinære landsmøte i Kristiania 1911. Pris 25 øre.

PROTOKOL fra landsmøtet i Stavanger 1912. Pris 25 øre.

PROTOKOL fra landsmøtet i Trondhjem 1915. Pris 25 øre.

PROTOKOL fra boliglandsmøtet 1916. Pris 30 øre.

Partiets beretninger:

AARGANGE fra og med 1905 til og med 1912. Pris 10 øre.

BERETNINGER fra 1913—1916. Pris 25 øre pr. stk.

Skriv til

Arbeiderpartiets Bokhandel,
Folkets Hus, Kristiania.